Quentin ... B. M. ... 1

C 18

Quoniam ut dicit beatus Jheronimus nulli dubium
est quin totum ad gloriam laudem pertineat
dei quicquid digne genitrici sue impensum
fuerit Ideo ad laudem et gloriam domini nostri ihesu
christi aliquid de laude et gloria gloriosissime matris eius
promere cupiens dulcissimam eiusdem matris salu
tationem pro materia assumere dignum duxi Sed
tamen ad hoc opus nimia omnino fateor mea esse in
sufficientia propter nimiam materie tante incompre
hensibilitatem propter nimiam scientie mee tenuitatem propter lin
gue mee nimiam ruditatem propter nimiam vite
mee indignitatem propter nimiam predicande laude
et laudabilitatem Cuius namque materia illa in con
prehensibilis dubitat esse De qua sanctus Jeronimus
qui sequitur dicere non dubitat Quod namque inquit
non humana ignoravit ratio non vires capit huma
na pavet celum stupet terra rerum creatura et omnes
celestis curie mirantur Hoc totum est quod per gabri
elem angelice divinitas nunciavit et per christum adim
pleverunt Circa de causa de hac tantaque loqui me
indignum fateor Et quod scientia mea tenuis
sima et mens mea obstrusissima digne eius ma
terie laudes excogitare sufficiat. ... in hymno ...
illuminate mentibus aut. sic lingua mea deficit
quia mens mea non sufficit Domina domina domina
omnia mea intima sollicita sunt ut tuorum be

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

nescientes vel gratias persolvant nec quod cogitare non
possunt dignas et pudet proferre indignas
Beatus quoque augustinus mariam alloquens ait: Quid dicam
pauper de te ingenio cum de te quicquid dixero minor
laus est quam dignitas tua meretur. Item quomodo lin-
gua mea rudissima quomodo in facundia mea ari-
dissima in enarrandis mariae laudibus sufficiat cum
ille disertissime lingue dicat augustinus Quid
nos tantilli quid nos autem pusilli in laudibus mariae
referimus cum omnia nostra membra si in linguas
converterentur eam laudare sufficere nullus valet
Item cum laus non sit speciosa in ore peccatoris
Quid ego peccator homo quomodo ego indignissime
vite homuncio. laudes mariae audeam sona-
re. cum in ymnis illam per dignissimum vite sanctimonii
studia tepida. Sit namque dictum timeo satis
et pertimesco dum viribus impar parare presumo
ne forte sit impossibilis ita et indignus lauda-
tor inveniar. profecto cum nec facultas nec facun-
dia suppetit ut beatam et gloriosam virginem
dei genitricem laudare queam Item ad quid aquam
parvissimam mari addam ad quid modicum lapil-
lum monti adiciam. Sit ergo cum maria di-
vinis et angelicis laudibus nimis magni-
ficata sit. quid mea. quid precipue parvitas mea.

eius laudibus addere possit. Unde beatus Bernhardus
de ipsa loquens ait: Ut vere fatear, quicquid
humanis dici potest verbis minus a laude eius
est, quod a demonibus et angelicis est excellenter
predicata et laudata, promissa a prophetis prenun-
ciata, a patriarchis figuris et enigmatibus pre-
signata, ab evangelistis exhibita et monstra-
ta, ab angelis venerabiliter et officiosissime
salutata. Sic ergo diligenter pensata primo lec-
torem pariter auditorem movere debet, multo
ut ignoscat mihi quicquid insufficienter mea grossa
imperitia eius omittet, nisi scripto [illegible] ge-
nera insufficientes esse valeam eam quantitate virginis
laude digna tante quam virginis zelatoribus quod
grata foret, tum in hiis tamen tantus eius laudator
et zelator beatus Bernhardus dicit: Nichil est quod me
delectet magis quam de gloria virginis Marie habere
sermonem. Et tamen hic subiungens ait: Tanto
enim eam affectu devotionis amplectitur, hono-
rat, suscipiunt ut dignum est, unde si ut licet
de ea loqui gestiat omnibus, tamen quicquid dicitur de ea di-
cibile eo ipso quod dici potuit minus gratum
sit, minus placeat, minus acceptetur. Hortatur
tamen et consolatur me beatus Bernhardus dicens: Et si ad
hoc mentes inveniuntur ydonee votis tamen omnibus

cessac no dz Est quilibz p̄stator a laudibus
Beatus est Aug⁹ lapis quī dī filius matri
sue fecunditate attulit z integritate naste
do no abstulit. pg pauca intulit dicens Ta
tu quippe don dī ut fari possig ad eius
enarranda magtudine pueli sumus Et
tu laudacionem qpellimur ne tacendo mancus
inueniti Et ete vidua q paupcula que
duo era minuta obtulit deo gratissima no
apt hoc offire no debuit qz mag offire no
valuit Sz ut e q eo pau ingenio imo pau
pimus tā scia q eloquēa hoc exiguum
donum h paupculū scptum ad honore tante virgi
ne offire psumpsi ut i ipo tanq i obscuro
quodā speculo simplicores eiusdē virgine
amatores. qualis z quāta sit. salte tenuit
speculent Et qz id scptum. ad instar rudis
speculi aliqlit representatiuū uite z gre
z glie ma. io no iquenient appellad pt spe
culū ma. Eya g. benignissima dna mea
maria Exiguū munus q dat p paup adeo
stimpito placide. te u cū h' munusclo te cū
h' opusclo saluta oīb tuc saluto te flexib
genibus capite īclinato te corde z ore saluto
salutacōe q dicit Aue maria gratia plena zc

Ave maria gratia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris
tui ihesus christus. Amen Audi dulcissima virgo maria
Audi mater audi filia et vide et inclina aurem
tuam Audi gabrielem nuncium tuum illum gloriosum et
vide fecundatorem tue mod' inmaculosum Inclina
aurem tuam ad consensum fructuosum Audi hec que
adeo pie tibi annunciabuntur Vide quod filius dei ex
te incarnabitur Inclina aurem tuam spiritui sancto qui
mirifice in te operabitur Qui ergo habet aures audiendi
audiat et imprimis audiendorum audi inaudita
salutacionis genus Ave maria etc. Hoc nomen maria
non a gabriele sed a devocione fidelium ex spiritus
sancti inspiracione interpositum est Ultima vero clausula
videlicet benedictus fructus ventris non a gabriele salutante edi-
ta sed ab elizabeth prophetante addita est Di-
camus ergo singuli dietim universi devotissime Ave
maria etc. O nec graciosa et venerabilis O nec glo-
riosa et admirabilis salutacio Hec salutacio ut ait
beda quanto humane consuetudini inaudita tan-
to marie dignitati est grata In hac dulcissima
salutacione quinque dulcissime ordinantur sunt dul-
cissime v commendaciones sunt laudes dulcissime
virginis confirmantur Insinuantur namque istius quam potissima
sunt quam plenissima quam tutissima quam dignissima quam
utilissima sunt beata virgo maria Potissima quam

culpe carentia plenissima per gratie affluentiam cur-
tissima per diuina presentia dignissima per persone sue
excellentia Utilissima per plus sue excellentia
Quia purissima fuit per culpe carentiam maria. bene
assimilatur cum dicitur dilecte candida nam ei dicitur sicut que
alia ad hec culpe immunissima fuit sicud utique ma-
ter dei decuit Anselmo teste qui ait decebat
ut hominis illius conceptio de matre purissima fieret.
et ea puritate qua maior sub deo nequit intelligi
virgo illa niteret. cui deus pater unicum filium. quem
de corde suo equalem sibi genuit. ita dare
disponebat. ut esset unus atque idem dei et hominis filius
Item quod plenissima per gratie affluentiam fuit maria
bene insinuatur cum dicitur gratia plena vel plena et plus
quam plena sicud testatur anselmus deuotissime
exclamans et dicens O femina plena super omnia
plena gratia de cuius plenitudine omnis redundancia
respersa. sic remisit omnis creatura Item quod tutis-
sima per diuina presentia fuit maria bene insi-
nuatur cum dicitur dominus tecum excepto deo presente deo
sic existente. maria specialiter tutissima est quia deus
pater. deus filius. deus spiritus sanctus sic sit. est. quod ipsa
specialiter familiarissima est sicud patet per bernardum
qui sic dicit. nec tamen deus filius tecum quem carne
tua induis Sed et dominus spiritus sanctus est de quo

concipis et dominus pater qui genuit quem concipis et

sic qua dignissima propter persone reverenciam fuit maria

bene in feminis tu dicitur Benedicta tu in mulieribus

Vel quia nulla persona esse posset dignissima quam

tanta benedictione esset reverendissima Unde idem

stupens et exclamans Anselmus ait O nimis benedicta

et super benedicta per cuius benedictionem benedicitur omnis creatura

non solum creatura a creatore sed et creator a creatura

Sic qua utilissima propter sue excellencia fuit

maria bene in feminis tu dicitur Et benedictus fructus

ventris tui scilicet salvator noster namque per hoc utilissima fuit

quia ipsa fructum salutis excellentissimum et poten

tissimum genuit Ideoque idem anselmus devotus ait

Per fecunditatem tuam domina mundus redemptus

est. peccator est iustificatus. dampnatus salvatus.

exul reductus. partus partus enim tuus domina mun

dum captivum redemit. egrum sanavit. mor

tuum suscitavit. Videtis karissimi quomodo maria propter

culpe carenciam et immunitatem multo plane

salutatur propter gratie affluenciam et immensitatem multo

gratia plena nominatur. Propter divinam presenciam

et familiaritatem multo dominus secum fore insinua

tur Propter persone sue reverenciam et dignitatem mul

to benedicta in mulieribus inducitur Propter prolis sue

excellentia et utilitate multo benedictus fructus
ventris sui proclamatur. De hiis autem singulis
secundum ordinem videamus etc.

Ave maria et tertium verbum bonum et suave propter
nemque illud ave quo intuitu in ira re-
demptio ab eterno ve personeque magis sepissime
singuli personemque devotissime vniversi dicentes
ave maria et item ave et milies ave
maria. Ecce karissimi sic sicut dictum est sanctissima
virgo maria pre admoda tempore carentia et
immunitate pre admoda vite innocentia
et puritate est multo plus ave salutatur et multo
in predictis salutationibus ave dicitur. Ave utique quod absque
ve. Considerandum autem est triplici ve de
quo immunissima fuit ista cui dictum fuit ave
Est enim ve culpe miserie et iehenne. Est
namque ve culpe actualis ve miserie ori-
ginalis ve pene iehennalis. De hiis tribus
ve. nota in quarum cum isto que in apocalipsi
legimus audivi inquit Johannes vocem aquile
volantis per medium celi dicentis voce magna
ve ve ve habitantibus in terra. Sed ecce
quamlibet istorum trium ve multiplicatur sicut patet ut
sic sint sic nove ve. Contra que maria dicitur
recte ave nulla tamen culpe tamen miserie tamen

Jherusalem st' ve quorum p carentia ipa multo sa-
luta? p aue Primo ergo considerandum est q i mu-
nis sunt triplici ve. culpe cordis. ve culpe oris.
ve culpe operis. De hijs tribus ve dici pot
ve ve ve habitantibus in terra ve ergo peccatoribus
p culpa cordis sicud dicit ysay xxix° ve qui
profundi corde ad malum quia profunda corda ma-
lorum sunt profunde scrute dyabolorum et profunda
sepulchra plena fetoribus viciorum ve ergo eis
sicud dicit mathei xxiii° ve vobis scribe et
pharisei ypocrite qui similes estis sepulchris de-
albatis que aforis apparent hominibus speciosa intus
autem plena sunt ossibus mortuorum et spurciciis O
quam longe ab isto ve defuit innocentissimum
cor marie teste beato bernardo cui ait prius de-
scm ma' non habuit et ab innocentissimo corde eius
et prima sunt longe Unde dum cor marie pe-
nitus debuit in inquam aliquid dignius prime admi-
sceat Vn eum mundissimum cor eius non fuit sen-
tina dyaboli non fuit sepulchrum vicij Immo fuit
ortus et paradysus spiritus sancti Iuxta illud Can iiii° Or-
tus conclusus est soror mea sponsa Ortus vero
ut ait ortus deliciarum in quo consita sunt vniuersa
florum gratiarum et adornamenta virtutum Maria ergo maria

tam longe fuit a corde ve eo multo est ei dic-
tum Aue contra ve peccatoribus pro culpa oris sicut dicitur
ysa. ve labiis. et ve omnibus qui ore peccant si-
cud in psalmo dicitur Venenum aspidum sub labiis
eorum. O quam longe ab isto ve sanctissimum os marie
fuit. Vnde bernardus super missus Ambrosius dicit. Nichil torvum
in oculis marie nec in verbis procax nec in actu ve-
recundum fuit in ore ergo marie non fuit fel i(d est)
venenum draconis sed mel et lac sub lingua iuxta
id Canticorum iiii° Fauus distillans labia tua mel
et lac sub lingua tua sponse marie mundis-
sime mel lac sub lingua sicut quando castissimum
verbum dixit Quomodo fiet istud etc. Non marie
dulcissimum mel sicut quando mellifluum verbum
dixit Ecce ancilla domini etc. Ecce ergo marie
tam longe fuit ab omnibus ve eo multo dignum
est ei aue contra ve peccatoribus pro culpa operis
sicud dicitur Ecclesiastici ii° Ve duplici corde pro culpa
cordis et labiis scelestis et manibus male
facientibus Ve duplici corde pro culpa cordis
ve labiis scelestis pro culpa oris ve
manibus male facientibus pro culpa operis
O quam longe a tali ve fuit os opus et
vita marie. # quod bernardus super missus ait Decuit

virgina virginum singlans privilegio sanctitate absque
omni peccato duxit vitam ut patet mortis qui
paret pro peccatore. numquam vite et iusticie ob
truxit. Nono quod dicitur ab omni peccato absque omni utique
peccato maria sic totam vitam duxit quod nec
corde nec ore nec opere maculam peccati contrax
it ut vere ei dici possit Tota pulchra
es 2a Sic ergo devotissima et castissima maria
corde fuit absque ve. ore fuit absque ve. ope
fuit absque ve. Et iam modo est ei dicendum sic.
Octavo considerandum est quod immunis fuit maria
non solum de triplici ve miserie. de triplici ve
culpe actualis. Sed etiam a triplici ve miserie ori
ginalis. videlicet a ve miserie nascentium a ve miserie
parientium a ve miserie morientium Ve miserie
nascentium est ve sortis nascentium infirmatis
Ve miserie parientium est ve doloris prem
parentes cruciantis ve miserie morientium
est ve resolutionis morientis cremantis
De hiis ergo ve tribus potest dici ve ve ve ha
bitantibus in terra. Ve ergo miserie nascentium
est ve sortis nobis innati quo secundum originalem
corruptionem tam infirmi ad bonum et tam proni
ad malum sumus ita quod quilibet de sorte

natus omnibus pro forte infirmus et plagatus ut
dicere illud Ieremie x° ve michi super contritione mea. pessima
plaga mea. Ego autem dixi plane hec infirmi
tas est mea et eam portabo eam. Sed heu non
solum inest nascentibus ve infirmitatis et miserie
adultos ad peccatum inclinantis sed etiam feditatis
et culpe parvulos ad iram obligantis de qua
apostolus ait Omnes nascimur filii ire. A qua
immunis ab isto nascentes ve fuit sanctissima nati
vitas marie que non solum ab originali culpa sed
etiam a fomitis miseria in quantum ad peccatum ad sit
liberata creditur per sanctificationem in utero ut nunquam ad
peccatum inclinata fuit in hoc mundo teste
beato Bernardo qui ait puto quod copiosior gratia sancti
ficationis in ipsam descendit que non solum ortum
eius sanctificationis sanctificavit sed vitam deinceps
ab omni peccato custodierit immune. Prima ergo
nativitas marie tam longe fuit ab isto ve
Secundo dictum est ei aue Item ve miserie parien
tium est id est originalis maledictionis ve de quo
dictum est Eue In dolore paries de hoc ve
plerisque pregnantibus dicitur potest generaliter quod
dominus de quibusdam pregnantibus dixit specialiter
Mathei xxiiij° Ve autem pregnantibus et nutrientibus

i i° dic O qua⁻ dimi⁻mis ab isto ve fuit pugnas
z pariens Vterq⁻ macl Aug⁹ teste q' ait O
q⁹ bta⁻ mr ista est q̄ sine grauamine grep
z sine dolore peperit medicina⁻ cuius g° mala
ta longe fuit ab isto ve parent' io mato di
ctu⁻ est ei dic. Ist ve misere moleritud
est ve dinatois q̄ hoi i flictu⁻ est cu⁻ per
cati dom est. pulmis es z i pulmere reuerteris.
Vn ta demoleriri q⁹ de ve nascentur hi
micti pt q̄ d' Ecc xli° ve vob viri impij
q̄ dereliquistis legem dei altissi Et si nati fu
eritis i maledictione nascemini q̄ si mortui fuer
tis i maledictione erit pars vra Cte ta pij
q⁹ impij nascu' i maledictione fortis z mortui
erunt i maledictione pulmis Et tn sol' impijs
ve vtriusq⁹ maledictois no iquam ter ls multa' eo
q̄ ipis z fomes periculosior z inclinato odiosi
or esse uidet' Demq⁹ in iustis miseria fo
mitis notarior z memo' dinatois ~~ve fuit~~
~~ut eadmq~~ amarior est. q⁹ iustis O qua
longe ab i° inclinatois ve fuit ut eadmq
sanctissimu⁻ corp⁹ marie Ipsor em corp⁹ est de
sanctissima archa q⁹ no deruit putre fi ad
instar filij sui. cu⁻ deq⁹ putrifcom suscitat

Vn tamen de filio quod de matre nobilis aut
Apheca Surge domine in requiem tuam 2° psalmus archa
de lignis imputribilibus facta est quia caro marie
nequaquam ut communis putrefacta est Ideo bernardus
beatus augustinus art Tam preclarum thesaurum dig
nius est celum suavi quam terra tantum contegi
re merito incorruptibilitas. non putredinis
ulla consolo sequitur Ei igitur maria cum non quo
dominum est longe fuit a nascendo ve longe.
a pecunia ve longe a moriendo ve Ideo
dominum est Ei merito aue Tercio sciendum quod
deciandum est quod maria in nullis fuit non solum
a supplicio ve culpe actualis Non solum a supplicio ve
miserie originalis Sed etiam a supplicio ve pene
gehennalis Iste triplex consistit in magnitudine
multitudine. longitudine. Ve igitur dampnatis et
dampnandis. Ve propter magnitudinem. ve propter multi
tudinem. ve propter longitudinem tormentorum. De
hijs est ve dicit per Ve ve ve habitantibus
in terra Ve igitur iehenne que consistit in penarum
magnitudine de hoc bernardus dicit Sicut minimus ve
civitati sanguinum cuius etiam grande facta pyra
Civitas sanguinum est collectio omnium impiorum
cuius grandis est pira ingradi gehenne

dapnandorum quia longe ab isto grandi ve magnitudinis pene fuit gradus magnitudo gratie et glorie marie cum contra grande dapnandorum parata in inferno ita deus preparauit grandem gloriam in celo ut sicut fuit gradus in merito ita esset gradus eius
set in primo unum ipsa est thronus iste gradus de quo dicitur in libro regum fecit rex salomon thronum de ebore grandem thronus salomonis est maria omnis in gratia et gloria. Item quod unum bonis dicitur aut eorum tu gratie maria in bonis est adepta prerogatiua tamen in
rem obtinuit glorie singularis. Quia gratie maria tam longissime fuit ab isto uero merito et ei dictum aue Item ue iehenne consistit non solum in pene magnitudine sed etiam impenarum multitudine
unum ipsa in inferno ue animarum corporum quoniam reddita fuit eis mala psalmista dicit mala in primo plurima mala mala reddentur in iehenna quia quam longe multitudinis tormentorum fuit in maria multitudo meritorum et premiorum tum contra multa dapnatorum mala in inferno ita deus preparauit multa bona in celo ita ut nullus nullusque sibi ei equari possit in multitudine et quantitate celestium bonorum Iuxta illud prouerbiorum xxxi multe filie congregauerunt diuitias 2a Bi filias istas mulieres

stas mias id intelligencias angelicas nulli sup
excelsa est dignitas virginum Confessorum martirum
apostolorum prophetarum patriarcharum angelorum cum ipsa
sit primicia virginum speculum confessorum rosa martirum
registrum apostolorum oraculum prophetarum filia patriar-
charum angelorum regina Quid ergo deest de divitiis
omnium honorum sibi deficiat Quod ergo aut quanta si
diligenter aspicias non virtutis est non preciositatis
non candoris et glorie que in ea non resplendeat Circa
quam maria tam longissime fuit a peccato ut iehen-
ne in medio domus est ei aut Ita ut iehen-
ne non solum in magnitudine non solum in multitudine sed etiam
in longitudine sive perpetuitate penarum consistit Unde
necromancia inde dicit Ve illis qui in via caym
abierunt et errore balaam mercede effusi sunt
et contradictione chore perierunt et post pauca sequitur
quibus procella tenebrarum conservata est in eternum
Quam longissime ab isto longissimo iehenne ve
fuit longitudo glorie marie cui totum eternas
tenebras infernorum domus preparavit eterna
luce in medio ut sedes diaboli prava sedes dyaboli
est inaccessibilis tenebrosa in eternum Ita maria
sedes Christi mediatoris inaccessibilis est in eternum
luminosa Iuxta illud psalmi Thronus eius sicut sol

in conspectu nostro. Sic quod beatissima virgo maria longe fuit a consilio hereticorum, ut ieronimus, vel, ymmo longe fuit a predictis nominibus. Et vero multo dignum est ei aue flos quod super omnes dicitur; ei aue speciosissima dulcissima; aue nos oportet liberari ab omni ve.

Ave maria. Hoc nomen sit super dignum est non ab angelis sed devotis fidelium impositum. De hoc nomine beatus evangelista lucas significat ait: Nomen virginis maria. Hoc nomen sanctissimum et dignissimum tam sanctissime quam dulcissime virgini que meritissime est impositum. Maria enim amarum mare. Maria maris stella. Maria illuminata vel illuminatrix dicitur. Maria domina interpretatur. Maria autem amarum mare demonibus, stella maris hominibus, illuminata vel illuminatrix angelicis spiritibus, domina omnibus creaturis. Maria mare demonibus amarum mare spiritualiter. Maria hominibus est stella maris efficaciter. Maria angelis illuminatrix. Maria creaturis omnibus domina est universaliter. Considerandum quod est quod maria interpretatur amarum mare. Hoc ei optime competit quia duplici de causa. Sed nota quomodo maria sit mare, quomodo sit amara. Duobus sit sit mare amarum. Maria est mare gratia affluendo. Maria est amara filio compaciendo.

Maria est amarum mare dyabolo stringendo
Maria utique mare est propter affluentiam gratiarum Maria
etiam est amara propter affluentiam filii sui passionem
Maria est mare amarum propter stringentem dyaboli
suffocationem Primo consideremus quod maria dicitur
mare propter affluentiam et copiam gratiarum Unde
scriptum est Omnia flumina intrant mare. Flu
mina sunt karismata spiritus sancti Unde Io. Qui cre
dit in me flumina de ventre eius etc. Omnia gratiarum
flumina intrant in mare dum omnia sanctorum karis
mata intrant in mariam. Flumen gratie angelorum
Flumen gratie patriarcharum et prophetarum flumen gratie apostolorum
Flumen gratie martyrum flumen gratie confessorum flumen
gratie virginum intrat in mariam Omnia flumina in
trant mare id est omnes gratie intrant in mariam Unde
ipsa optime dicere potest Eccli. xxiiii° In me omnis
gratia vite et veritatis etc. Quicquid enim [illegible] omnis
gratiarum in maria confluxit propterea quam tanta gratia
ad omnes defluxit dicit enim [illegible]
Gratia es plena maria quam apud dominum
no[ta] invenisti. Clamat per totum mundum. Diffunde me
ruisti Secundo considerate quod maria in
passione filii sui valde amara fuit quando
ipsius suam animam gladius pertransivit Unde

ipsa ~~fuit~~ bene potuit dicere Ruth i. Ne vocetis
noemi i. pulchram sed vocate me mara hoc
est amaram quia valde me amaritudine re
plevit omnipotens. Amara fuit noemique duo filii
eius fuerunt mortui Noemi et pulchra et ama
ra significat mariam pulchram per spiritus sanctificationem
amaram vero per filii sui passionem Duos autem fi
lios marie scilicet hominem deum et hominem purum unum cor
poraliter alterum spiritualiter mater est maria unde
Bernardus ait Tu mater regis Tu mater reorum.
tu mater dei tu mater iudicis tu mater dei et
hominis cum sis utriusque mater discordias inter fi
lios nequimus sustinere. Bene exclamas dom[inus?]
[Bernardus?] ait O beata fiducia o tutum refugium
mater dei est mater nostra isti duo filii marie a
deo mortui fuerunt in passione unus corporaliter alter
mente. unus acerbitate crucis alter metus infideli
tate. Et eo instanti marie valde repleta fuit
amaritudine sicut Augustinus testatur dicens. Illa in
quit pia mater in magno dolore iubilans per
totam deficiebat confundens Itaque prius instanti
omnia fatigabat membra ut incessu defi
ciens vix procedere potuisset ad Christum sicut
Videbis modo quomodo maria sit mare spiritus

stificatõe vides 2° quõ sit amarã ꝯmoꝛte
filij sui passione, seu gr̃a℞ ꝯmũdatõe 2°
Tõo ꝯsidetã s̃cme q̃ maiã ꝯ mac̃ amar℞
dyal̃ & anglis eiꝰ ꝑ ipam oppssis. q̃ admo9
mare rubrũ fuit egiptijs ĩ ipo ꝯfundis
De quibꝰ dr̃ exod' ꝯreduxit sup̃ eos dñs
aquas maris Q̃ꝫ amarã & timẽda est
maiã demonijs vñ btũs b ait ꝯso sit ti
met hostes inuisibiles quaꝫ castroꝝ multi
tudine copiosa. sic dẽrce ꝑtates maric
vocabut patiendo & exemplũ. ffluūt &
peũt sicud cera a facie ignis vbicꝫ rec
mut ꝯbra hꝯ nõis rcordatõꝫ. deuota inuo
catõꝫ. sollicita imitatõm Sic 3° uides s̃cme
quõ maiã est mac̃ amar℞ ꝑ potẽtia dya
bolice ꝯmissionis Consequẽt ꝯsidecandũ est
q̃ maia interptat stella maris hꝯ optie ꝯ
uenit ma. q̃ gerit offic̃ stelle marine.
Legꝰ enĩ & veru est. q̃ nauta℞ mos ẽ.
ut ĩ aliqua t̃ra nauigac̃ disponut vnũ
sydꝰ eligũt ẽꝫ sigꝰ lucis radiatc ĩ eã
q̃ desiderant ꝑte possũt sn̄ errore ad
duci Tale est officiũ ĩte stelle inte
maiã. que nauigantes ꝑ mũdũ inmore
ĩ mari

cie vel periculi dirigit ad litus celestis patrie.
Tercio quia in nocte ait sic. quibus auxiliis possunt
naucleri ~~inter~~ inter tot pericula pertransire usque ad
litus patrie. Certe inquit per duo. scilicet per lignum et
stellam. id est per fidem crucis et per virtutem lucis quam peperit
nobis stella maris Maria. Unde et Maria stelle
maris comparatur. Primo propter puritatem. Secundo propter radiositatem.
Tercio propter utilitatem. Maria enim stella est purissima.
stella radiosissima. Stella utilissima. Maria est
stella radiosissima radium eternum pariendo. Maria
est stella purissima. purissime vivendo. Maria
est stella utilissima. ad litus patrie dirigendo.
~~maria~~ Primo ergo consideremus breviter quod Maria est
stella purissima sine peccato purissime vivendo Unde
de ipsa dicitur Sapiencie vii Est enim speciosior
sole et super omnem dispositionem stellarum. luci com
parata invenitur purior. Quamvis sicut legitur prior
quidam purior utrumque vero stelle nostre marie
competit. Maria enim prior id est pocior sive dig
nior. Maria est purior et sole et stellis et
luce quia tam dignitate quam puritate sole et stel
las et omnem lucem superat carnalem primo et
spiritualem videlicet angelicam creaturam. De qua dicitur Gen

1° Divisit deus lucem a tenebris .i. angelos stantes a cadentibus. ut iste luce angelica prior et purior et maria prior dignitate et purior puritate. Unde anselmus ait Ut tu benedicta super omnes ergo angelos vincis puritate. sic omnes supras pietate. videtis modo quomodo maria sit stella purissima purissime vivendo. Secundo considerandum secundum quod maria sit stella radiosissima radium eternum emittendo. filium dei pariendo. Ipsa enim est stella maris. de qua dicitur Num xxiiii° Orietur stella ex iacob et cetera. Unigenitus ista est filius dei. qui stelle matris marie est radius. radius utique de quo cantatur sicut sidus radium et cetera. De quo etiam bernardus ait nec sidus radius sua minuit claritate nec virgini filius sua integritate. Quae beatissima quia radiosissima stella maria cuius radius non solum mundum sed et celum non solum celum immo et eciam infernum penetrant. Sicut bernardus super missus est ait Ipsa est preclara et eximia stella ex iacob orta. cuius radius universum orbem illuminat. cuius splendor prefulget in supernis et inferos penetrat. videtis modo quomodo maria sit stella purissima purissime vivendo. videtis secundo quomodo maria sit stella radiosissima radium eternum pariendo. Maria est stella purissima purissime vivendo. Maria est stella utilissima adiutrix parte diligendo. Tercio considerandum

Prime quia maria est stella utilissima nos ad ce
lestem patriam dirigendo immo ducendo nos per ma
re huius seculi ad gratiam filii sui tanquam ad portum
paradysi Unde ipsa est stella clarissima fulgens
tres magos ad christum rectissime adducens Maria
est etiam stella que influentibus uite ualde est necessaria
Unde b[ernardus] Ille auertas oculos tuos a fulgore huius
sideris si non uis obrui procellis Si insurgunt
uenti temptationum si incurras scopulos tribu
lationum respice stellam voca mariam Sequitur Prime
ne in mari huius mundi dementeris stellam se
quaris mariam inuoces Securissimum est enim
ipsam sequi sicut idem b[ernardus] testatur dicens Ipsam sequens
non deuias ipsam rogans non desperabis ipsam
cogitans non erras Ipsa tenente non corruis
ipsa protegente non metuis ipsa duce non
fatigeris ipsa propicia peruenis et sic in temet
ipso experiris quam merito dictum sit nomen
uirginis maria Secundo ergo uides quomodo maria est stella
purissima a peccato stella radians in filio stella
utilissima in mundo Huius uisis considerandum est
quod maria interpretatur illuminata uel illuminatrix hoc
sibi competit tanquam uirgini que mirabiliter illuminata

est per primam dominicam Iudicii apocalipsis. xviii°
vidi angelum alium descendentem de celo habentem
potestatem magnam. et terra illuminata est a gloria
eius. filius dei angelus et magni consilii.
terra vero angelica dei illuminata. et Maria que
sicut illuminata fuit a gratia eius in mundo ita
mit illuminata et a gloria eius in celo ut sit il
luminata sicut illuminatio in mundo et in celo ergo Ma
ria est plenius illuminata deinde illuminatione. Propter
quod considerandum est quod Maria illuminata illumina
tione est per exemplum beneficia. per primam illuminatio
nem per exemplum vite sue. illuminatio mea per
beneficia mundi sue illuminatio per primam glorie
sue est Maria Primo ergo considerandum tantum
sue est Maria est illuminatio plurimorum per exempla sua
adusque vite sue ipsa et cum cuius vita glo
riosa dedit seculo. ipsa et cuius vita melita
illustrissime cunctas ipsa ordo et lucerna esse
gentibus illustris illuminata adeo. ut per ipsam totum re
ad hec illuminata ad deos. ut per ipsam cor te
bras mundi illuminaret. ergo orat fidelis anima
et dicat Quoniam tu illuminas lucernam meam domine
secundo. Hanc vero lucernam dominus gratia sua illumina
vit plenissime Et per hanc tenebras cuiuslibet
nostrorum illuminat fugat et fugavit hoc

bm sentenciam beati bernardi autem. O tu maria. tu vir-
tutum decore magnificatis exemplis ad imitacionem
tu nos provocas sic et mariam nocte illuminas
Qui enim vias tuas sectatus fuit. non ambulat
in tenebris. sed habet lumen vite Vides modo quod
maria est illuminatrix mundi per exempla lucidissime
vite sue Secundo considera secundo quod maria est
illuminatrix mundi per beneficia vite sue lucidissime
per que multi in nocte seculi huius illuminati sunt Figura
sic quando filii israhel per columpnam ignis illumi-
nati fuerunt correspondet Iuxta illud. Tu deduxisti
illos in nube diei et tota nocte in [illegible] Maria
nobis est columpna nubis et tanquam nubes protegit
ab estu divine indignationis protegit etiam ab
estu diabolice temptationis sed etiam dicitur in psalmo Ex-
pandit nubem in protectionem eorum Maria quasi
columpna ignis illuminas nos cum ortu [illegible]
luminas miseros nunc sic beneficiis [illegible] propter nos
miseros nos obtenebrati quia in nocte huius seculi eramus
si tam lucernam lucidam si tam luminosam columpnam
non haberemus. Quid enim totus mundus valet
si solem non habet. Apostolus autem bernardus dicit. Tolle
corpus hoc solare quod illuminat mundum, ubi dies.
tolle mariam hanc maris stellam quid nisi caligo

in involucris et umbra mortis ac densis tenebris
relinquendus. Vides modo quomodo Maria est illuminatrix
per lucidissima in toto. Tercio considera breviter quod
Maria est illuminatrix per lucidissima gloria sua que
per omnia illuminat celum sicut sol mundum. Iuxta dictum
Sol illuminans omnia et gloria domini plenum est
opus eius. Sol illuminans est Maria que est pul
chra ut luna per graciam. Electa ut sol per gloriam.
Gloria enim dei plenum est opus eius. Opus
dei perfectissimum est Maria. Hoc opus
dei sic plenum fuit gracia divina in mundo sic
plenum est gloria dei in celo. Sol ergo illuminans
Maria in gloria rutilans per omnia respicit quia
omnes angelos et per omnes sanctos gloriose illuminando
extendit. Bernardus: sicut Maria presencia totum
illuminat celum que in terra illustrat mundum. Dicitur in
libro de conversione? presencia totus illustratur orbis.
et ipsa iam celestis patria clarius rutilat vir
ginee lampadis irradiata fulgore. Sic ergo
vides quomodo illuminatrix per tot lucidissima. Quomodo
illuminatrix per maximam suam splendidissima. Quomodo illumina
trix per gloriam suam fulgidissima est Maria
Post predicta oportet considerandum est quod Maria tri

dna hoc quorum optime competit tante genitrici
Que vera est dna celestium terrestrium et inf-
norum Dna magis angelorum Dna hominum Dna
demonum Dna utique in celo Dna in mundo
Dna in inferno Primo considerata fuit ista maria
et dna angelorum ipa enim significata est in dna
hester regina que delicias aman revocavit Ex
quo revocatur ab eo quod incommutabilis est xxii q.
.iii. Incommutabilis est glosa ca quod dns dicit commina
do ut commovendo bene revocavit Ex ca quod as
serendo dicit non revocat De qua legitur et super una
famula sua delicate innitebatur Altera autem fa
mularum sequebatur dominam defluentia in humum
vestimenta sustentans. per dominam hester regi
na intelligitur maria Regina dne femine que
dna est Regina maria sed angelica et huma
na creatura Quorundam gaudium est nobis miseris
hominibus et angelis. dnum habet ex hominibus. Ve
rissime ut angelorum dna est maria Unde aug
ipsam alloquens ait Si te celum vocem altior-
es Si matrem gentium dicam precedis Si dominam
nominem per omnia esse comprobaris Si forma dei
appellem digna consistis Alia vel humana

est scutula qua dominam suam mariam scilicet in manibus
sequitur etc colliget vestimenta domine sue colliget
virtutes et opera marie Intelligentia vel angelica
natura est scutula super quam dominus suam mariam
Inviti in celo Invitatur tamquam plenissima in sua
plenitudine Angelis communicando Invitatur
insuper tamquam potentissima angelis imperando Omni
bus angelis mariam Invitatur suo imperio vnde Augustinus
aut michael dominus et princeps milicie celestis
cum omnibus spiritibus administratoribus. tuis virgo pa
ret preceptis In defendendo in corpore et in susti
piendo de corpore animabus fidelium. specialiter domina
die ac nocte et quandocumque. Vides modo quomodo
maria est domina angelorum in celo Secundo
consideracio sciendum quod maria est domina hominum in mundo
de hac domina nostra nostris Sicud oculi ancille
in manibus domine sue Ancilla domine marie est
quelibet fidelis anima vnius et etiam vniversalis
Oculi huius ancille in manibus domine sue sunt
debent esse Oculi cordis Oculi omnium nostrum
ad manus marie sunt debent respicere ut per ma
nus eius aliquid bonum recipiamus Et per ma
nus eius quicquid bonum agimus domino offeramus
per manus eius huius domine habemus quicquid bo
ni possidemus Testante beato bernardo

qui ait sicut nos deus hic noluit quod mare
madidus non transiret per manus eius hic domine est
sic demus quinta bedegimus quadragesimo sitis
vel hortatur d. modicum istud quod offerre desideras ut
gratissimus et ad acceptandum dignus sit. mane madidus
tradentur. si non vis sustinere repulsam vbi ante nos
vis serui sancti nobis quia talem habemus dominam que manus
tam liberales habet ad nos et potestas est apud
filium suum super nos. ut secure apud ipsam nos possimus
confugere nos vero devotissimus eius amplius ait domina
magna cuius gratias agit tamen leta misterio dei
quia trita fugit terra nostra ista potestas et
misericordiis domina eo peccator amplius confugio
videas modo quomodo magna est domina angelorum in
celo et 2o domina hominum in mundo Tercio considera
ra ferme quod magna est domina demonum in inferno
tam potenter ab dominans. unde hec ipsa ac
cipi possit id quod Virga virtutis sue emittet
dominus ex syon 2o Virga virtutis et virgo maria
ipsa virga aaron. Florida per virginitatem. et
fructificata per fecunditatem. ipsa quoque virga. ipsa
[illegible]. Egredietur virga de radice yesse flos de
ra virgo maria virga virtutis est contra inimicos
infernales quibus magna virtute dominatur. Et io

Dna ta mag[na] ta mag[n]e virtut[is] multo a nobis
amat[ur] multo a nob[is] laudat[ur] et multo a
nobis exhortat[ur] ut nos contra inimicos istos
pugnare. Experim[entu]m nobis dat dns q[uod] tanta
dnam aliquis att. Te dna mag[na] et val
de magna te vult cor meu[m] amare te
cupit os meu[m] laudare te desiderat ve
nerari mens mea te affectat exorare
a[n]i[m]a mea. q[uia] tuitio tue se commendat to
ta sp[er]antia mea. Sic g[ra]o vides q[uo]mo[do] maria
est dna angelor[um] i[n] celo dna homi[num] i[n] mun
do dna demonu[m] i[n] inferno. Vides eciam
ex p[re]dictis q[uod] maria mare amaru[m] maria
maris stella maria illuminatrix maria dna que
cunctissime interp[re]tat[ur] maria e[st] mare amaru[m]
est demonib[us] confusis maria stella maris est
hominib[us] quesitis maria est illuminatrix angelis
in celis maria est dna dominatrix rectrix
universis maria. Oremus igitur fratres om[n]es de
votissime oremus mariam et dicamus. Eya ma
re amarum maria adiuva nos ut i[n] nobis
p[e]cc[a]ti tollat[ur] amaritudo. Eya stella maris
maria adiuva nos per mare seculi spualiter
rectificemur. Eya illuminatrix maria adiuva

nos ut in gloria eternaliter illuminentur. Ergo domina
maria adiuva nos ut sub tua donatione
filialiter gubernemur

Haec maria 2°. Nomen istud affectuosum et
dulcissimum nomen istius gloriosissime et dignissime
optime convenit beate virgini marie. Convenientissime enim
virgo tanta pia vocata est virgo maria. Virgo
ipsa enim est maria. que a septem viciis capitalibus
fuit immunissima. Maria enim contra superbiam profun-
dissima fuit per humilitatem. Contra invidiam affectuo-
sissima per karitatem. Contra iram mansuetissima
per lenitatem. Contra accidiam indefessima indefes-
sissima per sedulitatem. Contra avariciam tenuissima
per paupertatem. Contra gulam temperatissima per sobrieta-
tem. Contra luxuriam castissima per virginitatem
Sic ergo ex istis septem colligere possumus in quibus
nomine marie competentissime declaramus. Pro quo conside-
randum quod maria profundissima apud se fuit per humilitatem.
ipsa enim est maria de qua dicitur luce 1°. dixit
autem maria Ecce ancilla domini etc. Omnia profunda
humilitas marie. Ecce mater angelo alloquitur Maria gratia
plena dicitur superveniente spiritu sancto promittitur mater immaculata
domini assumitur. Maria iam ubique cunctis ante ponitur
Maria iam domina celi et terre efficitur. Et per hiis omnibus

nō extollit̄ ſ; in hijs omnibus intrat humilitate
d. Ecce dn̄i ancilla 2ᵒ Nō dixit Ecce mater
dn̄i Nō dixit Ecce dn̄a mundi Sz ecce an
cilla dn̄i ꝑꝑ h̄ aut ſm̄ beda aſcita neqquam
donis celeſtibus q a ſe h̄ extuſ extulit.
ſz ut mag̃ mḡz donis apta eſſ̄ diuinis
in cuſtodia humilitatis grreſſu mentis ſicut
archangelo reſpondes Ecce ancilla dn̄i
hoc ꝯ con̄ multos q̄ in proſperis ꝛ honoribus
qui magnis ꝛ diuiciis nō humiliant̄ tu ma. ꝛ
tu ꝓpō ſ; intumeſcunt cū ma ꝛ ꝓfeſſō Sz
ſtā humilitas ma nō ſolū in verbo [illegible] eciā ī ſto
declarat̄ nō ſolū in verbo regalis reſponſio
nis Sz ꝛ in ſto legalis purgacōis Nō ſolū ī
verbo quo ſe humiliauit tamq̄ ancilla ſ; ī ꝛ ſimilite
Sz eciā ī ſto q ſe ī notere agnouit humiliauit tamq̄
rea ꝛ peccatrice ipa eſt ma. de q̄ dr̄
luc iiᵒ poſt quam impleti ſunt dies ꝛc. O du
ra ꝛ infelix ſupbia Cōſupbia ꝛ infelix dul
cia peccoris Ecce maria abſq̄ pccō ad lege
ſubijt purgacōis. et tu miſer plen9 pccīs nō
uis ſubire lege ſatiſfccōis Credo inde
leuiter q aſſuoſiſſima fuit ꝑ caritate ipa

est maria de qua dicitur luce primo Exurgens maria
cum festinacione et abiit in montana ut visitaret
et salutaret elizabeth Unde quociens illa salutacio
marie plena fuit karitate In descripcione enim
illius visitacionis marie quatuor notantur In quibus cari-
tas marie ad deum et ad proximum plenius declaratur
Caritas proximi debet esse in corde et
ore et opere Maria autem caritatem proximi habebat
in corde et propter hoc exurgens abiit in mon-
tana cum ad officium caritatis festinare coge-
bat. nam caritas que in corde fervebat. Legimus
quod pastores venerunt festinantes ad presepium.
et quod maria abiit cum festinacione ad obsequium.
et quod zacheus festinans descendit ad hos-
pitandum dominum. Unde gregorius tardi ad opera caritatis
Item maria caritatem proximi ore fovebat. Unde ipsa enim
est de qua dicitur Et factum est ut audivit salutacionem
marie elizabeth Caritas etiam proximi salutacioni-
bus et aliis caritatis locucionibus fit fovenda est.
Unde et angeli salutaverunt mariam. maria salutavit
elizabeth. filius marie salutavit mariam. euntes
de sepulchro dicens illis avete. Unde gregorius illis
qui propter odium proximi salutacionem negat Ve est illis

qui dolose proximum salutat. sed Judas eum
dixit Aue rabi. O quam dulcis maria salu
tacio nouit. O maria digneris nos per gratiam
tuam salutare et certe ipsa nos salutat be
neficiis et consolacione. si nos etiam frequenter
salutamus seruiciis et oracione. libenter nos
salutat cum gratia. si libenter eam salutamus
cum Aue maria. Item maria caritatis nomen
corde habebat nomen sanctum ore fouebat. sed etiam
opere confortabat. Ipsa enim est de qua ibi dicitur
Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus.
mansit utique propinquitatis et consolacionis elizabeth
dum domus eius officium ... officio
eo indigebat. Item maria sed in celis habuit cari
tate ad proximum Ita sic eam caritatem habuit
ad deum Ipsa enim est maria de qua ibidem dicitur
et ait maria Magnificat anima mea dominum.
Dicit quod amat hoc magnificat. et ipso exul
tat Ideo anima marie deum dulcissime mag
nificat. et ideo feruentissime exultat anima deum
excellentissime amauit De eius amore bonum
librum dicit hugo anima mea feruide eum amor

ipse sit singulariter videbat. vel in carne eius
utque spiritus sancti mirabilia faciebat etc. Tercio
considerandum secundo quod maria mater mansuetissima fuit
per lenitatem. pacientissima tamen adversitate omnem
ipsa cum est maria quam symeon alloquitur sicud
dicitur luce 4o Et dixit ad mariam matrem eius
hic Ecce positus est hic in ruinam et resurrexionem multorum. hic
gladius acutissimum filii sui passionem figurat sine
mortem Gladius corporalis animam nec corpus
dicit potest non vulnerare Sic acutissima passio christi
licet animam marie per compassionem pertransierit.
tamen tamen non per odium occidit nec per impacie-
ciam vulneravit Nota. maria ad interfectores
filii sui nec odium neque tamen eos impaciens
fuit Illam si alii martires pacientissimi fuerint
in martirio suo corporaliter Quanto magis
martir mater mea in martirio spiritualiter de-
tinque ~~ne detinuit~~ nobili martirio ait Ieronimus Quia
spiritualiter et atrocius passa est gladio passio-
nis christi plus quam martir fuit Omnia marie
paciencia et mansuetudo. quo non pacientissima
fuit. in tota vita filius eius non fingetur Sicud
marthe vi dicit Nonne hic est fabri filius marie
Ubi post pauca sequitur et scandalizabantur

i eo s[er]va[n]da fab[ri]ca est &c. Sz q[uia] fabricat[us] est
auctore z p[ro]le. [Sicut] q[uo]z longe sit. a[n]g[elu]s ma[ri]e
q[ui] ta[m] imitres ta[m] inpacie[n]tes ta[m] in[n]ani fuit.
potestales a so[n]i z d[i]vini corp[or]is seq[ui]u[n]t
Quarto dico sc[ilicet] q[uod] ma[ri]a indefessissima fuit
z studiosissima p[er] sedulitate[m] in bonis op[er]ib[us]
[i]ps[iu]s na[m]q[ue] est maria illa de q[ua] d[icitu]r act[uum] 1[o] hij
om[n]es erat p[er]severantes unanimit[er] i[n] orone
cu[m] m[u]lieribus z maria mat[re] ih[es]u Maria inde
fessa p[er]severando i[n] orone exe[m]plu[m] dedit eius
oz s[emper] orare z no[n] deficere Et si ma[ri]a ta[m] s[an]c[t]a
dulce oravit m[u]lt[is] q[ui]d no[n] sedulo orabit
i[n] cel[is] p[ro] q[ua] nob[is] b[ene] hortat[ur] ancelm[us] d[icens] om[ni]b[us]
ma[ri]e patentissima om[n]i nisu implorem[us] ut de
supplici ea obsequio f[re]quenta[n]tem[us] i[n] t[ri]b[us] ip[s]a
nob[is] s[em]p[er] sedula gme[n]dare digne[tu]r i[n] celis
Sz ecce ma[ri]a. ma[ri]a no[n] solu[m] ore i[n] orationib[us]
s[ed] et[iam] corde i[n] s[an]c[t]is meditacionib[us] fuit indefes
sa et sedula [i]ps[iu]s e[ni]m e maria de q[ua] dicit
luc[e] ij[o] Maria aut[em] c[on]s[er]vabat o[mn]ia v[er]ba hec
[con]ferens i[n] corde suo maria no[n] fuit accidiosa io no[n] fuit
ociosa z no[n] solu[m] mete i[n] s[an]ct[is] meditacionib[us]
no[n] solu[m] lingua in devotis orationib[us] Sz

est manus in bonis operacionibus sedulas habuit ut
q[uod] bene s[e]d[ul]e s[er]u[ir]e d[e]um est magist[ra] maria cum elizabeth
ebdomadibus [illegible] q[uod] tradit beda & ait ut infirmi[tat]e
quiete etatis adhuc iuvencula ministerio sedula
impenderet sicut q[uam] longe aliter maria misere est
accidiose cum & mens & lingwa & manus
sunt tociens comunibus ociose Circa vide secundo
q[uod] maria pauperrima fuit pro paupertate ipsa cum
maria de qua dicit luce 2° Inuenerunt mariam
& Joseph & infantem positum i[n] presepio pasto-
res pauperes inuenerunt pauperem matrem infantem & paupere
tem in paupere loco non in pomposa cuna sed
in paupere presepio q[uod] utique paupercula maria bonum
hospicium habuisset si non paupercula fuisset Ita
diligebat paupertatem maria audiat [illegible] [illegible]
q[uod] Jo[hannes] c[risostomus] ait vide paupertatis maria magnitudinem
et quietus est pauper recipit consolacionem Et
tunc etc propter deum paupertas est voluntaria & libente
sed cum quietus pauper est iniuriose & paciens multum
consolari potest de paupertate maria & de paupere
xpo. Sed ista consolacione minime divites sunt qui
longe alia quam hoc luce vi° Ve vobis divi-
tibus q[ui] habetis hic consolacionem vestram Nolo tamen despera-
re divites quia non solum pauperes pastores. S

est divites reges pauperem mariam et pauperem
filium eius invenerunt sed dicit Matth. ii° Et
intrantes domum invenerunt puerum etc. Sed illi divites ipsos
invenerunt quod munera abstulerunt ~~abi~~ attule-
runt pauperes quia consolatores ista invenerunt
per paupertatem divites ideo per liberalitatem divi pau-
peres per paupertatem Christo conformantur divites per
liberalitatem Christo reformantur. Secundo unde sciendum
quod maria fuit gratissima per sobrietatem ipsa enim
est maria cui dicit Luc. 1° Ne timeas maria in-
venisti gratiam Nota quod dicit invenisti gratiam
nos ergo maria gratiam tantam invenisset nisi quia maria
in cibo et potu gratissima invenisset non enim
se comparantur gratia et gula quia impossibile est quod
ipso scilicet sit per gratiam deo gratus et per gula ingratus
homini est ergo quere gratiam et fuge gulam Iohannes
est quod dicit Ecce concipies in utero vidisti maria deus
in utero concepisset si eius uterus cum divite epulo-
ne fuisset Si uterus ille mero estuasset ...
ter mero estuans cito spumat in libidinem V-
terus ergo ille quo deus incarnatus ~~...~~ quam
mundatus est nunquam cibo et potu intemperato
gravatus est Unde Ieronimus contra Iovinianum comessatoribus aut vino-
leta maria nunquam fuit heu quam longe a quo maria fuit

qui in cibo et potu totiens excedunt Septimo
uidendum est quod maria castissima fuit quia virgi
nitate speciali eius est maria De qua sic dicitur
1o Prout virgo maria Exemplum castitatis maria
testem ecclesiasticus teste Jeronimus teste bernardus
angelica persona Casta enim fuit in virginea
carne sicut testatur ecclesia dicens Prout nomine
virgo maria castior eo fuit maria in virginea men
te sicut ipsamet testatur Ipsa est enim de
qua dicitur luce Dixit autem maria ad angelum quomodo
fiet istud 2o Castissima vero fuit maria in virginea
prole sicut angelus testatur qui de ista matre dixit
Mathei 1o Joseph fili dauid noli timere etc Ex
quo maria virgo de spiritu sancto diuino est prole fecun
data nequaquam virginitas eius tamen est prole vi
ciata Ex ineffabilibus mutata est per prole glorifica
ta Sola in prole comprobata In prole consecrata In pro
le nobilitata In prole dedicata In prole consignata
et confirmata est tua virginitas O maria propterea
quod dicit autem augustinus mater et virgine videat predi
camus et matrem cuius virginitatem glorificat
vera fecunditas et cuius vera fecunditatem
glorificauit intemerata virginitas Beatus
quoque bernardus autem longe gloriosior fuit virginitas

cofecunditate et fecunditas cogitate. Ilem quam longe aliter maria sunt quicunque committentes non sunt negligentes maria amici sunt. Cum ergo dulcissimum nomen marie ut supra dictum est tante sit gratie et meriti hoc nomen invocantibus orantes serviunt unde versus orans ait Dulcissimum nomen marie invocantibus sunt. Christe regina clemens gratie sue nunc mea largiat ihesus xpus filius tuus

Ave maria gratia plena. Verba ... oga ... translatus ... quod premisit ... quod modo reliquisti in celo in terra reperitis. Ostensum est supra quomodo maria ... purissima vite innocentia meritis pro ave salutem. Ostendendum autem est nunc quomodo ... plenissima gratie affluentia meritis gratia plena considerans esse commemoratur. Dicit enim ... plena. Considerans enim ista gratia gratia marie gratia admiranda. Considerans in qua gratie marie ubertate immensitate multiplicitate utilitate. Gratia namque marie gratia ... immensissima. gratia multiplicissima gratia utilissima est. Primo ergo considerans gratie marie utilitate dicit hac gabriel ait luce 1° Invenisti gratiam. Gratia utique vera est quam apud deum quam veritas invenit. Apud deum dicit

non apud dyabolum Dyabolus enim dat gratiam male
proprietatis offt. ut eo libus patet Unde holo-
fernes qui dyabolum sequitur ait Judith xij° Bi-
be nunc et accumbe in iocunditate quoniam invenisti
graciam apud me Item apud deum dicitur non apud
mundum vel apud mundanos homines scilicet valde
falsa gratia. falsa amicicia invenitur. Unde Ecc-
lesiastici viii° Non omni homini cor tuum manifestes ne for-
te inferat tibi gratiam falsam et convicietur tibi Item
apud deum dicitur non apud ~~deum~~ carnem nam et
gratia carnis falsa est. Unde proverbiorum xxxi° dicitur
fallax gratia et vana est pulchritudo. Quia ergo
gratiosissima fuit virgo maria falsam gratiam dyaboli
falsam gratiam mundi. falsam gratiam carnis con-
tempsit Ideo merito veram gratiam invenit
apud deum. Vera utique et pura. nulla adul-
terii mixtura viciata. ut vere dici possit id
ecclesiastici xxiiii° Quasi balsamum non mixtum
odor meus. Balsamum autem maxime est unctio
gratie. que maxime copiosissime est infusa Unde b.
loquens de illo verbo ecclesiastici sicut supra ait.
Preciosum id balsamum tanta et copia tantaque
plenitudine influet. ut copiosissime effluat

tanquam balsamum mixtum solet et viciari melle
vel oleo Ex parte balsamum spiritus sancti in maria non
fuit mixtum quia nec melle carnalis et mundane
consolacionis. nec oleo vane laudis et adu
lacionis fuit viciatum Et quia tam verum tam purum
in maria quod fuit ideo bene ideo de ea dicitur Quidquid
in maria gestum est totum puritas et simplicitas
totum gracia et veritas fuit. totum misericordia et iusticia
que de celo respexit Quicumque igitur cum ma
ria veram graciam invenire desiderat. ipsam cum
maria ex desiderio. omni studio. ad eam. apud
quam invenitur accedat Sicud hortatur apostolus hebr
iiij c. Adeamus cum fiducia ad tronum gracie
etc. Et quicumque vult invenire debet querere Et
quicumque vult querere debet se ipsum inclinare In
clinet igitur se cum maria per humilitatem veram.
Quicumque cum maria cupit invenire graciam veram
dicat cum eccli iij c. Quanto magnus es humi
lia te in omnibus Maria etc quia verissime se per
humilitatem inclinavit verissimam graciam invenit
ut vere dicere possit respexit humilitatem an
cille sue Ecce eodem considerans humilitatem gracie maria
in necessitate. propter hanc dicta est gracia plena

Inmensa ergo fuit gratia qua ipa fuit plena In
mensum enim vas non potest esse plenum nisi sit im
mensum id quod replet ipsum. Maria autem vas immensis
simum fuit. ergo quo illa quod maior est celo con
tinere potuit Deus est celo maior. ille
De quo Salomo ait Si celi celorum te cape
re non possunt quanto magis domus hec quam edificavi.
non utique domus per salomonem edificata, sed domus per
illa signata. Deum capere potuit Tu ergo munda
tissima maria capacior es celo. quia quem celi cape
re non poterant tuo gremio contulisti Tu capacior es mundo
quia quem totus non capit orbis in tua se clausit. 2o ergo
ergo maria tam capacissima fuit ventre quam
tamen magis mente. et si capacitas tam immensa
fuit ergo plene corporis oportuit utique quod illa tam
tanta implere potuit capacitas esset immensa
Deus immensitatem mensurare potest mensurari Ergo
quod dicitur Eccl 1o altitudinem celi et latitudinem terre
et profunditatem abissi quis dimensus est. celum
est maria. tum quia celesti puritate. celesti
caritate. celestibus virtutibus habundavit. tum quia
sedes dei excellentissima fuit. teste propheta
qui dicit Dominus in celo paravit sedem suam. terra
quorum maria fuit dum fructum illum nobis protulit

Salomo

De quo apostolus ait. terra dabat fructum suum abyssus
terra est magna in bonitate et in una profundissima
unde dum profundissimam miam filii sui pro nobis
interpellat quasi abissus abyssum invocat Ce
lum quoque est magna terra est magna abyssus est
magna Quibus huius celi altitudine quo huius terre
latitudine Quibus abyssi profunditate quibus in
qua magna immensitate dimensus est. nisi
ille solus qui ipsam non solum in gratia et gloria sed
et in carne tam altissimam tam latissimam
tam profundissimam operatus est. Unde psalmista de
eius magna ait Unus sed Quibus magna tue o
virgo. longitudinem et latitudinem sublimitatem
et profunditatem queat investigare. Ista lon
gitudo eius usque ad novissimum diem morti
bus eam subvenit universis. longitudo
latitudo eius replet orbem terrarum ut sua quoque
magna plena sit omnis terra. Et eius sublimitas
eius superne civitatis invenit restaurationem.
et profunditas eius sedentibus in tenebris et
umbra mortis obtinuit redemptionem
Ideo confidimus sermo gratie magna multiplicitate

dicere quod ipsa domina potest esse proximo. Ego quasi
terebinthus extendi ramos meos et rami mei
honoris et gratie. Terebinthus est arbor magna
in Syria ut glosa et habet ramos multos et
extensos. Masculus huius arboris non fert fruc-
tum sed femina fert. Cuius fructus invenitur duplex
videlicet rubeus et pallidus et resina odo-
ris. Arbor ista arbor preciosa arbor cres-
cens in Syria et beata virgo. Syria interpretatur hu-
mectata. et vere humectata fuit per gratiam to-
ta vita sua que in humore gratie crevit ab utero ma-
tris sue. Eius mater si mater in humore gratie
crescat. Et si in humore gratie de semine aresc-
at vel de se semine dicitur sue virginis. Statim
aruit quia non habebat humorem. Rami huius
arboris rami honoris et gratie sunt beneficia
beate marie multi eius rami sunt multe gratie
et merita multe eius virtutes et exempla.
multe eius misericordie et beneficia. In hiis ramis li-
benter iubilant libenter habitant celestes a-
ngeli et anime sancte ut de ipsis etiam dici posset
Danielis iiii^o In ramis eius conversabantur
volucres celi. O quam late, quam alte, quam
longe arbor magna beata virgo maria ramos

suos extendit. Qua late ad homines. Qua longe ad angelos qui alte ad deum. Quo aut ad hos etc. extendit ramos gratiarum et miserationum suarum. Unde beatus Bernardus exponit dicens: manu adhuc sunt que apernit ut de plenitudine eius accipiant universi. Captivus redemptionem. Egri curationem. tristes consolationem. peccator veniam. iusti gratiam. Angeli leticiam. Denique tota trinitas gloriam. Filii persona carnis humane substantiam. Fructus huius arboris est ille de quo dicitur Benedictus fructus ventris tui. Iste fructus rubens fuit sanguine. pallidus a morte. Unde sponsa de eo ait Cant. v°. Dilectus meus candidus et rubicundus. Ita ergo posset dicere Dilectus meus pallidus et rubicundus. Iste quoque fructus odore iocundus est availas devotis. quem bene sensit beatus Iosephus qui domino dixit Odor tuus in me concupiscentias extinxit eternas. O anima mea nonne huius odore vel fructum sentis? O si sentires post eum utique curreres. sicut dicitur Cant. i° Curremus in odore unguentorum tuorum. Nobile a quo fructum ... non masculus sed femina que fructum solum dicit etc. fructum ihesum christum non masculus

s(ed) s(e)c(un)da. no(n) vi(ri) s(ed) v(ir)go p(ro)tulit. Xp(istu)s q(ui) b(e)n(e) b(ea)t(us)
Aug(ustinus) ait Cert(um) est v(ir)go m(at)r q(uia) s(in)e (con)cupiscencia
(con)cepit carnis / tam(en) Et s(in)e viro parit vi
rid(is) Cuiar(?) (con)siderans t(er)mi(n)o g(rati)e ma(rie) volite(?) de
ffar d(ici)t p(ro)p(ter) p(ri)mo (con)ulsi g(ra)ciosa i(n)venit gl(or)iam
Certe utilitas gr(ati)e g(ra)cio(s)e ma(rie) est i(n) dicto gl(or)io(s)e
p(ro)ph(et)ie [illegible] utilissi(m)a fuit. tam g(rati)a ma(rie) et sibi et
nob(is). utilissima mag(is) g(rati)a ma(rie) fuit sibi ip(s)i
Gra(tia) eciam deliciosa Gra(tia) miraculosa Gra(tia)
gloriosa i(n)venit ma(ria) deliciosa(m) i(n) a(n)i(m)o miracu
losa(m) i(n) filio gloriosa(m) i(n) regno deliciosa
e(ni)m fuit ma(ria) i(n) mente sp(irit)uali miraculosa i(n)
p(ro)le v(ir)ginali gloriosa i(n) diademate eterna
li Gra(tia) i(n) mente eius ma(rie) fecit deli
ciosa(m) delicijs sp(irit)ualib(us) i(n) tamq(uam) sp(irit)uale deli
ciar(um) paradisum Iuxta id est vel Gra(tia)
quasi paradisus in benedictionib(us) multiplicatur
deliciar(um) sp(irit)ualiu(m) de quib(us) ait b(er)n(ardus) ait
Cor ni(si) deliciat divinum. de(?) vigintiis eum
mune(?) fecunditatib(us) insigne humilitatib(us) distilla
te caritatib(us) faciu(n)t inte(?) viscera plenitudi
ne gr(ati)e p(re)rogativ(e) gl(or)ie singularis Ista
gr(ati)a ma(rie) fecit miraculosa(m) i(n) p(ro)le miracu
lo conceptu (et) p(ar)tu de miraculose v(ir)go concep(t)

Virgo concepit et miraculosissime dominum concepit et
deum peperit. Unde dicit hec eadem glosa unde
dicitur Luce primo: Invenisti graciam etc. Et totum tempus
vite tue. De hoc nota versus l. ad ma. lo
quere ait: Intellige prout datus ergo ex nomine
promissi filii quod tu et quam specialem graciam in-
venias apud deum. Item gratia marie fecit
gloriosam [illegible] quia unde super deum est: Mulier
graciosam invenit gloriam. Que felix in
veritate maria quod tam magna in mundo nullus
tantam gloriam invenit in celo et etiam tantum quam
gloriam invenit apud deum eterna secundum ipsum dicitur:
Graciam et gloriam dabit dominus. Sed etiam sciendum
quod gratia maria non solum utilissima fuit sibi sed etiam
nobis immo toto generi humano. Gratia enim marie
colligit malos · impinguat bonos · liberat uni-
versos · Colligit a culpa · impinguat gratia · libe-
rat a morte eterna. Dico igitur quod gratia maria col-
ligit ad misericordiam colligit ad eternam malos
sicut bene signatum est in gratia quam in colligendis
spicis a messoribus dilectis Ruth invenerat
quam dixit ad Booz: Invenio graciam in oculis
tuis domine mi. Spiritualiter Ruth interpretatur videns vel festi-

trinas et significatur beatam virginem que re videns
in contemplacione et bene festinans fuit in actione
Videns enim nostram miseriam et festinans ad
impediendam suam miseriam. Racio intelligitur utique
et significatur illud de quo in psalmo Magnus dominus et
magnus virtus eius. Ruth ii°. in oculis bea-
ma. in oculis domini habet graciam invenit ut
ipsa spicas id est animas a messoribus derelictas
colligere possit. Qui sunt messores id est doc-
tores et rectores. Que magis quam maria. gracia qua
multi ad misericordiam colliguntur qui a doctoribus et
rectoribus tamquam incorrigibiles relinquuntur.
Et ideo bene Bernardus. Bernardus ait Maria. Tu proprio
toti mundo despectum materno affectu amplec-
teris foves nec despicis quantumque horrendo
iudici reconcilies etc. Item gracia Maria vos
nos impinguat impinguedine gracie. Unde Ecci
xxvi° dicitur. Gracia mulieris sedule delectabit
virum suum et ossa illius impinguabit. Mulier
sedula Maria. fuit. de cuius dicitur sedulitate
Bernardus ait Maria sancta dei ore tacito vi-
gili cum corde sedula scrutabatur. Cuius hec

mulieris est vir nisi ille qui ipsam creando
dedit in libro de quo dicitur Jere. xxxi°. Cre-
avit dominus super terram. Femina circumdabit virum.
Huius vero ossa sunt quietis in corde eius i.
certa fortes sunt. Ista ossa sufficienter gratia
ma. impinguantur. Unde gratia impinguatur
medullis pinguedine spiritus sancti quam ille impin-
guari cupiebat qui dicebat Sicut a-
dipe et pinguedine repleatur anima mea. O quis
estimare valeat quot multe anime spiritua-
liter gratia ma. sunt per gratiam impinguate. Im-
mo certe quis estimare valeat quanta in
gra. ipsa // fuit pinguedo gratiarum cuius gratia
impinguata est tot milia animarum. Cuius
enim virtutis pinguedine ipsa caruit que enim
virtutis pinguissimum habitaculum fuit. Dici-
tur O adamas Maria in domo domini plan-
tata et impinguata sicut ut oliva fructife-
ra omnium virtutum habitaculum est facta.
Item gratia Maria liberat a morte eterna omnes
qui liberantur. Hoc bene significatum est
in Hester. De qua legitur sic Adamavit

ea rex plusquam omnes mulieres et posuit
dyadema regni in capite eius. Huius autem
gratie quam hester coram rege invenit duplex legitur
fuisse utilitas Una quod ipsa dyadema reg-
ni obtinuit Alia quod ipsa gentem suam mor-
ti adiectam a morte eripuit Sic hester
beata virgo maria tantam coram rege eterno
gratiam invenit quod per hanc non solum ipsa ad
coronam pervenit sed et genus humanum mor-
ti adiectum servavit Unde beatus anselmus
ait Quid digne referam gratias domine deo
meo propter ubertate temporis sui redemp-
tionis propter cuius partum de morte eterna sum re-
emptus Quia igitur mater gratie fac nos fi-
lios gratie fac ut per gratiam tuam dulcissimam
et melissimam multiplicissimam utilicis-
simam colligamus adveniam remissionis
impinguemur per gratiam devotionis liberemur Amen

Ave maria gratia plena | a morte dampnacionis
Ad hunc sermonem aliqua dulcissime
marie sunt dicenda Considerandum igitur
est quod duplex materia gratie videlicet gratia

donorum gratia sapientiorum gratia privilegiorum gratia
primorum ¶ Primo considerate (?) in magna gra-
tia donorum spiritus sancti De hac gratia gratulabunda
dicitur per id. cap. xxiiii° In me omnis
gratia vie et veritatis Quod mirum si ipsa est
plena gratia vie et veritatis quam mater eius est
de quo legimus plenum gratia et veritate
Et quod mirum si in illa virga sunt tanta donorum spiritus
sancti affluentia manens flore spiritus sanctus requi-
evit cum tanta donorum suorum sit afflu-
entia Maria namque est illa virga et filius marie
est ille flos de quo dicitur ysaie xi° Egre-
dietur virga de radice yesse etc. Iuxta florem
unica est spiritus sanctus super affluentia ut beatus (?)
Johannes evangelista dicit. De plenitudine eius nos
accepimus omnes gratiam pro gratia Cum ergo de isto
flore tanta gratia redundat in totum orbem in
totam etiam creaturam magis in ipsam hunc
florem virgam in ipsa maria Dicat ergo maria
secure In me omnis gratia vite et veritatis
Gratia vite et veritatis in (?) septem do-
nis spiritus sancti consistit Per predicta enim sep-
tem dona fiunt gratia vite in maria et veritatis

Gra ueritatis ordinau^t ma· i ueritate sup
se· ext^o se· z int^o se Gra mag^s ueritatis or
dina^t ma· i ueritate sup se p don sapie
ncie int^o se p don consilii intus se p donu intellec^m
tu se p donu scie Gra utiq^z ueritatis
ordinauit aiam mea i ueritate sup^a se In
sapidissima fruendo^r contepla^cione infra
se In consultissima fugiendo^r puisione int^o se
se In certissima credendo^r cogn^one ext^o se In ro
nabilissima agendo^r discrecione Gra aute
uite ordinauit ma i bona uita v^s dya^l
v^s p^ximu v^s dei Gra mag^z ordinauit
ma· i bo^a uita g^a dya^m p donu fortitu
dinis erga p^ximu p donu pietatis erga
deu p donu timoris Gra utiq^z uite
ordinauit uita ma· erga dya^m i for
tissima resistencia erga p^ximu i piissima
beniuolencia· erga deu i deuotissima
reuerencia Hinc e q^d sps scus ma· p do
nu prudentissime significauit q^d sibi sa
piencia iniciata cu septe columpnis sep
te donor spc sci excellentissime edifica
uit Circa q^o columpnas sp^us scs cepit

desiderare ipse formam columpnarum in ista do-
mo potest considerare ipse est in domo ista
artifice ponit invenire quod hec columpnas
mod est magnus desiderius et magnus
fabr debet concedere Cum multis quandoque sep-
tiformis spiritus sancti gratiam adipisci desiderat ipse
florem speciosum sed in virga querat quia virga venit ad
florem quia florem ad spiritum in ipso requiescere
invenimus Sed quia maria ad christum accedens et
per christum gratiam spiritus sancti invenimus ideo bernardus beatam
mariam alloquitur et ait Per te accessum habemus
ad filium O benedicta inventrix gratie genitrix
vite mater salutis ut per te suscipiat nos
qui per te datus est nobis Secundo considerate
secundum maria gratiam labiorum de quo in ps
dicitur Diffusa est gratia in labiis tuis Data fuit
ad gratiam labiorum in maria ut ipsa optime iudicis
figuram posset de quo dicitur xpi iudicis Ipso est
mulier talis super terram aspectu pulcherrima
et in sensu uberrime Similiter non erit non fuit non
erit talis mulier super terram Equaliter maria
fuit in aspectu clarissime vite et pulcherrime
iucundissime comprehensione in sensu uberrime dist

tisse lingue Gratiam aut labiorum maria in-
debimus cundent ubi verba eius labiorum ex
cellentius colligamus diligenter procedimus
aut septem i excellenter mellifluas sententias
de mellifluis marie labiis distillantes et mel-
liflua labiorum gratiam optime meditantes iuxta
illud cant. iiij° favus distillans labia spon
sa septem mellis stille sunt septem dulcissima
verba marie que ad angelum ad deum et ad homines
legitur habuisse duo ad angelum duo ad homines
tria ad deum ad angelum sunt verba castitatis
et verba humilitatis verbum castitatis ad ange
lum maria habuit in labiis quando angelo videns
dixit Quomodo fiet istud quoniam virum non
cognosco Hoc est contra impudicos qui non
casta non pudica sed impudica et turpia in
labiis habent et carnalia verba Verbum humili
tatis in labiis ad angelum habuit quando an
gelo respondens dixit Ecce ancilla domini
2° Hoc est contra superbos et arrogantes qui
quod de se nec bonum sentiunt nec loquuntur Sed
verba iactantie in flatibus in labiis habent

Item ad hominem habuit maria · verbum caritatis
et verbum veritatis Verbum caritatis in salutatione
verbum veritatis in instructione verbum caritatis maria
ad hominem habuit in labiis quando matrem precurso
ris tam affectuose salutavit quod infans in utero
eius exultavit hoc est contra iracundos qui
quandoque proximis suis vel caritate non loquuntur vel
ore eis loqui dedignantur Verbum veritatis
maria in labiis habuit quando deficiente vino
ministris dixit Quodcumque dixerit vobis faci
te · hoc est contra illos qui alios non ad bonum
sed ad malum instruunt et malum eis consulunt
Item ad deum maria · tamen verba habuit plus quam
cum deo quam cum angelo vel homine maria locu
ta est sicut hic et quam multos qui tam parum
cum deo orationibus et cum mundo multum est hodie loquuntur
fabulationibus inutilibus et sepe valde nocivis
habuit autem maria ad deum verbum gratulationis ver
bum querulationis pro filii amissione verbum compas
sionis pro Christi desolatione verbum gratulationis
ad deum maria habuit in labiis quando pro eo quod dominus
humilitatem respexerit dixit Magnificat

29

ãia mea dum hoc est contra ingratos qui eciam
pro multis et magnis beneficiis quas gratias deo
agunt quamvis et ipsa beneficia contra deum in solacium
uel verbum quirulacionis ad deum in labiis sunt
mea. quia filio perdito amisso dixit fili
quid fecisti nobis sic ego et pater tuus dolentes
querebamus te hoc est contra indeuotos qui
ad dolorem ihesu non querunt qui ipsum per substrac-
cionem deuocionis per multos dies amiserunt
verbum compassionis ad deum in mea sunt qui in
uirginis filio dixit. Vinum non habent hoc est
contra in misericordes qui aliorum defectus ad mi-
sericordiam non mouentur nec apud deum nec apud
homines compromissos suos promouent Eya mea ad
uocatrix nostra maria ecce ad hunc necesse est
nobis aut filio tuo suggeras pro nobis quod vinum
non habent vinum ipsum nobis vinum utique gracie spiri-
tus sancti vinum compunctionis vinum deuocionis vinum
spiritualis consolacionis de quo vinis si sit aut
sermones in necesse est fratres per lacrimosas
orationes vestras exorare matrem nunc ut
suggerat benignissimo suo filio quod vinum non

hētis Et ipā si pře avot pulsata fuit
rio de eis natūe vite quo misericors est
z mūe mat³ Ita et si copassa est re'
medie illoꝝ aquibꝫ fuerat i miseria multoma
gis compatiet̄ nob si tempe fuit i uocata
Secundo fuit sermo ꝑpdictus quatenꝫ cūq
ma. rex regū fuit cū ipā tanta gratia
labioꝝ habuit Scriptū quippe est ꝓu. xxii°
Qui diligit mundiciā cordis ꝓpt' gr'am la
bioꝝ habebit amicū rege Tercio sermo q
sedecim i ma. gr'ū ꝑuilegioꝝ De hac q'
d' luc̄ 1° Inuenisti gr'am apud deum Ecce co
ncipies usqꝫ altissimi fi. Vide quo gabriel
asserens ma. inuenisse gr'am statī eandem
gr'am specificās subiungit Ecce concipies
O q'm magnū z inauditū dedimus sc'tis
ꝑuilegiū q' virgo i utero concepit z filiū
altissimi pepit Possumus aut notare
septē ꝑuilegia marie' ꝑuilegia ma' i mē
sis gr'is plena soli mae cōcessa
Primū ma. ꝑuilegiū est q' sup oēs homīs
al' cū pctō fuit pudissima. Fuit naqꝫ ta
copiosissima i utero sc'ificata q' eē adiue le

peccatum in toto vita sua non fuisse creditur inclinata
unde beatus bernardus ait Decuit reginam virginum
singularis privilegio sanctitatis absque peccato ducere
vitam que dum peccati mortisque pareret peremptorem
munus vite et iusticie omnibus obtineret Se-
cundum privilegium marie est quod ipsa super omnes
homines fuit gratia plenissima unde Jeronimus Ceteris
per partes prestatur marie vero se tota infudit pleni-
tudo gratie. Et ideo bene idem beatus doctor gratiam
marie gratie angelorum conferens et preferens ait beatam
et gloriosam virginem excellendo et ampliora prome-
ruisse credimus privilegia. et percepisse et gratiam
ab angelis collaudatam Tertium privilegium
marie est quod ipsa sola mater et virgo incorruptissima
est. Hoc privilegium beatus gnedas ait Optimam
partem sibi elegit maria. Optimam plane quia
bona fecunditas coniugalis melior castitas virgi-
nalis Optima virginea fecunditas. seu fecunda
virginitas marie. privilegium et non dabitur aliud
quod non auferetur ab ea Quartum marie privilegium
est quod ipsa sola mater filii dei ineffabiliter et
ipsa sola filii mater est cuius solus deus pater
est Unum singularem modum quod tam maius privilegium

creature concessum est De hoc privilegio bernardus
ait Sicut ipsa est inter ceteras gratia sin
gularis et excellentia prerogativa maior que
filium unum cum deo patre meruit habere commu
ne Secundum privilegium marie est quod ipsa super
omnem creaturam deo est corporaliter familiaris
sima fuit ita quod nulli creature concessum est nec
conceditur, Nam ipsa deum novem mensibus in
utero portavit Ipsa deum uberibus de celo plenis
lactavit Ipsa multis annis dulciter educavit
Ipsa deum sibi subditum habuit Ipsa deum puerum
in amplexibus et osculis familiarissime contrec
tavit Sicut augustinus videtur asserens dicit Ni
mirum mira ut digne tibi congaudere deus reg
nans in celis quem puellari honore corpore natum
totiens osculata es in terris Septimum autem pri
vilegium est quod ipsa super omnem creaturam
apud deum potentissima est Unde augustinus Impe
tra quod rogamus. excusa quod timemus. quia nec
potentiorem meritis invenimus. quam te. que me
ruisti mater existere eiusdem redemptoris et
iudicis Grande privilegium est quod ipsa pro
nobis stetit apud deum tam potentissima est Sicut

Ut augustinus declarat dicens neque dubium est quod
meruit pro liberandum offerre precium posse
plus omnibus sanctis liberatis impendere suffragium
Sed quia tanta in ma potentia proderit nobis si
ipsa nunquam curaret de nobis Quare sciamus certis
sime indubitanter et propterea gratias agamus incessan
ter quia sicut ipsa apud deum est omnibus sanctis
potentior ita et pro nobis apud deum est omnibus
solicitior teste eodem beato doctore augustino qui ait
Te sola o maria pro sancta ecclesia solicita pro
omnibus sanctis scimus que impetrasti indulgencias trans
gressoribus ut veniam teneant suis erroribus Sep
timum marie privilegium est quod ipsa super omnes
bonos in gloria excellentissima est Unde Jeronimus
utique considerans canit sancta ecclesia quod de nullo
aliorum sanctorum est fas credere ut ultra angelorum
uel archangelorum merita transcenderet Hoc quip
pe privilegium non nature est sed gracie virginis
marie Octavum quod gloriosum marie privilegium
glorie est quod ipsa in gloria gloriosissima est
post deum Gloriosum marie privilegium glorie est
quia post deum pulcherrima, quia dulcior quia condigna

mgla est· h' ma· h' i ma· h' p ma· Glo
riosim' oio gle ma· p'uilegiu gle e q
p9 deu maior gla mea maius nostru
gaudiu est de ma· Vn hn suma gla
est o ma· p9 deu te uide t° adhere
2 in tuo psentia imminne demorai
Hec g° septe ma· gloiosissia puilegia
quoz g° optimes vitam gnie 2 io obser
re possu9 ma· sed abham obseruit sarai
d· dic obser te q soror mea sis 2° O
maria o sara mea dic q sis soror mea ut
pp te sit hn nobis adeo 2 obgm tui viuat
aie mee indeo D° inquia hima sara mea
ut pp tale sorore egipcij ·i· demones nos
reuereant' ut eci pp tale sorore angeli no
bis mane coniugat' ut insup tale sorore
pr 2 fili9 2 sps scus me inuseat' Quanto
gsidera hmie i maria gra pmiord deq tn
p pte insepcio marie puilegio tactu est de
hac gra accipi pt q d' eccti xxvij° Gra
sup gra mulier pudorata 2 sca Mulier
sup omes mulieres pudorata 2 sup omes sca

maria mira est gratia super gratiam. quia gloria super
gratiam uite. Ubi a primordio in celo super gratiam
meritorum in mundo. Licet autem gratia beatitudinis
consistit in perceptione dotalis corporis et anime. Quodlibet
enim corpus glorificatum habet quatuor dotes glori
osas videlicet dotem mire subtilitatis dotem mire
claritatis dotem mire agilitatis dotem impas
sibilitatis et si omnium beatorum corpora hiis largiter do
tibus glorificauit creator magis corpus eius id est quod ipsum
glorificatorem omnium corporum genuit Quid mi
rum si dote claritatis clarissima sit in celo
que dono sanctitatis tam clarissima fuit in mundo.
De ipsa namque beatus Bernardus ait adhuc in inferio
ribus degens tanta ante deum sanctitate claruisti
ut sola soli eterni regis appropinquare meru
eris. Item quid mirum si dote subtilitatis
subtilissima sit in celo que dono humilitatis tam
subtilissima fuit in mundo. Ipsam enim alloquens
beatus Bernardus ait Super choros angelorum numquam
sublimata ascendisses nisi prius infra omnes humi
liata descendisses. Item quid mirum si dote agi
litatis uelocissima fuit in celo que dono pietatis

ta vel clarissima fuit in mundo ipsa namque abyt
in momento ad officio pietatis Dote firmatis
uelocitate beatus Ambrosius ait Quo ita deo ple-
na non in momento ad festinanter ascenderet nescit
tarda molimina spiritus sancti gratia Ita quod non minus si
dote impassibilitatis impassibilissima sit in celo
quam dono patiendi passibilissima fuit in mundo, ut ipsa
non minus patiens vel odii vellus sentire ad
sua ipsius animam gladius pertransiret ymo est
signum [illegible] signum passionis impassibilitatis nec
legimus non credimus in maria. quod appareat
vnde beatus bernardus ait Renouatur diligentius [illegible]
hystorie serie vniuersam et si quod fortius in
comparatorum est si quod signum indignationis occurrit
in ea. Decretis suppleta habeas et
attende uenias Ceterum si tanta sit gloria
gloriosissimi corporis marie quanta putatis est
gloria sue beatissime anime Quilibet nostrum anime
sancte beatissima anima secundum tres dotes ipsam
beatificantes Videt dote mire cognitionis
dote mire dilectionis dote mire fruitionis
Alii 2am modernos quosdam dote visionis
fruitionis tentionis Quorum autem tres dotes

ane accipiunt. sicut quia quatuor dotes anie ma-
rie omnium aliarum dotibus preferuntur. Ita si omnes beate
anime suis dotibus beneficiantur in celo. quanto
magis anima eius que omnium animarum beatificatorem
genuit in mundo. Primum namque si in illu-
cidissima cognitione est anima marie. Que in
profundissima et inmensa luci eterne unitur beata
bernardus ait. Profundissimam divine sapientie ultra quam
credi possit penetravit abyssum ut quantum sine per-
sonali unione creature conditio patitur luci illi
inaccessibili videatur inmersa. Item quod im-
mi si in fervendissima dilectione est anima ma-
rie maxime innititur. si pre omnibus diligat quia pre omnibus
est dilecta. Unde pre omnibus ait sanctus beatus Augustinus
ad ipsam Rex regnorum ut matrem
veram et carissimam sponsam pre omnibus di-
ligens. amoris amplexu sibi associat.
Item quod innititur si in fecundissima fruitione
sit anima marie. que videlicet fructu ventris sui
passi dulcissime ut beatus Augustinus. Anime
anima clarius fruitur christo et gloriosis am-
plexibus eius frater et presens. frater conspiciens. frater

ffp unde splendoris inestimabilis compassit. Igitur
sicud graciosissima maria. Omnes stellas ex-
cessit in gratia ante in gratia meritorum. Ita omnes
stellas excessit in gratia glorie. In qua primorum
cum bene ipsa signata est. Hester regina
de qua legitur quod ducta ad cubiculum regis
Assueri habuit graciam et misericordiam coram
eo super omnes mulieres et posuit dyade-
ma regni in capite eius. Hester interpretatur
elevata secundum optime quevit beata maria. De
qua beatus Ieronimus ait Elevata super choros
angelorum ut possit spem unicuique unde
salvacionis quem amaverat quod concupierat
ex toto desiderio cordis. Ista Hester re-
gina beata virgo ducta est in celis assumpta
in cubiculum regis Assueri in cubiculum regis
eterni. In cubiculum utique de quo beatus Augustinus
mariam alloquens ait: In tu cubiculo re-
gie beatitudinis gemmis ac margaritis or-
nata consistis. Ducta itaque in hoc cubiculum
quietis eterne virgo maria gratia virginis as

fuerit in gratia regis uicerit sed super omnes intellec-
tus et super omnes intelligencias angelicas
et super omnes beatas animas ut sit plena gratia
super gratiam omnium beatorum sola venerata tempore
eius rex regum dyadema posuit regem
Dyadema eterne tam preciabile dyadema tam de-
lectabile tam inmutabile dyadema quod hominum lingue
inenarrabile omni ingenio inscrutabile est
Oremus ergo fratres karissimi ut videtis quanta gratia privilegiorum
quanta gratia primorum affluentissima sit virgo ma-
ria rogemus ergo ipsam tanta inventricem gratiarum
ut nos faciat invenire graciam apud deum
Ave maria gratia plena Non sufficit ar-
changelo gratiam marie simpliciter nomi-
nare Sed etiam plenitudinem eius voluit
singulariter intimare cum dixit gratia ple-
na Dicitur plena et plene plena Aliqui eterne
non dixit gabriel Ecce concipies etc Adhuc
eis non dixerat spiritus sanctus superveniet
in te Sed ergo ante superventionem spiritus sancti sed
ante conceptionem filii dei plena fuit maria
Beatus magister post apostolum hoc libro de cuius

plenitudine et de plenitudine eius gratitudine
ut beatus Aug(ustinus), Hec mulier beatissima ab
angelo salutata spiritu sancto repleta pleni
tudine deitatis afflata. Bern(ardus) g(rati)a d(icitur) ple
na. plena magis illuminatione sapiencie. plena
mundatione gratie. plena possessione bo
ne vite. plena unctione misericordie. plena
fecundatione prolis pie. plena perfectione
caritatis. plena refectione odorifere fame
plena resultatione divine glorie. plena frui
cione iam eterne leticie. Has novem pleni
tudines consideremus in maria que novem ordi
nes angelorum superat plenitudinibus gratia
Primo consideremus secundum quod plena est maria illumina
cione sapiencie et intellectus. Unde ipsa bene potest luna
plena figurari prout dicitur de quo vir sancto e
vir in domo sua abijt via longissima
sacculum pecunie secum tulit in die plene
lune reversurus. Hic vir de quo dicitur Jeremie xxxi
Creavit dominus novum super terram mulier circum
dabit virum. Mulier maria. mulier utique
sexu non corruptione virum continens do[...]

mrm crudabit utero suo crudedit utero
no spiritu sancto sic uir ut ait Josephus vir
eius appellari fas est · tres domos sunt
imperatorie cum maiestatis et imperatoris palacio
tres sunt mansiones videlicet Consistorium
Cenaculum Cubiculum Consistorium est
domus cause Cenaculum ciborum Cubiculum
quietis Sic imperator mundi qui imperat ven
tis et mari sunt tres domos · scilicet domum
causarum mundum · scilicet domum ciborum non ec
clesiam olim synagogam · habet domum q
etis vbi vôlem animam Sed sicut iste do9
[illegible] a domo mundi a domo synagoge
valde fuit elongatus et a domo anime quia
longe a peccatoribus salus · Vnde ergo iste i do
mo sua non fuit quando propter [illegible] conquerendo
dixit [illegible] reliqui domum meam dimisi here
ditatem meam baculum penitentie [illegible]
tulit quia thesaurum [illegible] et gratie sue a
mundo abscondit Sed [illegible] iste i die
plene lune [illegible] est illius [illegible]
lune de qua dicitur Canticis [illegible] Pulchra

ut sua . luna q° est maria . sua plena
ma ple: sue ple ma. bri comparata est
Que sue sapie et virtutis a sole cristo ple
ne illuminata est Vn maria bn illuminata
mltipr sunt illuminatio ipsa nempe sua et
lucerna mea illuminata fuit a domino et illumina
tio fuit mundo Iuxta illud prophetam Quo
tu illuminas lucernam meam dne In signu lu
ne plene vn versus c i domum crux
Et carne velut incudem Que maledict hg
sue plene Quia si ma fuit plena sue
sapie q a sole cristo recepit plus q ipsam
recepit Quanto plenior fuit due sunt so
lem tam mirabiliter concepit et tam totum inse
recepit Et ideo bn plena sapie maria
bta b' comedas alr Exstruxit i ma
ria b' domum sapiencie reclusit q adeo me
te eius replevit ut deplentur eius fe
cundarentur et corpore dr ergo singularis gra
Eandem ipsam sapienciam carne tecta
paret q plus mente quam corpore maria
Credo quidem qm sermo q plena et maria

inundacione gracie in affluencia tanta ne ipse
inundacio tanta profunditas ⁊ magnitudo
gracie in maria fuit. ut de ipsa benedicatur
parabolarum 1° Tonet mare ⁊ plenitudo eius
spacium in mari aquarum. sicud in maria fuit
sunt congregaciones graciarum. Unde scriptum est
Congregaciones aquarum vocavit maria. Dicitur
quorum ecclesiastici 1° Omnia flumina intrant mare
Omnia flumina scilicet omnium graciarum dona que
intraverunt mariam. Ideo 1° ecclesiastici xxiiii°
In me omnis gracia vite ⁊ veritatis quia
plenum sit hoc mare quia plena sit gracia
maria. Unde Bernardus ait de Ave plena quia
ceteris per partes datur gracia. marie vero simul
se tota infudit plenitudo gracie. Hoc ergo
plenum mare audiamus contra vicia tonare
Tonet ergo mare ⁊ plenitudo eius Tonet
plenum mare Tonet plena maria Tonet contra
superbiam capacitatem exponendo ⁊ dicat
Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco
Tonet etc. contra superbiam humiliter sentiendo

et dicat Ecce ancilla domini Tunc con
ingratitudinem gratias agendo. et dicat
Magnificat anima mea etc. De plenitudine huius ma
ris similiter ipsius dicitur moueatur mare et ple
nitudo eius Moueatur mare moueatur maria
Moueatur suspiriis et castigationibus moue
atur lacrimis et orationibus moueatur elemosinis
orationibus veneracionibus Moueatur maria plene
ut nobis de sua effundat plenitudine Att
endamus quod debeat bene vel loquatur d. nam
sit vas liquore plenum si moueatur de facili
fluit et effundit liquorem. Sic beata virgo
maria si moueatur precibus effundit gratiam
in nos. Tercio considerantes terra repleta
est ma. possessionibus bone inter in effectu de
bet plenitudinem vere possumus dicere Domini est
terra et plenitudo eius per terra beata virgo ma. de
qua sic legitur in psalmo etc. aperiatur terra et
germinet saluatorem Quod terra similius quia
terra utilius terra omnibus corporibus nostris et
de terra omnis vita sumimus bene cum victu
et vestitu pane et vino lana et lumine

et huiusmodi inter mare herens in deserto
marinis. De plenitudine terre Circa quod primo similis
quam utilius terra omnibus quam similius quam utilis
maria ipsa similitudine terre sua omnibus est infirma
ipsa plenitudine sua omnibus est utilissima Vite
denique ipsa nimia. Sed de plenissima
terra maria Et ideo bene dicit beatus Bernardus ad illam
intuemini quanto devotius a nobis
sunt honorari maria qui totam boni ple
nitudinem posuit in maria ut proinde si
quid spei in nobis. si quid gratie si quid salutis
ab ea noverimus redundare Sed a quo et
cuius est tanta similitudo terre plenitudo audi dominum
est terra et plenitudo eius plenitudo terre con
sistit in fructibus et diversis possessioni
bus terre Iuxta illud ps. repleta est terra pos
sessione tua fructus autem et possessiones
plenissime terre marie sunt opera mores
et exempla Et diversa merita inter
speciosissima. Talibus enim possessionibus ea
deus respexit. talibus ad bonis replevit

Reg. iiii°. vi°. Dei n(ost)ra resp(ex)it
respiciant illa(m) domus sue. Deficiat v(ir)tut(is)
eius plena nec eius medicione facientis mali
Talibus decebat virginem obpignorari
miniculis quam dicit fine virus ordine
vite moribusque disciplina. Quarto consideratur
sexum quam maria plena est (hoc) verum mie plena
oleo pietatis. Unde ipsa signata est per
quod illa mulier cum clauso hostio domus
sue omnia vasa intus quesita sunt miracu
lose oleo plena. Et quod eliseus ei precepit
dicebat Reg. iiii°. d. Cum plena fuerint tolles
Mulier ista est sancta maria quam etiam a filio
suo mulier appellata est. Cuius interiora
vasa sunt affectus et effectus de fidelitate et
sufficientia quam omnia oleo mie plena sunt in
maria. Unde de hoc oleo libro li(bri) aut(em) nec
minus o domina si tam copiose oleo mie
cordibus tuis perfusum est sicut id eo(dem)
celestialibus operibus mie quam predestinavit deus
ante secula in (?)de eius in eam commendatum sit

mire auri artifice fabricatum Quamque
quos secundum matheus date nobis de oleo vestro
petamque oleum misericordie cum in mundo ne frustra
petatur in iudicio Ut a domus in qua vasa
replebantur clausa fuit hoc optime marie
quevit destruit clausuram Ezechiel ait
Porta hec clausa erit et non aperietur et
vir non transiet per eam quoniam dominus deus egressus est in
gressus est per eam Porta marie clausa fuit
sancta virginali deus deus egressus est per eam [vir non transivit per eam amplexu maritali]
nativitati singulari Ut eciam quia admittitur
multiplicitate olei vasa et vicinorum non pau
ca collecta fuit Pro quo [illegible] vasa illa sig
nari possunt qui plenitudine misericordie marie
participes sunt Qui autem sunt illi beatus bernardus
declarat super dicit Maria omnibus sinum misericordie a
perit Verbum in vero capto Secundo secundum considere
mus quod plena est maria fecundacione prolis
divine De plenitudine ista inferre possumus
id ysa vi° Vidi dominum sedentem etc Domus
ista in cuius solio dominus sedet est beata vir
go maria in cuius mentis solio dominus requievit

Que latissim̄ quod stabilissim̄ soliū sedis g³ Re
gum° firmissime soliū tuū metiuū Hoc s
lum excelsū i intellectū. eleuatū i affectū
Excelsū q° sup omēs ? Hodnes eleuatū
est sup hoīes excelsū ingēs. eleuatū
i gl̄a In solio g° ma· in solio maj̄ me
tis eius dn̄s sedebat et dom⁹ corporis eius
maiestatis ubi incarnati erat plena de
clarat plenitudine ineffabili bonis Unde ait In so
la gr̄a plena d³ q̄ sola graz quā nulla
meruerat consecuta est. ut gr̄e repleret
auctore Que fere dō q̄ tā felici fecundi
tate ple⁹ ait namq Bernardus. l. In gr̄a ple
q̄ ex virginitatis gratiā tenuit. et insup fe
cunditatis gloriā acquisiuit Dominus
g° in solio mētis ma· sedet p graz. et do
mū eius corporis maiestate sua repleuit
p assūpta namq̄ vii Re·viii°. d³ Imple
uerat gl̄a dn̄i domū dō Tunc ait salomon
dixit dn̄s ut habitaret i nebula Domus
g° dn̄i ma· impleta est gl̄a diuine

maiestatis per nebulam assumpte adeo quod hu-
manitas illa dicitur nebula. Dicitur d. Eccli.
xliij° Medicina omnium in festinatione nebu-
le et iterum Eccli. l° Quasi stella ma-
tutina in medio nebule. Maria quia in nebula
est ubi in carne assumpta. Secundo considera-
tur quod Maria fuit plena perfectione univer-
salis ecclesie. Quia sicut enim in ministris perfectio-
nes et gratias in diversis sanctis sunt, sunt et
fuit ecclesia nostra plenitudine unde detenta
fuisse Maria ut vere dicere possit Id ecclesie
xxiiij° In plenitudine sanctorum detentio
mea. Glossa cum in plenitudine sanctorum Maria
detentio fuit quia in ipsa fuit perfectione
sua. Plenitudo perfectionis sanctorum singulis non
defuit. Secundo beatus Bernardus declarat tunc aut Se-
cito plenitudine sanctorum detentio tua non de-
fuit fides patriarcharum spes prophetarum
zelus apostolorum Constantia martirum Sobri-
etas confessorum Castitas virginum Fecundi-
tas coniugatorum immo et puritas angelorum

Oculus non impletur tanta videtur in maria pleni-
tudine stor(um) Sequitur quippe e(st) Ecc(lesiastici) xxiiij
Implentur animalia Dicit(ur) etiam implentur
stor(um) non implentur impiorum Detentio
mea est Quia ap(u)d eos q(uod) plenu(m) sit
sufficiente(r) non ap(u)d eos q(uod) plenu(m) s(i)t iniquitate
in ma(ria) liberat(ur) est ipsa q(uod) non solu(m) implentur
stor(um) detinet(ur) s(ed) etiam implentur stor(um) deti-
net ut eos plenitudo minuat(ur) Detinet
minimu(m) virtutes ne fugiat Detinet ma-
la ne (re)perant Detinet demones ne no-
ceant Detinet filiu(m) ne peccatores percutiat
Ante maria non fuit q(ui) sic d(eu)m detinere
auderet testante ysa(ia) quia d(icit) non e(st) qui
invocet nome(n) tuu(m) qui consurgat (et) tene-
at te Tertio considerand(um) s(ecundu)m quo(modo) ple-
sit maria (re)p(re)ssione odorifer(a) fame sicut
enim ag(er) plenus odoriferis s(er)vitur odoribus
sic maria plena e(st) odoriferis fame sue res-
p(er)sionibus De hac plenitudine accipia(tur) q(uod)
legitur Gen(esis) xxvij Ecce odor filij mei
sicut odor agri pleni Ager iste e(st) maria in
qua thesaurus angelorum primo tot(us)

dei patris est thesaurus absconditus
in agro qui vendit omnia que habet et emit
agrum illum. Item ager plenus plenus odore
est plena maria fama plenus honore
De quo beatus Ieronimus ait Anima multis repleta
celestibus odoribus virtutum manabat quorum fra-
grabat suavissimus odor et spiritibus ange-
licis De isto odore ipsa sancta gloriando
dicebat per similitudinem sicut cynamomum et balsa-
mum etc. Odor marie fuit sicut cynamomum
gustus in cortice conversacionis. sicut balsamum
intus. in unctione devocionis. Sicut mi-
rra in fructus. in amaritudine castigacionis. Fuit
quoque odor marie sicut cynamomum in actione
sicut balsamum in contemplacione Sicut
mirra in passione Quare dicitur et mi-
nus dicebat ager qui preter alia aroma-
ta tam plenus fuit odoriferis speciebus sicut bal-
samo ut bene patet in illo verbo Cum prius suus
superiudet etc. De quo beatus Ber. loquens di-
cat Preciosum id balsamum tanta tibi
copia tantaque plenitudine influxit ut

copiosissime effluat tunc. Bene ergo
dicere potuit deus pater Ecce odor filii
sicud odor quasi dicat Ecce honor filii
mei plenus ex honore et fama. Plene ma
tris sue est. Unde Jo. ait Honor matris
eius est quod ex ea natus est. Octavo con
sideremus secundo quo plena est maria re
sultacione seu expressione divine glorie iuxta
illud ecclesiastici xlii° Gloria domini plenum est
opus eius. Opus domini mirabile est ma.
de qua dicitur Ecclesiastici xliii° Vas admirabile
opus excelsi nec opus mirabile cui nusquam
invenitur simile. Unde Ps. xcvi° Deus non est
factum tale opus in universis regnis. Utique
in regno celestium. Non in regno terrestrium
quia nullum tale opus in mundo nullum tale
opus in limbo fuit. Hoc ergo opus plenum
est divina gloria que super omnem puram crea
turam resultat. et refulsit plenissime
in maria. Ista post assumpta nam a
verbo nullum est opus nulla est creatura
in qua tanta divine glorie materia

refulceat sicut in maria. Gloriam
de restauratione facta in celo et gloriam
de redemptione facta in mundo. Gloriam de
liberatione facta in inferno. Unde dicit Bernardus super Ma-
riam. Ut per plenitudinem maiestatis eius ben-
eficii eius. Augustinus: Cur solum loquar
dona beneficiis tuis plenum est mundi in-
ferna penetrat celos superat. Ex plen-
itudine enim gratie que in inferno erat
scelerata libera. Et quod supra mundi sit
se gaudet restaurata. Plena gratia
est gloria domini. operis eius in maria. quia sicut
dicit ysa. vi°. Plena est terra gloria eius
plena utique est orbis terrarum gloria eius plena
est toto maria reducere. Ipsa plenissima
divina gloria. Quarto autem omnibus predictis
gratiis plenissime dicitur quod aliis gratiis
gratissima dicitur. Sicut dicit beatus Bernardus ostendit qui
de hoc verbis gratia plena. Sic autem plena
gratia quia deo et angelis et hominibus grata
hominibus gratissima fecunditate an-
gelis virginitate deo per humilitatem

Nono considerem⁹ fr̄ui quo plene sit ma-
nifestacione fruicione eterne Cuius om nes
ciat ea ab hiis nō exclusa quibus si
fuit ei⁹ dixit Jo xvi° petite et acci
pietis ut gau. Si g° om apls p
mo om cū deo regnācium gaudiū est
plenū quātomagis matris dei gaudiū est
plenissime plenū. De hac plenitudine bus
Jo ait plena siquidē gra plena deo
plena virtutibus nō sit nō possidē ple
nit⁹ dilectatis eterne Quid mirū si le
ticiā z gloriam plenā z sup plenam
hit in regno que cum plenā z sup
plenā huit in exilio Quid ete mir⁹
si tā in celo quā in mundo eiq plendo
om̄ creaturam sit. De cui⁹ plenitudine sup
reminisit Ber z ansh aut O fēa
z sup plena g°. De cui⁹ plenitudine
dam respersa sit reminisit ois creatura
Sic g° fr̄ui in ma. plenitudines sapie
illuminatam plene gre inundatam ple
ne vite fructificatam plene me

subiectam. plene plus fecunditatem ple-
ne eterne potencia plene fame refessima
plene divine glorie expressima plene sup-
ne leticie suppressima Eya ergo plenis-
sima idgo (!) ma nos tua tanes tua va
nos sit participes plenitudinis tue faciat
ut tandem ad eternam plenitudinem at-
tingere valeamus Per dominum nostrum ihesum christum 2a.

Dominus tecum 2o ostensum est super
quo maria pre puissima intervi-
nerencia merito pro ave salutatur Osten-
sum est quo ma. apud copiosissima
gratie affluencia intus ergo plena concordatur
Ostendendum est nunc quo apud specialissima
dei presencia intus dominus secum insinuat.
Dominus ergo tecum O magne gabriel
magnum est quod magne marie de magno
nuncias dominus Magnum est quod ei dicis dominus
tecum sic dicit nobis quoniam ut quo secum.
et contus augustinus in persona gabriel
respondens dicit Dominus tecum Sed plusquam
mecum Dominus tecum sed non sit mecum
In me enim licet sit dominus me ipsum tamen

Dns. Iste ut nascitur rege dns Domus gloriose te
cum o maria. Sed quis ut quantus dns. Sed dns
iste omnium generalis dominus hominum specialis do
minus tuus singularis o maria. Dominus namque gene
ralis creature universalis dns specialis na
ture rationalis dominus singularis aule tue
virginalis o maria. Considerandum ergo
primo est quod dns iste de quo dicitur dominus tecum
ipse est generalis dominus creature universalis
Unde Judith ix° Deus celorum creator celorum
aquarum et dominus totius creature. Et sapientie
primo dicitur omnium dominus dilexit eam. Sua iste
universalis omnium namque visibilium et invisibilium
Iste universaliter omnium dominus sit tecum maria. Sicut quod
ipsam est universale omnium dominam fecit dominus
namque celi et dominam mundi. Iste quod beatus
anselmus ait Regina celi et domina mundi
mater eius qui mundat mundantur confiteor
quod cor meum nimis est immundum. Ergo iste
iste universalis omnium dominus. ipse est. dominus pote
tissimus. dominus sapientissimus. dominus opulentis
simus. dominus indeficientissimus. dominus supote

deus sit sapiencia . deus sit opulencia . deus sit
permanencia omnium perfectus . deus esset unde
. deus impotens . deus insipiens . deus indigens
. deus deficiens si non permanens inmerito
putaretur . Deus igitur universalis ipse est deus po
tentissimus voluntate . deus sapientissimus
veritate . deus opulentissimus proprietate . deus
indeficientissimus eternitate . Primus autem
dicitur scilicet quod dominus universalis quo ad ma
est ipse est dominus potentissimus voluntate sic
ut de domino isto psalmista ait Omnia quecumque vo
luit dominus fecit in celo et in terra et mari et omnibus a
byssis . Ergo nec in celis nec in terris nec
in omnibus inferni abyssis voluntati tam pote
tissimi domini resistere quisquam potest teste mar
docheo qui de isto domino ait hester xiii
Domine rex omnipotens in dicione tua etc. Et
racio est quia quantus dominus est tantus potentissimus
dominus qui tecum est . Et quia dominus potentissimus
potentissime est tecum . et ideo tu es potentis
sima secum . potentissima es quia ipsum poten
tissimum apud ipsum ita ut vere dicere possis

Cap. xxviii.º In infinitum potestas mea
infinitum sufficit etiam triumphante in celo
Sugit est etiam militante in terris Illa vero
ta in celo quam in terris potestate habet maxime potentissima
rationibus quam potentissima recognoscit dominum
[illegible] tu orans ait Exaudi pia domina
esto propitia domina mea potentissima ut mundet
sordes mentis mee et illuminet tenebras
mentis mee Domina quoque tercio est mater po
tentissima Secundo fratres attendite quod dominus
benedictus qui tu mea est ipse est dominus sapien
tissimus veritate ipse enim est deus deus deus
ipse Magnus dominus meus et magnus virtus eius
etc. Quia sapientissimus dominus cuius sapientiam
non fallere non latere potest qui omnia manifesta
et occulta novit Omnia utique opera mea
bona et mala Omnes cogitationes meas et
omnia desideria mea bona et mala omnia
scit deus Unde petrus ait Domine tu omnia
nosti Est enim mea qualis dominus est quam sapientissimus
est qui tecum est Et quia dominus sapientissimus
sapientissime est tecum et ideo tu es sa

prudentissima scilicet sapientissima ex propriis Tu
cum sigilla eius per illa abigail de qua dicitur
Reg. xxv° Erat que mulier illa prudentissima
et speciosa. Ergo tam prudentissima tam sapien
tissima fuit. Et anselmus de ipsa audacter
ait Omnes thezauri sapientie et scientie maxima
dominis gratia tecum. O maria sapientissima.
Tercio attendite sermoni quod dominus universalis quia
tecum maria est ipse est dominus opulentissimus ipsa opulen
te sit ... de isto domino propheta testatur dicens
Domini est terra et plenitudo eius primo ex fide
sic et plenitudo orbis Deo etc. non solum terra et
plenitudo eius. Tui enim domine sunt celi et tua
est terra quia tecum celi dominus. Omnium ergo huius
omnia sunt apud tecum et terra corporalia
et spiritualia. Omnibus naturalibus omnibus gratuitis omnibus celestia
gloria. Omnia sunt deo apud. Deo ergo di
tissimus est secundum quod apostolus ait. Ro. x°
Idem dominus omnium dives in omnes qui in
vocant illum. Ergo maria quantus dominus est
qua opulentissimus est dominus qui tecum est
et quia dominus opulentissimus opulentissime

tertii est Ideo tu es opulentissima sue di
tissima serui ita ut ne ubi dici possit
id prov xxxi Multe filie congrega
uerunt diuicias. filia agnes. filia lucia
filia cecilia. filia katharina et multe
alie filie et virgines et multe alie scte
congregauerunt diuicias ulterius et graciarum
diuicias multarum et priorum Set tu maria
vniuersas diuicias supergressa es excel
lentissime vniuersas Quia diues est
maria in gloria quam tamen diues sunt in miseria
Quam diues est in celo quam tamen diues sunt in
mundo Quia diues sunt in aula sua quam
tamen diues sunt in terra ne sua ut est bene
super confirmans dicat Diues in omnibus et
super omnes maria. denique substancia modica
post assumpta totius mundi sufficeret tollere
deliciis Dominus quod tertii Maria opu
lentissima Quarto attendere secundo quam
domina vniuersalis est quod tu maria et ipse
est dominus indeficientissime caritati Un

habens Deus regnabit in eternum et ultra 21 ps
de isto domino dicitur Tu autem in eternum permanes
Terre maria quartus deus est quia indeficientissimus
est dominus qui tercium est et quia deus indefi
cientissimus indeficientissime est tercium Ideo tercies
indeficientissima mater tri secundum Tu autem
thronus es indeficiens thronus eius tronus
filii dei De quo pater per prophetam ait Thronus
eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna
perfecta in eternum Vere in eternum non solum ut di
cis tu autem domine in eternum permanes Sed
etiam ut dicere possumus Tu autem domina
in eternum permanes Quod unicum si maria
ipsa in filio suo permaneat in eternum tu
in superna maria in suis suis permaneat
meritis dicit cum beatis bernardus. Ipse o maria
angeli leticiam iusti gratiam peccatores ve
niam inveniunt in eternum Dominus gratie tercium
O maria indeficientissima gaude mater ma
ria Terre dominus potentissimus deus sapien
tissimus deus opulentissimus deus indeficientissimus
sic est tercium et tu potentissima sapientissima opu
lentissima indeficientissima es secundum Terra

Et potentissima domina esto nobis impotentissimis
auxiliatrix. Eya sapientissima ~~opulentissima~~ domina esto
nobis insipientibus consiliatrix. Eya opulentissima
domina esto nobis indigentibus repletrix.
Eya indeficientissima domina esto nobis de-
ficientibus in omni bono. Concepit quidem ma-
terni quia dominus iste de quo dicitur deus tecum
ipse est dominus spiritualis creature rationalis sicud
in psalmo Domine dominus noster etc. Domine deus univer-
salis dominus noster spiritualis. Est utique dominus
noster secundum dicitur Ysaias xxxiii° Deus iudex noster
deus legifer noster in mundo. Dominus rex noster
in mundo. Dominus rex noster nos coronabit in celo.
Iste spiritualis dominus noster sic matrem fecit quod eciam
ipsam spiritualem nostram dominam fecit. Et bene
recognoscens Bernardus ait Domina nostra me-
diatrix nostra advocata nostra tuo filio nos
recognoscens tuo filio nos commenda tuo fi-
lio nos representa. Sed certe iste dominus noster
spiritualis ipse est deus piissimus. Dominus iusti-
ssimus Dominus certissimus. Dominus nominatissimus
Dominus enim qui non esset prius in benefi-
ciis Iustus in iudiciis verus in promissis

noiatus mpplis · minus reputatur Deus
quod non est pyssimus libtate Iustissimus e-
quitate · certissimus fidelitate · noiatissimus
famositate Primo attendite fratres quod deus
non spal' quod tu malicia c ipse c deus pyssi-
simus libtate mie sue infinite ipse enim
deus de quo psalmista ait Tu autem dne suavis
mitis 2 multe mie omnibus invocan-
tibus te Consulte me c deus multis be-
neficiis tpalibus spualibus eternalibus quod con-
multa mia sua contulit nobis 2 conferre
non cessat Vtinam tantis meritis deum no
simus ingrati · vtinam deo tam misericor-
dissimo simus valde grati vnde psalmista Cum
de isto deo ait . lxxxviii. Misericordiam dni
recordabor laudem dni super omnibus quod
reddet nobis deus Certe mia · qualis deus est
talia pyssimus quia misericordissimus deus
2 qui tertio est Certe quod deus misericor-
dissimus misericordissime est tertio so
tiens misericordia ut dicere vero dici pos
sit vnde psalmista . lxviii. preparabitur in mia solium

eius et sedebit super eam iudicans in eq-
uitate Bonum dicite mihi o maria mater
mea in qua omnes inveniunt solacium mee
Ita sicud misericordissima domina ita mi
sericordiam dicam suam Deus noster
nutrix mea est omnibus moratibus se
per & optime verus bonus aut Vilcat ma
tua ergo vita qui invocata est a invoca
tibus suis sibi meminerit defuisse Do
minus est tecum o maria misericordissima
Credo attendite sermo et dominus in perpetua
et qui est cum maria ipse est iustissimus e
quitate sed bene de isto domino ipse dicit Jus
tus dominus et iusticias dilexit Et item
Iustus es domine et rectum iudicium tuum
Iustus est enim domine in omnibus iudiciis in
omnibus causis in omnibus factis tuis. sed item
ipse dicit Iustus dominus in omnibus viis suis
Deus iustus et in eo non iniusticia quia propter
nullam personam declinat a sua iusticia
Et ideo bene de isto domino dicit Sapie. vi.

No subtrahat personam cuiusque deus qui est
omnium dominator nec verebitur magnitudinem cuius-
quam quoniam pusillum et magnum ipse fecit Et
equaliter est illi cura de omnibus Item ma-
gnus est dominus quia iustissimus est quam terribilis
est Et quia deus iustissimus est iustissime terret
Ideo tu es iustissima sancta Tu enim virga a-
aron es recta sed florida fructifera
primo rectissima per iusticiam et equitatem
florida per virginitatem fructifera per fecun-
ditatem Nunc enim esset virga recta si non
virga aaron esset recta quia anima esset iusta
Si non maria esset iusta Iste est et quilibet
Sed ait Omnibus mulieribus iustior Si non maria
esset iusta de qua ortus est sol iusticie
Deus ergo terret o maria Tertio attendite
filium quod deus noster specialis qui est tui maria
Ipse est dominus certissimus fideliter et fide-
lissimus certitudine sicut apostolus testatur qui
ait fidelis deus in omnibus verbis suis Per co-
gitate ergo verba ista quibus promisit co-
ronam iustis et gehennam iniustis

Et sciatote quod dominus fidelis fideliter verba sua
tenebit fideliter quod locutus est implebit
sicut de isto domino dicitur Ezechiel xxxvi
Ego dominus locutus sum et faciam verba utique
sua dominus fidelissimus tam fidelissime te-
nebit sicut ipse in ewangelio dicit Celum et ter-
ra transibunt verba autem mea non transibunt
Ecce maria quilibet dominus est Christus fidelissimus
dominus est quod tenetur est Et quia fidelissimus
dominus fidelissime est tenendus Et ideo tu
fidelissime es servata Tu enim es illa fi-
delissima columba noe que inter summum noe et
mundum diluvio spirituali submersum media-
trix fidelissima constituisti Corvus infide-
lis columba vero fidelis fuit Sic et eva
infidelis maria vero fidelis inventa est
Eva infidelissima mediatrix est perdicionis
Maria vero fidelissima mediatrix salutis
fuit Et ideo bernardus dicit bene ait fidelis me-
diatrix maria que salutis antidotum viris
et mulieribus propinavit Dominus quoque tecum o maria

fidelissima Quarto accedit secundo quod
dominus meus specialis qui est tercio ma· ipse
est deus notatissimus famositate mag-
ni eius nominis est dominus teste Jeremia qui
de domino isto ait non est similis tui domine
magnus tu et magnum nomen tuum mag-
num utique fama et laude nomen domini est
in omni populo sicud propheta audiet d· pregres
terre et omnes populi etc. usque nomen domini
Iste nominis autem domini laus et fama non so-
lum ad omnem populum sed ad omne tempus se
extendit sicud per eundem prophetam patet qui
ait Sit nomen domini benedictum ex hoc nunc
et usque in seculum Iste nominis domini laus
et fama non solum ad omnem populum non
solum ad omne tempus sed eciam ad omnem lo-
cum se extendit sicud idem dauid propheta
ait A solis ortu et occasu etc. Tercio
ma· quartus dominus est quia notatissimus
deus est qui tercius est Et quia deus nota-
tissimus sed famosissimus famosissime
est tercius Ideo tu es famosissima secundo

Tu eciam bene signata es per illam Ruth
de qua scribitur Ruth quarto ut habeas in effrata et ha
beat celebre nomen in bethleem i. in ecclesia
O celeberrimi nominis maria quod possimus non
tunc tuum non esse celebre quam est devote
nominari non potes sine nominantis utilita
te. Testatur hoc summus bernhardus dicens O magna
. o pia . o multum laudabilis maria tu nec
nominari potes quin accendas nec cogitari
quin recreas affectus diligencium te. Tu
numquam sine dulcedine divinitus tibi in
sita pie memorie portas ingrederis
Maria que optime signata est per illam
famosissimam nominis feminam Judith
de qua scriptum est Judith 8 et erat in omnibus famo
sissima quia timebat dominum valde nec
erat qui de illa loqueretur verbum malum. Fa
mosa quidem maria est propter virtutes et
exempla sua tam laudabilia. famosior autem
propter miracula et beneficia sua tamquam in
enarrabilia. famosissima vero propter gratias
et privilegia tam mirabilia. Eius omni

49

mirabilius qui de matre et virgine
et esse dei matrem gaudeat aut mater se
maria detrant mulieribus nunc sue virginitatis
famosa est in mundo quia tam famosa est de
bonis beneficiis suis etc. theophilum
exhibito dicit eius versus. Si famosa
tue virginitatis testimonium est presta restau
ratus theophilus. O maria domina
gentium. O maria famosissima. Gau
de mater maria gaude. Sicut deus piissi
mus deus iustissimus deus fidelissimus deus
famosissimus sit et tu es piissima
iustissima fidelissima famosissima et
sancta. Eya ergo piissima maria nos mi
seros salva per tuam iustissimam equita
tem. Eya fidelissima maria nos infideles
salva per tuam fidelitatem fidissimam. Eya
famosissima maria nos infames salva
per tuam famosissimam suavitatem.
Post predicta sermonis considerandum est quis
dominus iste de quo dicitur. Domina terre

non solum est domus generaliter creature rationalis ut
universaliter scilicet solum est domus specialiter creature
rationalis. Immo ipsa etiam est domus singularis
et aule virginalis sue castissime geni
tricis. Maria enim singularis tam corpore
quam aule virginalis dicta est aula
domini, domus domini castissima de qua in psalmo dicitur
Domum tuam domine decet sanctitudo. Maria vero
singulariter beatam domum que sola tam sin
gulariter meruit habere talem dominum. Unde
cum beatus Bernardus ait: Tu sola digna es in
venta ut in tua virginali aula rex re
gum et dominus dominantium apregalibus sedibus
relictis primam sibi inter filios hominum
mansionem elegit. Iste singularis ma
rie domus sit singularis domina. Sicut
quia etiam ipsam tam singularem dominam
fecit quia nec primam similem visa est nec
habere sequentem. Dei ipsa singularis dei filia.
dei mater. dei sponsa. dei ancilla

facta est Maria cum singulari dono
filia graciosa mater dei singulariter gloriosa
sponsa dei singulariter speciosa ancilla
dei similiter obsequiosa fuit. Sicut fuit
ista tribus personis divinis volumus aperire
quae possimus dicere quod deus iste qui
tam singularis est tam mariam ipse est deus pater
deus filius deus spiritus sanctus trinus et unus
ipse est deus pater cuius maria filia no
bilissima ipse est deus filius cuius maria
mater est dignissima ipse est deus spiritus
sanctus cuius mater est sponsa iustissima
ipse est deus trinus et unus cuius maria est
ancilla subiectissima Maria dicitur est filia
summe trinitatis mater summe unitatis spo
sa summe bonitatis ancilla summe tri
nitatis Primo attendite karissimi quod
deus iste qui tam singularis est tam mariam
ipse est deus cuius filia nobilissima maria.
De isto ergo deo et de ista filia accipi

potest q boos dixit Ruth ii° Benedicta
es a dno filia. qz priore miam posterio
ri superasti Ve^e benedicta a dno est filia
ma. asumo mrsi dno cuius ipa est
filia. Que nobilissimi regis nobilissia
filia. q ta multiplici virtutib ornata
est gla ut ve^e de ipa dici possit.
Omnis filia regis ad regnum est
uncta. teste bro. bnd. qui ait Tu filia
delicata z omni gra plena sema misde
licys tuis uncta es ad glam decoris
tui z i signum dilcois Ista bn filia
priore miam posteriore superavit Osa
nia enim erga miseros fuit mia ma.
ad hc copulatis i mundo Ez multo ma
ior erga miseros est mia eius ia reg
nantis in celo q?avore namqz p bnfi
cia mirabilia nunc ondit hoibz maz
clemcia nunc magis indz innuabilem
hoim miseriam Vn p splendore po
ris mie fuit ma. pulchra ut luna
p splendore posterioris nunc e electa

ut sol. Ista quadmadu sol lunam supat
magnitudie splendoris. Sic p'ore ma-
riam. supat magnitudo possessionis
Quid est sup q sol no luceat Quis
est sup q maria ma. no splendeat
Audi q ad hoc ventus. b. Senciat aut
omne sit Quemadmod' sol ort. sup bo
nos et malos indifferent. sic ma. p
rita no desentit necta p omnibus se
se corporalibus omnibus elementis
plet. divinum demet meritis am-
plissimo misericordie affectu. Hos ergo
tercio o. ma. sed prt tu filia Be
tudo Istud attendite q hos iste
q' ta singlar e in maria de ista
dno et de ista mat. Dixit Eli
zabeth luc ij. Unde m hoc ut
veniat mat dm mei ad me Quia
dm mat et virgo et mf e dignis
sima. Ipa e mat q Eli filio de
certissima Ipa est mat tui talis

8

filius dignissimus fuit ipsa est mater quam ma-
iorem deus facere non potest Maiorem mun-
+Maiorem celum fa- dum facere posset deus // maiorem matrem quam
cere posset deus matrem dei non posset facere deus Unde bernardus
b. ait Nec enim decebat deum alia matre
quam virgo. nec virginem alium filium quam deus
Omnia maior matre matrices maior matre fi-
lios nasci non potuit Haec magis mater
est floris matre mater solis iustitie mater
fontis sapientie et mater regis glorie Mater
magis est. cuius mina ad delectum. cuius iusti-
cia ad timorem cuius sapientia ad agni-
tionem cuius gratia ad spem nos inducat
Maria ergo mater eius qui effusus est
mea dilectio per misericordiam. matre timor per iusti-
ciam nostra agnitio per sapientiam. nostra
spes per gloriam ut vere dicere possit ipsa
id. Ecclesiastici xxiiii° Ego mater pulchre
dilectionis et timoris et agnitionis et sancte
spei Sed nunquid solius christi mater est primo
dicendum quod iocundissime est mater. non solum autem
est christi singularis sed omnium fidelium

vniuersal' vnde bernh' s' mls' ait Si xps re
demptor est fr' cuius non ipa q genuit
xpm redemptorem fit mat' 2° Eva sermi mer
ors gaudens ors gaudens dicamq
3ssidentes sup q maria est mat' mea
Et benedicta mat' pq xpc e in fratr
huic ben dixit ait dna mat' p qua
talem frem habemus q' gratias laudibus q
t' resluens Dos g° tertio o maria fi
filius cu mat' dignissima Tercio attendi
te sermi q dns iste qui singular' e tu
maria. ipe est dns cuius sponsa venus
tissima e maria vn tn de isto qm de
ista sponsa propo pt q d' osee 2°
Sponsabo te m in iusticia respectu sui
pulch'a in misericordia 2 mia r'
pulch'a in fide r' dei. pulch'a vtraque pro mi
i iusticia inter 2 i iudicio cosilio. pul
ch'a i mia i affectu. et misericordia
i effectu. pulch'a i fide q credidit
oia credenda sup'a se et qua credi
dit oia pficienda in se. Iuxta illud

Sic i° beata que credidit quia perfecta vite
Sz etiam sponsa spiritus sancti maria formosissi-
sima et conversatione. ita est dulcissima
in allocutione sicut dicitur Cant iiii° Favus
distillans labia tua etc. O quam melli-
flua illa septies distillaverunt marie
labia dulcissima que est bis lac et mel
sub lingua habuit In duobus verbis quibus
gabrieli respondit Ipsa maria lac sub
lingua habuit cum lacteum id est continue
ver. dixit Ecce ancilla domini etc. De
mellifluenti nat. Jhesus mellifluum illi
per totum mundum mellifluum fit sicut celi
Mel anima insuper mel sub lingua habuit
in mellifluus orationibus ad dominum. lac vero
sub lingua habuit in lactinus collacutionibus
ad proximum Ecce ergo quanti decoris et
quanti dulcoris est ista sponsa summi con-
solatoris Sicut et insuper aug. hic ergo
ta sanctitas ut ad eam venire dignatur spiritus
sanctus. tam speciosa ut ~~ad~~ eam elegit spo

sam deus deus quem tenui o maria. sicud
sponsus ad sponsam dulcissimam. Quarto
attendite tercium quod dominus tam singulariter
est cum maria. Ipse est dominus tuus ancilla
devotissima o maria. sicud ipsa testatur
dicens: Ecce ancilla domini. Maria est
ancilla domini patris. dei filii ~~domini~~. domini spiritus
sancti. Quod unum si sit maria. sit humilis ancilla
domini cum eius matris filius sit humilis domini ser-
vus. Unde assumpta ancille domini naturam
Ipse cum in corpus conficitur. O domine quia ego
servus sum tuus etc. O quam beata ancilla o
quam beate ancille filius. Heu quod sunt male
ancille et male ancillarum filii. De quibus dicit
scriptura: Eice ancillam et filium eius ~~[illegible]~~
Gen xxi°. De ancilla sara que ~~con~~cepisse
se videns despexit dominam suam. mala ancilla
agar de fecunditate inflatur. bona vero an-
cilla maria de humilitate fecundatur. Ancilla
ista superba dominam despexit. Ancilla istam
humilem deus respexit. Sicud ipsa humiliter re-
cognoscens dixit: Respexit humilitatem
ancille sue. O anima christiana. domini ancilla

sit tu maria amplectere fecunditatem ut ne
quaquam deseras humilitatem. Ut quoque de bonis
operibus fecunditate non inflaris sed magis fe-
cunderis. De humilitate attendite humilem
ancillam respexit humilitatem meam. Ecce autem
ancilla domini. Ambrosius: vide mire humilitatem
vide devotionem. Ancillam se dicit domini que mater
eligitur domini. ut repentinus exaltata pro-
missio. Quam vere admiranda humilitas est
certe non solum domini sed et suorum ancilla
quos dignatur esse ma. Ipsa namque signata
est per illam abigail per quam ad ducenda
cum david nuncios misisset respondit sicut le-
gitur primo Regum xxv°. Ecce famula tua sit in
ancillam ut lavet pedes suorum domini mei
Per benedictam ancillam meam quam tot humi-
liati sunt et fideles eius suffragiis a peccatis
mundati sunt. Ipsa enim que tot suorum
domini pedibus aquam obtulit quam penitenti-
bus lacrimas compunctionis obtinuit
Dominus quoque tecum. O maria tamquam

cum ancilla devotissima. Deus pater tecum. Deus
filius tecum. Deus spiritus sanctus tecum. Unus verus
Deus. Deus maiestatis tecum qui filium suum fecit et
tuum. Filius tecum qui ad continendum mitte mira-
bile faciens... miro modo et sibi reservat
virginale sertum. et tibi servat virginale sig-
naculum. Spiritus sanctus tecum qui cum patre
et filio tuum sanctificat uterum. Dominus
ergo tecum. Deus est cuius filia es cui nobi-
lior nullus. Deus cuius mater es qua nulla
mirabilior. Deus cuius sponsa es qua nulla
amabilior. Deus cuius ancilla es qua nulla
humilior unquam fuit nec est nec erit in
eternum. Eya ergo domina quia deus tantus et
talis tecum ac talis tecum fac eciam ut
per graciam sit nobiscum.

Dominus tecum. Hiis dulcissimis verbis
ille devotus beate marie Anshelmus devote
alludens ait sic. Quis deus tecum cui dedit
dominus ut omnibus naturis tecum deberet secum
Maria observetur per gratiam quod sit deus tecum

esse et te voluit de se tuo fac propter ipsam
pro eandem ipsam gratiam matrem tuam meam
fac ut amor tui ex sit meus et cura
mei ex sit tecum / fac ut clamor necessitatis
mee quo diu ipsa assistit sit tecum et
respectus pietatis tue quo diu ipso assis
to sit meum. fac ut congratulacio boni
tatis tue ex sit meum. et compassio mi
serie mee ex qua in compedit sit tecum
Deus ergo tecum o maria tecum. Christus tecum
tecum fuit. tecum est. tecum erit. Tecum
utique sicud sol cum aurora ipsum preced
ente Tecum sicut flos cum virga eum produ
cente Tecum sicud rex cum regina ad ipsum
ingrediente Sol namque omnibus luminibus lucid
ior flos omnibus floribus speciosior rex
omnibus regibus gloriosior est deus ihesus christus
Aurora vero huic clarissima ut candida
preciens Virga huic floris mirabilissima
emissione producens Regina ad huc
regem solempnissima processione ingredi
ens est beatissima virgo maria de huius

singulis per ordinem videamus 2o media
Deus tenē dūs tēr ctē sic sol cum aurora
de sole precedente et ortu solis preveniente
et fine sol die inchoante sequitur cum
aurora mundi .i. maria a sole eterno singulariter p
parata progrediens cuius solis ortum mira
biliter irradiata preveniens diem gratie tali
sol mundo feliciter inchoavit teste beato
bernardo qui ait sicut aurora valde ruti
lans in mundo progressa .s. maria que tu p
sus splendoribus tante sanctitatis iubare p
venisti ut verus dies salutis diem prima
oris diem quam fecit deus a tua claritate
inchoari dignum fuit Maria igitur est auro
ra de qua dicitur Cant. vio Que est ista que
progreditur quasi aurora consurgens Bene
dicitur aurora comparatur maria. tamen propter sic quoniam
propter nos propter sic spiritualiter. propter nos generaliter
Maria propter sic bene comparatur aurore .2m sicut
tum primo propter abscessum noctis culpe 2o
propter progressum diei gratie 3o propter solis or
tum Christo propter locum glorie Primum

in plenissima eius sanctificatione Secundo in
clarissima eius conuersatione Tercio in inuiolabi-
lissima eius filii generatione Quarto in glo-
riosissima eius assumptione attendamus
Primo igitur attendite primum quod quedam
felix aurora est maria. Per felicem abscessu
noctis culpe in sua sanctificatione Unde Job
maledicens nocti in qua dictum est Con-
ceptus est homo ait Obtenebrentur stelle eius
caligine. Expectet lucem et non videat
nec ortum surgentis aurore. quod hic possit
satis quod per lucem que per auroram signatur
Deus quod per stellas ante sanctos per lucem
Christus sanctorum per auroram virgo maria sanctorum
designatur Stelle utique omnes sancti sunt
qui ordinem morum et disciplinem cursus
quorum sanctionis et bone vite non relinquunt
Et sic quasi diabolus in pugnati sunt Unde
de hiis stellis sicut legitur Judicum v.
Stelle manentes in ordine et cursu
suo aduersus Sisaram pugnauerunt

Bysara in tempore quo tolles vete dentes et
signat dyam qui quelibet adeo vetere de-
tem tollit. Pro luce quoque stelle stelle
ihesus signatur sicud ipse descendit. Jo.
viii° Ego sum lux mundi qui sequitur me non
a. i. te. Sequitur fres sequitur that luce
ne in tenebris ambulantes cadamus in luce
peccati. et in fovea inferni. Sequitur a non
claudicando 2m quod dicitur in psalmo xviii°
usque quo claudicatis in duas partes Si
deus est deus. Sequitur illud Per auroram
aut eius ortu nox non videt. Beata
virgo signatur cuius nativitate nox ori-
ginalis culpe non venialis. Nox enim quam
Job maledixit nox in qua conceptus est homo
peccatum originale est in quo omnes conci-
pimur unde in psalmo In peccatis concepit me mater
mea vel omnes fere sunt in peccatis concipiuntur
et in peccatis nascuntur. Jo. iii. bene dicitur quod stel-
le pro hac nocte obtenebrantur. Sed quia
virgo nec concepta nec nata in peccatis fuit
ideo bene dicitur quod nox ista bene non videt.
mea vel beata virgo in peccato concepta

fuit ꝑ sine pcc̄o nata in pcc̄o orta nō
fuit ꝯ nō aurora. ꝑ ortu aurore d(icitur)
ista nōꝯ nō vidisse. Hoc est cont(ra) illos
qui ipam nō sol' sn̄ pcc̄o natā. ꝑ etiā
sn̄ pcc̄o conceptā dicūt cont(ra) quos est
dub. l' aurora aut Si aut concepcō
sum ma. sanctificari nō potuit quia nō
erat. ꝑ nec ī ipo conceptu ꝑ pcc̄m q(uod) ī
erat restatuit pꝰ concepcō ī vtero
ex ꝯ ... sanctificacōm accepisse credat(ur) que
conclusa pcc̄o stam ferit nativitatē
nō tn̄ exceptionem Secūdo attendite
... q(uod) quā felix ē aurora ma. ...
felice cū pgressione ī luce grē iuxta
illud Can vi° Que ē ista q(ue) pgredit(ur)
q(uas)i aurora Sicut enī lux aurore pgre
dit(ur) crescendo ī claritate Sic ma. p
gredieba(tur) pficiendo ī claritate grē ꝛ
bone vite pgredieba(tur) utiq(ue) pficiendo
ī omnibꝰ virtutibꝰ vniūsalit(er) et ī omī
virtutū claritate ess(et) q(uas)i aurora consurgens
apud se pulchra ut luna apud pro
ximos electa ut sol apud deū pgre

dicebatur quorum proficiendo in quibuscumque virtuti
bus specialiter de quibus beatus Bernardus ait
Feruebat in acquirendo gratiam maioris cari
tatis splendebat in carne virginitatis in
obsequio humilitas eminebat. Hanc
itaque virtutum claritate maria fuit quasi aurora
consurgens in invicta virginitate pulchra
ut luna in imitanti humilitate electa ut
sol in radianti caritate. Felix que hos tres
fulgores has tres virtutes maria servavit fuit
per quos ipsum dominum et magistrum omnium virtutum
concepit testante venerabili beato Bernardo qui ait plena
gratia ut caritate fecunda virginitate in
tegra humilitate devota fieret sine virili
commixtione gravida sine muliebri dolore
puerpera. Tercio attendite fratres karissimi quod dicitur
felix aurora est maria propter felicem ortum
solis iusticie. Sol namque iusticie Christus deus
noster mediante aurora sua maria ortus est
in mundo ortus utique absque peccati nubilo
ullo. Sequitur quod aurora ista valde rutilans
fuit oriente sole suo iuxta illud Secundi Regum xxiii°
Sicud aurore lux oriente sole mane absque

nubibus rutilat super auroram est g(ra)ue comparatus
mai(us) q(uam) ipsam irradiare dignatus p(ro)cessu
ig(itur) de ipsa sol iusticie De hoc tamen beatus
B(ernardus) ait Recte quidem o maria aurore officium
implesti ipse enim sol iusticie de te processurus
ortum suum quadam matutina irradi
acione p(re)veniens in te lucis sue radios
copiose transfudit super hanc auroram ma
?velut rutilabat oriente sole absque nubi
bus .i. nascente x(rist)o absque origi(na)lis peccati ob
scuritatibus Ecce hic dicitur quod sol absque nu
bibus oritur Et quomodo nunc Et rubus absque
combustione ignitur Et daniel s(e)c(un)do dicit
Et lapis sine manibus ab~~scinditur~~ scinditur
Quid ergo per solem quid per lapidem quid per
ignem nisi x(rist)us signatur Ipse est enim sol illumi
nans intellectum ignis accendens affectum
lapis firmans contra defectum Dico quod x(rist)us
ihesus est sol illuminans ~~et intellectum~~ super iustos et
malos unde Orietur vobis timentibus nomen
meum sol iusticie Vide ergo si timeas
deum scriptum quippe est Qui timet deum

nō negligit Ipse xps est ignis ardens
affirmat dicit enim aptus ad heb(reos) Deus iure
consumens est ignis Sic ignis consumens
est Sic ignis non solum fuit in rubo ut
ad ymal(?) Sed in rubo devoti cordis Et sic
nonne ignem senserunt qui dixerunt luc(e)
xxiiij° Nonne cor nostrum ardens erat
in nobis Item xps est lapis firmans quod de
fectum si sunt fundati fulminis super ipsum
unde Math(ei) vii° Descendit pluvia
venerunt flumina et flaverunt venti et
irruerunt in domum illam et non cecidit
fundata enim erat super petram Ecce
enim pluvia heretice eloquentie et flumina
suadens corrupte nec venti suadente ...
sonne nocere possunt domini mentibus super
petram xpm fundate Secundum quod est quasi sol
sine nube oritur Rubus sine combustione
ignitur lapis sine manibus absciditur
nisi quia xps quod est sol veritatis ignis cari
tatis lapis firmitatis seu eternitatis
Ipse concipitur et nascitur sine peccati origi(nali)

culpa sine corruptione concupiscentie carna
lis sine maculis amplexus marital
Sic concepit deum filium nec peccatum concupiscen
tia nutrix nec amplexus maritus sine
virtute. Quod autem virgo sine viro tam mira
culose concepit hoc illa facere potuit
qui alludens huic miraculo mirabilia
multa commisit secundum beatum Aug. tepa:
qui sic dicit Qui scripsit lapideas ta
bulas sine stilo ferreo. ipse gravidavit
mariam spiritu sancto et produxit panem
in hiemis sine aratione ipse gravavit
mariam sine corruptione Et qui fecit vir
gam sine pluvia germinare ipse filiam
david fecit sine semine generare Quarto
attendite fratres quam tam felix aurora est
maria. Apostolus feliciter cuius locum regula 22a
hoc dicit Job xxxviii. numquid ostendisti
aurore locum illum scilicet terre auroram ma
ria. feliciter locata in celo locum tenet
novissimum soli eterno Considerare
autem possumus feliciter marie locum nobile

Primus est quo ipsa deum suscepit spiritualiter
Secundus est quo ipsa deum concepit corpora
liter Tercius quo ipsam deus recepit eternaliter
Dico quod primus locus quo maria deum suscepit
spiritualiter est mens marie Pacifica et
quieta unde quod in pace factus est
locus eius et habitacio eius in syon Syon interpretatur
speculum aut speculacio Certe quicumque deum
speculari desiderat mente. oportet ut ei in ipsa
ce mentis locum faciat nam sine pace
mentis non venit ad speculacionem contempla
cionis Unde apostolus ad hebreos Pacem sequimini
cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit
deum De quibus enarrare uel eciam cogitare
sufficiat mirabilibus cottidie speculacionibus.
facta illa syon. Beata illa mens marie. fuit
Dum omnia illa misteria pre omnibus morta
libus sibi nota fuerunt ipsa mente revoluit
de hoc secundum beatum Jo. aut si qua potest in nobis
uisitata pie tamen considerare quo incendebatur
amore quo ve desiderio estuabat hec
virgo. Dum revolueret omnia cuncta que audierat

que mdat · q cognouat quis q mouchā re
ple^u spūs sco celestiū sensorū initamentis
Itē locus q° ma · dnm concepit corpalit est
utē q ma^e de q° aim p̄t id Gen ij°
flumē egrediebat^r de loco voluptatis i v.
de utēo irrigāns ad irrigandū padisū
padysū spūal' est ma · vniu̾sal' ecca
sctās irrigātio ūniu̾s padysi · p flumi
vētris ma^e · Vn̄ eccī xxiiij° dixi
rigabo tem̄ ortū plantatiōnū meaꝝ
Sunt ē q̄ bn̄ sīus Jo loquens de illis
ubi c · Vidi speciosam descendētē desu
p riuos aquaꝝ q̄ut bn̄ de sup riuos
aquarū q̄ sup aqua refectionis educa
uerat eū deus z misericat de q̄ multi
tudine ducti riui om̄ irrigant tra
deliciaꝝ z i fitēdūt ortū voluptatis
Itē locus q° ma · deus suscepit mansiā
i celo etnā^r ē locus gle · De q° deus
ad Job Inq̄ ondisti amore locū tuū
q̄ · d · no tu · s3 c° Ho adte p̄met onde
ma · amoē locū suū i celo s3 ad me
Qbn̄ aut dt sīue q̄i apparandꝝ discendo

illud ab aliis omnibus corporis loco sicut arca sem
sequitur. Et sicut iam intulerint sacerdotes archam
federis domini ad locum suum. Hic autem locus est
super omnes choros angelorum. Hic denique locus
in celo est dignus. teste libro Sap. qualiter Nec
in mundo locus dignior designalis nisi templo
in quo filium dei maria suscepit. Nec in celo
regali solio quo maria mater filius sub
limavit. Hinc ergo maria. Que est ista que progreditur sicut aurora consurgens.
Primo propter ... noctis culpe. In
plenissima eius sanctificatione. Secundo propter egressio
ne lucis gratie in clarissima eius conversatione.
Tertio propter productionem solis iustitie in ma
beatissima filii eius generatione. Quarto propter
apparitionem lucis glorie in gloriosissima eius assump
tione. Dicitur consideranda est quod lucidis
sima virgo maria. non propter se sed etiam propter nos
sicut consurgens aurora. Illa sicut per auroram signi
ficata signum est propter nos ad deum et medi
atrix ad angelos pacificatrix ad demones
defensatrix ad nos post illuminatrix
Primo attendite primo quod aurora media

ma· nox est ad deū mediatrix s(ecundu)m ips(u)s
legitur ubi d(icitu)r tenebre e diebus 2 ma est
nox 2ª. secundum lucis [illegible] ait dicemi
ta iusti Nox nō accipitur pro ortis Et
io lu' dns filios israhel precedebat p
die i colūna nubis· p nocte uo i co
lumna ignis. ab ardore enī ne sue
tacet nubes· pios protegit. 2 tacet ignis
impios unit Vn etiam sol lu' mesta
vel sol utiqz iustitie vel q' illuminat e
lectos 2 unit tēplos Graunt quiz v
nit i mundo q(uas)i unus aut i iudicio q(uas)i
fine aut i inferno De hac tripli
cisione meti pr ed Emī quia Tri
pliciter sol exurens montes· i superbos
prelatos ff h(ec) lu' refrigarie lu' medi
atrix inter nos 2 sole iustie indigenus Et
io lu' ps i pleno ipsa aurora inter noc
te et sole ponit media q' etc 4
ordine nāli media e aurora ita
e ~~bta~~ btissima virgo ma· q inter noctem
2 sole et inter hoīes 2 deū inter hoīes
iustu 2 deū iusti optima mediatrix est

Optima ure dei i(n)fgātio e ista h

btus bn. d. Sicut ia ho ~~c~~[ar]ressu ho

ad deu ad mediatore sicud lz filiu cu

patre z cu filiu mrem. xps mediato cor

pore pn ondit latq z vulnea. mat

filio pectq z vbea. no pt vllomo si

repulsa. Ubi cocurrut tot caritat isigna

Secdo attendite scdm q aurora mea ma

nos e ad angelos pacificatio sic sig

natu est Gen xxxii vbi legi q an

gelq q cu iacob luctabat. dixit

ei i aurora Dimitte naq angelo Dimit

te me iam cu ascendit aurora nō

dimisit eu Jacob donec eo benediceret

i aurora. lucta fuit int angelu z iacob

discordia fuit int angelos z hoies. ho

eo q pecm offendat creatore. Offenso

aut creatore offendit oia creatura z tato

magis illa q creatori ung e coiuncta

Illa g lucta potuit hius discordie

ee figa. Sz cite adueniente aurora

pacificati sut angelq atz ho ita q

i ipa aurora i ipa virgine maria. angelica
benedicens conceptus e hoc dicens angelus nam ad
eam dixit Benedicta tu in mulieribus etc.
Et per hanc benedictionem virginis hoc concepit bene
dicendo patris et salutem i filio virginis
benedictionem utique illa de qua apostolus ait
Ephes i°. Benedictus deus et pater domini nostri
ihesu xpi qui benedixit nos omni benedictione
spirituali in xpo quam benedictionem ipse benedictus fi
lius benedictione virginis confirmabit qui dicet ve
nite benedicti patris mei etc. Iacob 9°. aurore
ascendenti et nos maria adducenti gratias
agamus pro benedictione qua cum angelis pacifi
cati sumus Quarto est aurora nuncia
per mariam homines cum angelis pacificat Ex
quo per mariam ab hominibus angelorum chori re
integrantur sic dicitur insinuat. d. O
feria mirabilis singularis et singularit
mira per quam elementa renovantur infer
na remediantur homines salvantur angeli re
integrantur. Tunc attendite fratres quia
aurora nostra maria est nobis contra de
mones defensatrix signum est Iob
fu

xxiiij° Ubi de homicidio z de fure z de
adulterio d'. Perfodiunt in tenebris domos sicut
in die condixerant sibi z ignoraverunt lucem
Si apparuit subito aurora arbitrantur umbram
mortis homicida dicitur fuit fur dicitur ad
ult' dicitur. homicida dicitur inquantum q' gentes
christianorum occidit fur quia quantum potest subtrahit
adult' quia sponsam dei animam corrumpit heu
quanta nobis mala hiis modis malefici. Perfo
diunt namque // Quanta nobis mala perpetrant maligni
fatetur // Perfodiunt in tenebris ignorantie In
tenebris obscuritatis intentionis domos mentium
nostrarum domos utique de quibus ipse dicit
Dominus in domibus cognoscetur. Perfodiunt etiam
in temptacionibus perforantium domos illas
in quibus libenter ille habitat Cui dicitur d'.
Hodie in domo tua oportet me manere. Perfos
sis autem domibus perforantes usque ad infelicitatem
peccati consensu et in effectibus in actibus heu quanta
mala malefici isti. occidendo furando
adulterando committunt in cordibus. Sed cum
tanta g° tanta pericula ut nobis aurora
appareat ut nobis ma. sufficiat Si cito

appuit aurora. Si subito aduenit et subue
rit ma: ma. arbitrant umbra mortis
i. sic timet demones. sic ipedat hic fu
giunt umbra mortis Vn btus ber. dicit Uo
sic timet hostes invisibiles quibus castrorum mul
titudine copiosa sic acies pratis ysaid
vera et exemplu. fluunt et peunt sic sicut a
facie ignis obitum ducierint cera hunc
nobis recordacio. deuota deuotacio solicita
imitacio Quarto attendite fratres qualis au
rora ma ma. est quo ad nos ipos. illuminatio
ad bene operandu Operarii namque ab assensu
aurore incipiunt operari Vn ione iiii. d.
Nos ipi facientes opus. media pes iniu
teneat lanceas ab ascensu aurore donec
egrediantur astra. Deus nobis ueniat sit ut
ut bonis operibus insistamus. et vitiis re
sistamus Ipsa nobis utique est ut bonis ope
ribus insistamus et io bene dicitur edifi
cantes Nos ipi facientes opus. que opus
est de quo apostolus ait Gal vi. Dum tempus
habemus operemur bonum hic aut dicit nobis

xpi facimus nos ipsi non nisi vicarii dei In
omnibus exhibeamus nosmetipsos. Et ma-
nus nutrire alia non persona vicaria Et se
metipsam exhibuit dei iusticia sicut
beatus Augustinus testatur . d. Maria absque dubio
ope iusticie xpo exstitit quod ut cognovisset
preter professum aluit et fovit in presepe
reclinavit [illegible] herodes abscondit fugi
ens in egyptum et omnem infanciam eius pro
metuis affectu persecuta Ita ut usque ad
mortem eius absque indubitanter non recessit
sit consecratatu Nos sol' gessibus ped' per amorem
filii dei ecia imitacione mor tamquam pre
uencia dei Uocatum nobis est non solum ut
bonis operibus insistamus Et eciam ut viciis
resistamus Et ideo bene addit de lanceis
tenendis Tercio enim debemus lanceam zeli
contra impetum vicii contra impugnacionem dya
boli carnis et mundi De hiis suo lanceis
dicitur ysa . xlix . posuit lanceam Induite
uos loricis . lorica iusticie a malo protega
mur. Et lancea zeli malis impugna
mus Si lancea zeli contra vicia non ex-

tendis in mundo Deus sanctam[?] ne sue
quam te contendet in iudicio vnde Sap. v.
Dicitur armet deus[?] nostra in sanctam[?] De qua
sis bellatus fuit maria cum ista 2 est sin
sancta vnde Bernardus. Tu bellatrix sin-
gularis primo cum qui prima contra supplanta-
tum[?] expugnare vellet aggressa es. ut
ergo bonis operibus fideliter insistamus ne-
cessarium nobis est ut maria exemplum
inspiciamus marie suffragium imploremus Tunc
quia ab ascensu aurore operamur cum irradi-
ante patrimo et maria marie. ad hoc o-
perandum incitamur. Bene autem operari
debemus donec consideramus[?] castus. hoc est
donec cum lucide tamquam astra opera-
tibus decorporibus cooperet[?] ad astra. Et super
omnia astra tamen contra sol est contra ad astra.
splendidissimum astrum est aurora in maria ma-
teste beato Bernardo qui ait Tu vero sol con-
stituta es imago inter milia astrorum. Deo
assistentem virginali puritate inter gloria
perfulgens. Sic ergo sermo indiget quod
conveniunt aurore dicta maria. Dominus ergo

tertu . o . ma . Sic sol cu aurora Erga go
dna aurora suauissima dnca maria dul
cissima . fac nos nobiscum esse sole isto
diuino in ihm xpi Amen

Dominica tertia Viso quod dns fuit cum ma.
sicud sol cum aurora ipm preueniente vi
deamus nunc quod dns fuit cum maria sic
flos virga florente Maria est illa virga
de qua dicitur ysa. xi. Egredietur virga de ra
dice Jesse ubi nostros oculos apponamus
et primo ad virgam secundo ad florem considerando
cum mariam dicamus Primo considerandum
quod virga ista virga regia est virgo maria Sic
per beatum ambrosium qui beatam virginem alloquens ait
Tu ipsa quae dominum genuisti excepto israhel et
virgam cuius virga de radice yesse sur
rexisti et floruisti virga aaron frondui
sti et pepisti Est autem maria virga fumea
Virga lignea Virga aurea Virga ferrea
Maria est virga fumea incipientibus
virga lignea proficientibus virga aurea co
summatibus virga ferrea incorruptibilibus et
demonibus Dico quod virgo maria est virga fumea

incipientibus et penitentibus de hac virga
dicitur Cant. iii° Que est ista que ascendit
per desertum sicut fumi virgula et universi
generis pigmentarii. Desertum est cor pecca-
toris quod utique desertum est a gratia et virtutibus.
Fumus aut aromaticus fumus suavis autem
est aspiratio quam spe venie suscipit. Sicut
autem fumus generatur ex aromatibus mirre
in contritione. et thuris in confessione et
universi pulveris pigmentarii. in multimoda
satisfactione. Nullum pessimum Maria
desertum abhorret. nullum peccatorem despi-
cit. Et quotiens prospicit suavissimum spei
venie fumum respicit. Unde optime beatus
Bernardus. sic ait peccatorem o Maria quantumlibet
fetidum non horres non despicis. si ad te
suspiraverit tuumque interventum penitenti cor-
de flagitaverit. Tu illum de desperationis
baratro pia manu retrahis spei medicamine
aspiras dulce toto mundo despectum materno
affectu amplecteris. fovens nec deseris quousque
tremendo iudici miserum reconcilies.

Item maria est virga lignea virga florida proferens
tibus. De hac virga dicitur Num. xvij°. Quod virga
aaron que utique lignea fuit flores simul
et fructum habuit. Per flores virtutes signantur
que post transitum operationis yemis in cordibus ori-
untur. Bernardus super de hiis floribus dicitur Can. ij°.
Jam enim yemps transijt ymber abijt et reces-
sit. Transeat ergo yemps transeat torpor
transeat tepor quos caritas refrigescere facit
Et tunc in terra cordis flores virtutum apparebunt
Quantum hiis floribus virgo florida habunda-
vit. Teste beato Bernardo qui ipsam alloquens ait
Tu florum areola aromatum a celesti consita
pigmentaria virtutum omnium floribus delectabi-
lis variis est. Bernardus autem per virtutes ita per
fructus opera virtutum significantur. De hiis Bernardus Math.
vij° dicitur a fructibus eorum cognoscetis eos
Cum ergo in virtutibus et virtutis operibus precellat
et micat maria conformius tunc virga lignea
florida et fructifera nobis est virgo maria
Item virgo maria est virga aurea pertinens et contempla-
tivis. De hac virga legitur. Quod domini Hester tu

duabus puellis ingressa ad regem assuerum pre
nimio stupore pene exinanita fuisset
extendit ad eam rex virgam auream ad
confortandum eam. Hester interpretatur elevata
abscondita et significat animam contemplativam
que in contemplacione elevata deum et abscon
dit in abscondito faciei sue a conturbacione
hominum. Ista per contemplacionem ingreditur ad re
gem assuerum. ad regem xpm. Due pu
elle cum quibus ingreditur sunt ducatrice una
[illegible] intelligencia que precedit per cognicionem
et affectiva que sequitur per dileccionem. Dicitur autem
quod sic ad xpm ingressa fuit ipsa pre stupore
quasi defecit. Dum inaccessibilem divine glorie
claritatem ut tribulem divine iusticie se
veritatem attendit. Virga aurea. Virga re
gia et illa aurea. illa regia virgo maria
aurea quoad caritatem. Regia autem nobili
tate. aurea quoad per munditiam. Regia
vero per iusticiam. aurea insuper per incor
rupcionem et integritatem virginalem. Regia
vero per dominacionem et potestatem regalem

Het est felix virga que ad animam contem-
platiua confortanda clemenciam extendit
Hec felix virgo maria contemplatorum et de-
uotorum eiusdem anime tam pia et tam dul-
cis magnificet. et eorum ipsa anima con-
trore divine iustitiae ad splendorem di-
vine glorie conforta. hanc virga illa
contemplatiua anselmi anima ad se exoptare
desiderauit qui tam deuote contla-
mans ait O pulchra ad intuendum ad-
mirabilis ad contemplandum delectabilis ad a-
mandum quo euadis capacitatem i. cordis
capacitatem cordis mei pertolare dignare
infirma animam te sequentem Item
virgo maria est virga ferrea demonibus et in-
corrigibilibus De hac virga non incongrue
accipi potest id ps Reges eos in virga ferrea et c.
O maria virga aurea piis virga ferrea du-
ris virga aurea iustis virga ferrea
dura demonibus arceas demones a
nobis hec dona petimus et deuote peti-
mus cum invocatione petere et dicente
sic O mater dei alma que ex dignitate que

mater dei est imperare potest et demonibus
compescere demones ne nos noceat.
Precipe angelis ut nos custodiat. Er-
go beatissima virgo maria. est nobis virga ferrea in
nostra gubernatione virga aurea in contempla
tione virga ferrea. in nostra defensione Hanc
virgam vere contemplans et digne admirans
beatus bernhardus dicit O virga sublimis ad quan
ta celsitudine verticem tuum erigis usque
ad thronum maiestatis Eius in altum mittis
radices humilitatis Maria flos dicitur quod plicat
Consequenter considerandum sanctum florem virginis
Considerandum in virga regia In virgine
maria. quadruplicem florem. florem preciose
virginitatis. florem virtuose honestatis. flo
rem inmaculose fecunditatis. florem gloriose
inmortalitatis Primo considerandus secundum in maria
florem preciose virginitatis que est ipsa virgini
tas. De hoc flore dicitur ysa. xxxv. Ex-
ultabit solitudo et florebit sicut lilium Et
Maria quidem dicere potuit quod tam libenter
solitaria fuit Cum esset tamen solitaria
libenter angelus salutavit et visitavit. Sed

beatus Amb(rosius) ait Sola inpenetrabilibus que
nemo virorum videt Solus angelus
repit · sola sine comite et sola sine teste
... aut ipsi solitudo. quam ma(ria) · Ergo
exultauit. ipsa dicat. ipsam audiamus.
Et exultauit inquit spiritus meus in deo sa
lutari meo. Iher(usalem) etc. solitudo floruit quasi
lilium per virginitatem O lilium angelicum O
flos celestis O vere flos celestis. quem tantum
dilexit apis illa superceleste De quo dicit
beatus Ber(nardus). Apis illa que pascitur inter lilia que
florigeram inhabitant patriam angelorum quasi
ad ciuitatem nazareth que interpretatur flos ad
uolauit et ad suaue olentem perpetue
virginitatis florem peruenit: illi insedit. illi
inhesit. Flos virginitatis quam tot habet folia
quot virginitatis odores et premia O quantum
huius floris corone per ma(riam) sunt multi
plicate Vnde beatus Amb(rosius) ait Que in toto
mundo virginitatis flos inmarcessibiles
coronas innectat et sempiternam pudo
ris aulam inmaculato conseruet ...
... usque integritas perseverauit ad palmam

ut in puericia tempore eius castitatis arriperet et per ves-
tigia matris virginis ad celeste thalamum per-
veniret. Secundo considerabimus in Maria
florem honestatis virtuose morum et vite et
de hoc quod ipsa dicat audiamus. Flores
mei fructus honoris et honestatis. O quam
pulcher est flos virtuose et honeste vite
flos morum et discipline. Et quia pueri sunt
flores mei. Ideo dicamus quod tot sunt in
moribus flores quot sunt virtutes. Tot sunt
honeste vite flores quot sunt virtutes vitam
honestantes. De hiis floribus dicitur Canticorum
ii° Flores apparuerunt in terra nostra. De
hiis etiam dicitur Canticorum primo. Lectulus noster flo-
ridus. Ecce flores in terra. Flores in lecto
invenimus. Terra mens activorum. Lectus autem
mens contemplativorum. Terra magis mens fruc-
tificans in bona actione. Lectus autem est mens
quiete movens in contemplatione. Sive ergo
sit mens activa sive contemplativa [illegible]
debet floribus virtutum esse venusta. Hoc ergo
nominatur quod flos honestatis immo flos cuiuslibet
virtutis qui tot habet folia quot bona et meritoria

scilicet opera Bona beatus bernardus. Flos est virginis fi
lius flos candidus et rubicundus electus ex
milibus. Flos in quem desiderant angeli prospicere
flos ad cuius odorem reuiuiscunt mortui
felix ~~que produxit. talem. florem~~ silua que produxit
tantum floris virga felix etiam virga que pro
duxit hunc florem in silua. felix super omnia
flos sine quo nec virga nec folia felix esse potest.
felicissimus vero flos in quo spiritus domini sic re
quieuit ut sub ipso nullus genus spiritus sancti habere
posset Testatur hoc beatus Jeronimus dicens Spiritus
sanctus qui in magna silua quesiui genus re
quiem non inuenerat Tandem super hunc flo
rem requieuit Ita quod absque Christo non sapiens
quis esse potest nec intelligens nec consiliarius
nec fortis nec eruditus nec pius nec ple
nus timore domini Sic flos qui tot habet fo
lia quot sunt Christi ministeria et exempla Si hunc
florem habere desideras virga floris efficia
ris Si flos minimus saltem esse humilitate
virga inflexibilis ~~est~~ pietate et sic flos
carissimus quia in celo et in terra non inuenitur nec umquam

Est autem qui diminissimus tamquam flos non in
orto clausus sed in campo omnibus transeun
tibus expositus et ideo secundum dicere patet x°. i. d.
Cant. ij° Ego flos campi dicitur non solum quia
flor qui omnibus exponitur sed quia hic quod sine omni
cultura humana producitur. Flos sanctus bernardus
bis notetur tunc dixit Campus sine omni
flore ammiculo non seminatur ab aliquo
nec defossus sarculo nec impinguatus fimo
Sic ora virginis alvus floruit sic in
violata et integra casta Maria ut sicca tam
quam pascua eterni uxoris flores pro
tulit Cuius pulchritudo non videat corruptionem
Cuius gloria interna non marcessit //
Quarto consideratus Christi in Maria flore glorie
inmortalitatis De hoc signum est patet in Num
xvij° ubi dicitur Ecce virga aaron flores
sunt ac fructus sunt In virga aaron
recta virgo Maria patet significata est
In virga namque Maria rectitudo In flore
autem corporis glorificati pulchritudo In
fructu vero anime eius beatitudo patet est signata

Novum enim est quod corpus sine carie floret in
iuventute sicut in psalmo dicitur mane floreat et
transeat. Flos autem perit in morte sicut dicitur
ysa. vel exsiccatum est fenum et cecidit
flos. Refloret autem in gloriosa resurrectione
unde idem psalmus dicit Refloruit caro mea. Iste
flos glorificationis corporis cuius tertia folia quae
corpus glorificant scilicet dotes et prima. Et
licet quidam doctores sic probabiliter sentire vi-
deantur et non possint probare minime et fideles
fruitur sic pie amplectuntur. Verum quod beata maria iam
cum corpore sit assumpta et corpus iam cum anima sit
glorificatum. De hoc namque beatus augustinus ait
digne credimus letam mariam letitia vener-
abili anima et corpore in filio christo. cum filio
christo. per filium christum. nec ulla sequi debet cor-
ruptionis erumpna quam filium pariendo nulla
secuta est integritatis corruptio. Secundum hoc
ergo maria iam dicere potest Refloruit caro
mea. Et secundum hoc est flore et fructu simi-
lis. Quod flore inquam corporis glorificati et fructu
spiritus beatificati. Flore utique in gloriosa corporis
plenitudine. Fructu vero in voluptuosa

aue beatudine Nouum ergo est quod sermo quadrum
florem produxit virgo maria. quadruplicatur sunt ha
buit florem et fructum Simul namque habuit flo
rem virginitatis et fructum fecunditatis Simul
habuit florem immortalitatis in corpore et fructum
voluptatis in anima Flos igitur sermonis flores in
virga virginea deligamus et illos novos gau
diorum flores de orto virgineo colligamus
quos vidit. quos colligit. quos nobis comenda
vit beatus bernardus. Cum ad mariam loquitur dicit
Dutque deliciarum nobis est utrumque sacratissimum
o maria. quia ex excesso multiplicatis gaudii flores
colligimus quoties recolimus mente Quam
magna multitudo dulcedinis in mundo orbi
inde confluxit. O ergo dulcissima virgo ma
ria certe ut dominus tecum sicut flos ad virgam
ipsum produceret. Fac ergo ut etiam dominus meum
termo nobiscum sit communicet quod nobis florem
ipsum dominum ihesum christum etc.
Dominus tecum O maria domino sema
domino familiarissima dominus tecum O domina domino
aptissima domino dignissima dominus tecum Tecum
itaque sermo quod supra dictum est sicut sol cum aurora

ipsum procedentem sicud flos cum virga ipsum
producentem sicud rex cum regina in pala-
cium ingredientem. Visis ergo quomodo virgo Ma-
ria sit virga florem etiam florem nunc presentibus
videamus modo quomodo Maria sit regina ad regem
etiam ad regem glorie ingrediens. Maria
ergo secundum est illa regina ingrediens de qua
propheta dicit: Et ingressa est regina Sabba
iherusalem cum comitatu magno et diviciis.
Vere regina est Maria testante beato Aug-
ustino qui ait: Hanc vere fateamur regi-
nam celorum pro eo quod regem peperit angelorum.
Sed quia de hac regina inservivi in sermone
astitit regina, ideo de eius ingressu
nunc dicendum est. Considerandum ergo est
quod Mariam egredientem, progredientem, ingre-
dientem, supergredientem invenimus. Egres-
sa est eius nativitate, progressa gratie, ingres-
sa glorie, supergressa habundantie. Egres-
sa est nascendo, progressa proficiendo,
ingressa procedendo, supergressa omnes
sanctos excedendo. Egressa est sine
peccato, progressa sine casu, ingressa sine
obstaculo, supergressa sine termino

Tercio considerandum secundo quod virgo ma-
ria dicente propter nativitatem suam sit pro-
nata pro ce vas id de quo dicitur proverbiorum xxv°
Aufer rubiginem de argento et egredi-
etur vas purissimum. Rubigo ablata
fuit de argento quando ab originali peccato ma-
ria fuit sanctificata in utero. Et tunc sic
egressa est tamquam vas purissimum. Sic
distinguendum vas purum vas purius vas
purissimum. Vas purum ingressum fuit
quantum ad uterum sanctificatum sit compressit quantum
fomes tamen ad mortale quod veniale peccatum
in ipso remansit. Sicud dicunt quidam fu-
isse in Jeremia. Vas autem purius ingressum
fuit quantum in utero sit sanctificatum compressit
quantum in ipso fomes 2m quantum est ductum ad
effectum mortalis peccati extinctus fuit sed
ad veniale remansit sicud in beato Johanne
baptista de quo canit ecclesia Ne levi sal-
tem maculare vitam. Vas autem ingressum
purissimum beata virgo fuit que ex utero sit san-
ctificata compressit quantum in mea ut creditur fo-
mes ad effectum tam mortalis quam venialis peccati

non remansit. Unde hoc beatus Bernardus ait Ergo puto
quod copiosior benedictio sanctificacionis descendit
in eam que non solum ortum eius sanctificavit verum
eciam vitam eius deinceps ab omni peccato cus
todivit in numine oblato quoque rubigine ori
ginalis peccati egressum est vas purissi
mum. Vas purius In Johanne baptista vas
purissimum in maria. Secundo considerate sermo
quam invenimus in ea progrediente secundum sicut
ex. Bernardus Cantica vi° Que est ista que progre
ditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna electa
ut sol. Super hiis tribus luminosis videlicet aurore lu
ne soli beata comparatur. Unde tria in ipsa lucidis
sime excellentissima fuit enim in carne
et in mente eius excellenter lucida fecunditas
fuit in fecunditate eius excellenter lucida
singularitas aurora integritati et ambo
grata est. Sic fuit ista virgo in ea ipsa omni
dignitate sua carnis ardore integrata
mit teste beato Bernardo qui ait ad eam Tu
ardore venere concupiscencie virtute castitatis
in tua virginea carne omnino extinxisti
ut in nullo consensu nec actu nudda fuit tan
te nuditate carnis tua indicaverit

ut eam sue divine pietati conglutinaret non
deseruit. Ipsa etiam virginitate sua
civibus celi et angelis dei grata fuit quia
ut ibi ait Ieronimus cum angelis cognata virgini
tas. Et quod hoc legitur Gen xxxii quod an
gelus in carne benedixit Jacob. Sic Ja
cob spiritum castum potest signare qui statim corpus
suum debet supplantare. Sic non solum
a patre sed etiam ab angelo benedicitur. In domo
ra soror est castissima virgine maria cui
angelus benedixit. benedicta tu in mulieribus
Item pulchra ut luna fuit virgo maria in
limpida virginitate fecunditate. Pulchritudo
enim lune consistit in lumine quod recepto de
sole possidet. quanto ergo pulchra fuit luna
maria. Cum eius illo sol totus et corpore
corpus et receptus est in ipsa maria. ergo illa
est luna micans pulchritudine ille hinc ecce
reddit quod patet vii d. Iudic plene
lune recessus in domum suam. beata virgo
fuit luna plena quando ei deus fuit de luce
gratia plena. Item electa ut sol fuit

ma. clarissima fecunditatis singularis qui non
homo purus non angelus verus sed ipse dei
filius ipse scilicet in utero ipsius tabernaculum
suum posuit deus in maria conceptus fuit Val
de esset singularis fuisset si virgo purum hominem
concepisset Consulto aut singularius fuisset
si virgo angelum concepisset Sed super omnia
singularium fuit quod virgo deum concepit deum
peperit Christum quod bene Augustinus aut Consisto beata
maria singulari premio extollitur quia singulari
commercio nuncio placuit sanctum se ad celi
fastigia sublimavit ut ubis apud apud
deum maneret de superna celi arce suscepit
pct 2bta q. maria progressa que aurora
consurgens in mutanda carnis ac mentis
integritate pulchra ut luna in admiran
da virginibus fecunditate Electa ut sol in
adoranda pertus virginalis dignitate
Tercio sermone considerandum quod in deviniis maria
ingrediente ad gloriam celestem sine obsta
culo Celestibus cum obstare posset tante re
gine cum tanto comitatu ingredienti
ipse namque signata est per virginam sabba

de q̃ d͛ Ps x°. Et ingressa ꝗ ꝗ cū com
tatu multo ⁊ diuitijs ⁊ camelis porta
tibꝫ aromata ⁊ aurū infinitū nimis ⁊ ge
mas p̃ciosas ⁊c̃. Considerandū ē ad
gl̃am marie ingredientis celeste ꝗ ꝗ Co
siderādo dico ingredientis excellenciā Ingre
dientis potenciā Ingredientis opulenciā
Considerā excellenciā in principatu. pote
ciam in comitatu. opulenciā in apparatu
Considerā ergo excellenciā principatus re
gine nr̄e marie. in eo q̃ d͛ Regina sab
ba q̃ interp̃tatur clamor. Maria enim ē regi
na mundi ubi ē clamor gemebundꝰ Et
est celi regina ubi ē clamor iocundus
Clamat enim in celo sicud apoc̃ iiij° d͛
Scũs scũs scũs dñs deus oṗr. Hoc est
ipsa regina clamantibꝰ cū ceteris clamantibꝫ
clamare nō cessat Testante beato Augustino
qui ait Tu maria cum ciuibus celi ciuibꝫ sine
fine choris coniuncta Angelicis archa
gelicis sociata voce indefessa Scũs
scũs scũs clamare nō cessas Hec utiqꝫ ē
regina quam ꝑpha describens ait Astitit

regina a dextris tuis in vestitu deau-
rato. Virgines secundum reginam sequi possunt ad
regnum fiducialiter quoniam ei in mundo fue-
runt fideles. Unde beatus Bernardus ait: Precessit
nos regina nostra et tam gloriosa suscepta
est ut fiducialiter sequantur dominam servi
clamantes: trahe me post te. Item ingressus
regine mira potentia societatis ipsam susci-
pientis in eo quod dicitur: Cum societate multo
potentium angelorum. Unde beatus Jeronimus ait: Le-
gimus quod sepe ad funera et ad sepulturas
quorundam sanctorum angelos advenisse et animas
electorum cum hymnis et laudibus detulisse et
post paucam creato magis credendum est mi-
licia celorum cum suis agminibus festive
obviam venisse genitrici dei eamque ingenti
lumine circumfulsisse. Et usque ad thronum olim
sibi ante mundi constitutionem paratum cum laudi-
bus et canticis spiritualibus perduxisse.
Item considerata in ma. opulentia meritorum
in apparatu munerum preciosorum. Detulit
namque secum thesaurum infinitum dilectionis dei
et proximorum. Geminas preciosas virtutum

et donorum Aromata librorum opum et exem-
plorum parumper de thesauris tua dico
vt eius Ct btus . Ind. tua . alloquens ait
In manibus tuis cuius sunt omnes thesauri
misericordie domini Absit ut tua magnificen-
cia stet cum tua gloria minuitur sed au-
getur cum peccatores ad veniam iustificati
ad gloriam assumuntur. Ingressa est tertio mater domini
ipsa ad gloriam tamquam regina celorum ingressa
est cum dimitteretur in mirabilibus meritorum Quar-
to considerandum fuit quod videmus tua superexce-
dentem omnibus creaturis et super habundanciam meri-
torum et premiorum sine termino Iuxta illud prover-
biorum Multe filie congregaverunt divitias tu su-
pergressa utique es supergressa es in gloria vni-
versas filias vniversas animas vniversas intel-
ligencias angelicas o mater Dico quod mater in
natura supergressa est vniversas filias hominum
dum quod natura non admittit virgo concepit et pe-
perit Iuxta illud ysaie vii Ecce virgo concipiet
et pariet filium et non solum hoc quod virgo filium
sed etiam quod deum filium peperit super omnem
naturam est Io bn beatus [illegible] sic ait
Cum natura non habeat usus nescivit ignoravit

Ingressa est cum multo comitatu angelorum

peccatoris meus non recepit creaturam. placuit celum, stu-
puit terra. Creatura omnis miratur celestis hoc
totum est quod per gabrielem denunciatur
et per christum impletur. Item supergressa est Maria
in gratiis universas animas sanctorum. quia non solum gratia
sed etiam super plena fuit teste gabriele qui prius
dixerat dicens gratia plena. Et postea subiungit Spiritus
sanctus superveniet in te. Si autem gratia plena fuit
ergo quantumque sibi superveniens spiritus sanctus totum
sit in hoc utique plusquam plena. in hoc etiam
super plena fuit. Unde bernardus beatus bernardus ait Ve-
niente tamen spiritu sancto plena sibi. eodem quoque
superveniente nobis super plena. et super af-
fluens fit maria. Item supergressa est maria
in gloria universas intelligentias angelicas
ipsa enim est thronus ille saphirinus qui sicut
Ezechiel· ii· legitur super firmamentum angelicum
est exaltatus propter quod bene ait beatus bernardus. Sic
ait descendit plene maria super omnem creaturam
genus descendit usque ad angelos sed et ipsos
transcendit et celestem omnem supergreditur
creaturam. Hic ergo primi maria ingressa est

et progressa et egressa et supgressa est puerniendo ad regnum celorum Egressa inquam est nascendo ad vitam misericordie Progressa proficiendo magis privilegiose Ingressa est perveniendo ad regnum celorum Supgressa est contendendo gloriam omnium beatorum Ecce quam dulcissima virgo maria Ecce ut dixi tria sicut sol et aurora progrediente sicut flos et virga florente Sicut regnum et regina ingrediente O quam aurora suavissima Fac ergo ut nobiscum sit sol sapientie O virgo sublimissima Fac ergo ut nobiscum sit flos gratie O virgo potentissima Fac ergo ut nobiscum sit regnum glorie Amen

Benedicta tu in mulieribus etc. Omnium est super ipsius que maria pro purissima inter notenciam meruit per ave salutari Omnium est quod quoniam maria pro copiosissima gratie affluencia meruit gratia plena graciarum Omnium est quoniam pro specialissima dei presencia meruit fuisse dominus tecum insinuari Omnium autem maxime est quoniam pro gratissima persone sue reverencia benedicta in mulieribus vocitari Ecce quam ille gloriosus

archangelus gabriel gloriosa illa virgine
maria salutans. salutatione gloriosa et pax
decentissime consummavit dicens in benedictione
Benedicta tu in mulieribus. Glosat super hoc trac
tans beatus Jo. ait. Benedicta tu in mulieribus
i. benedicta plusquam omnibus mulieribus. Sic plenissima
benedictionis quietam (?) infusa est per quam totam
abstulit benedictionem maria. Dicat ergo gabriel
benedicta tu in mulieribus. Benedicta in quantum per
plenitudinem gratie vite venerande. Be-
nedicta per celsitudinem potestatis incarnande
excelse. Benedicta per multitudinem misericordie per
te prestande. Benedicta per magnitudinem
circumlaudande. Primus potestate primum quo
ad benedicta est maria. per plenitudinem gratie
in ipsa venerande sicut apparet ex dictu
Gabriel. [illegible]. Ave gratia plena dominus tecum. Bene
dicta tu. quia gratia plena tu invenisti graciam
apud deum et ideo es benedicta apud deum. Unde
beatus Ber. optime de hac maria benedictione
dicit. Propter accessum huius ad filium o
benedicta inventrix gratie genitrix vite ma
ter salutis. Benedicta tu ergo maria. Secundo

grām . benedicta magis per grām cordis . per grām
oris . per grām operibus benedicta utique in corde
per grām donorum benedicta in ore per grām labi
orum . benedicta in opere per grām motu Vere ben
dicta est maria . per grām cordis . per grām in cor
de donorum per quam cor eius fuit dulcis
simum sic paradysus dei . Ita ut de hac
benedictione nichil magnifici posset . id Canti
co 4° Gratia sic paradysus in benedictionibus ubi dicit
magister fructificabis dulcibus speciebus utitur de
hijs fidelibus gratiare et utitur benedictionibus apostolus
dicit . ephes . 1° Qui benedixit nos in omni
benedictione spirituali in celestibus in christo . Si ergo
gratia mentem humanam in benedictionibus uirtutum de
liciosam facit paradisum dei . Quanto magis
deliciosam necnon delicatissima anima maria . fuit
sicud paradysus dei in benedictionibus donorum spiritus
sancti . Immo paradysus dei non solum mente . sed
uentre fuit maria . continens in se lignum uite
christum xpm ~~vn btus bnd ait~~ Vere paradysus
dei es tu quia in medio lignum uite contulisti
De quo qui manducauerit uiuet in eternum
Heu quam longe est ab hac benedictione maria .

Linguam meam non est. Paradysus dei benedic-
tionibus gratie. Sed sentina diaboli in maledictionibus
malicie. Talis enim sicut dicitur in psalmo Dilexit
maledictionem et veniet ei. Et noluit benedictionem
et elongabitur ab eo. Vel sic secundo benedicta est
mea non solum propter gratiam donorum sed propter gratiam
labiorum eius. Unde illud psalmo Diffusa est
gratia in labiis tuis. Quanta in oracionibus devo-
tissimis quanta in collacionibus utilissimis gratia
in labiis meis fuit. Quanta ad homines quan-
ta ad deum gratia super fuit in labiis meis. Ipse
namque deus verba labiorum eius libenter audivit
Testante beato Bernardo qui alloquens ipsam dicit
Cum placuisti ex silencio iam magis ex
verbo cum ipse clamet tibi de celo. Quod pul-
chra inter mulieres fac me audire vocem
tuam. Erat quam veracissima quam prudentis-
sima. quam disciplinatissima. Quam sanct-
issima fuerunt labia mea. Erat ne
benedixit eam deus in eternum. Sed cui quam lon-
ge ab hac mea benedictione illi sunt quorum
labia labiis meis tam dissimilia sunt
Illi namque iniquorum labiis non diffusa
sed malicia confusa est. Gratia non benedicit
sed maledicit et maledicet deus eos.

in eternum amen Item secundo benedicta est maria pro-
pter gratiam donorum cordibus nostris [illegible] propter gratiam laborum operis
sed propter gratiam morum conversacionis et de hac be-
nedictione accipi potest quod dicitur Luce primo. Benedi-
cta tu pulchritudo mulierum mores sunt compositi sunt
est sancta maria quia hi mores dicuntur propter excellen-
ciam mirabilem propter altitudinem vite et mo-
rum Hec est mos de quo dicitur sit Danielis. lapis
abscisus est sine manibus id est christus de maria
sine opere maritali natus est. pulchritudo
[illegible] montis. pulchritudo vero mulieris. pul-
chritudo vite et morum marie tanta fuit ut
merito In Canticis dici possit de ipsa Tota
pulchra es amica mea. pulchra utique in
vita. pulchra in more despiciendo et tota pulchra
Quomodo tota. Audi Ieronimum [illegible] ait sic Quicquid
in maria gestum est totum puritas et sim-
plicitas totum gratia et veritas fuit totum
misericordia et iusticia que de celo respexit.
Tali pulchritudine mariam dominus merito benedixit
Hec quam longe est ab ista benedictione maria qui
cum talis est in opere quod sicud maria dicitur be-
nedicta tu domino pulchritudo mulierum sic ei
dici possit maledicta tu domino plenitudo

malicie O quanta maledictio erit tunc dicere
Discedite a me maledicti in ignem eternum Ecce
videtis o femine maria quia tu es vere benedicta
propter plenitudinem gratie benedicta magis propter gratiam
consolationis et donorum benedicta propter gratiam sin-
gulare et salutiferam benedicta propter gratiam vite et
mortis Ista per se satis [illegible] ut benedicta
sit maria propter tres plenitudines benedictionis sue
Primo propter benedictum fructum sui ventris mirum
enim terra illa benedicta est que tam benedictum fructum
protulit Unde ps. Benedixisti domine
terram tuam Terra ista maria est de qua in eodem
ps. dicitur Veritas de terra orta est Veritas
est christus qui ait Ego via et veritas et vita
Benedicta est hec terra propter benedictum fructum.
Benedicta maria est propter benedictum filium ven-
tris. Unde ait Ideo quia tu benedicta Ideo benedictus
fructus ventris tui. Fuit quia ille te preveniat
in benedictionibus dulcedinis Ideo tu benedicta Ideo
maria propter plenitudinem gratie benedicta est benedicta
magis a domino ab angelis ab homine propter ple-
nitudinem utique benedicta est a domino benedictionem
eius operante Benedicta ab angelis etc.

nedictionem eius nuntiante. Benedicta ab hoc e
benedictionem eius prophetante. Vere benedicta propter plen
e ma· adiu benedicta benedictionem eius operante
Et hoc bene signatum est ij° Regum vi°. Ubi legitur
Et benedixit deus domum obed edom archa propter
Obededom interpretatur servus sanguineus et bene
significat christum qui servus noster factus est serviens no
bis missus usque ad sanguinem propter nos omni
bus. propter nos sanguineus factus est corpus
sanguineus in dorso per flagella sanguineus
in capite per spinas sanguineus in latere per lan
ceam sanguineus in manibus et pedibus per
clavos. Huius servi domus fuit maria. de qua
in ps. dicitur replebimur in bonis domus tue ar
cha mea est. In archa fuit urna aurea
et manna. Archa sancta christi caro sanctissi
ma. Urna aurea anima christi purissi
ma. Manna vero divinitatem christi dulcis
sima significat. propter hanc archam propter christum in
filium marie deus benedixit domum marie.
O vere deus benedicta de qua processit omni
um salus. omnium [illegible] benedictam in
mulieribus quam inter viris et mulieribus pe
pepisti. Item servum benedicta est maria.

xpi' plenum non solum a domino benedictorum eius a
nunciante operante Sed etiam ab angelo ben
dictorum eius annunciante Sicud patet in salutacione
dicente dominus tecum 2a Quo tecum dicit aug[ustinus]
aut tecum in corde tecum in mente Jo benedicta
tu secum quia sic est tecum Tecum utique tecum
non tantum sed creator in creatura Sed sic post eum
penitua xpc post eum benedicta es dicente post
benedicta es In partu benedicta es Post partum be
dicta es Ve' benedicta que sic partu effudisti que
ante partum et in partu et post partum virgo permansisti
Etiam precipue benedicta dici meruisti quia non
hominem purum non angelum Sed deum et hominem et
dominum peperisti xpc quod bene ait beda sic be
benedicta in mulieribus que sine exemplo mulierum todecoris
eu decore virginitatis gauisa est honore partis
quia matrem virginem decebat deum ac dei filium
procreauit Item secundo benedicta est maria xpi' plena
non solum a domino benedictorum eius operante et ab an
gelo benedictorum eius annunciante Sed etiam ab ho
mine benedictorum eius prophetante Sic patet in Elizabeth
que exultante [struck] utero eius infante reple[ta]
spiritu sancto exclamauit prophetando . dicens be
nedicta tu inter mulieres et b. f. sic

ager iste benedictus quia benedictus est fructus
eius Maria cuius fructus ager ille benedictus
De quo dicitur Genesis xxvii° Ecce odor filii mei
de hoc beatus Ieronimus ait Benedictus ager plenus
dicitur quia Maria plena gratia nominatur Denique
ceteris reddentibus fructus iste precessit Unde
iste ager super omnes agros benedictus propter
fructum Unde iste mulier super omnes matres bene-
dicta propter filium et ideo Elizabeth exclamans
Bernardus dicitur ait O femina super feminas
benedicta quam viri ~~mat~~ deus non novit et virum suo
utero circumdedit Ecce vides O dulcissima
Maria quia tu propter benedictum fructum ventris tui es
benedicta et benedictione divina et angelica et huma-
na Sed heu quam longe ab ista benedictione ma-
net qui propter benedictum fructum operibus suis male-
dictionem incurrit divinam et angelicam et huma-
nam Sunt maledicti a deo maledicti ab an-
gelis et ab hominibus et nunc et in eternum Tertio
pensate fratres quomodo ipsa benedicta sit Maria propter
multitudinem misericordie sue ipsa namque per illam Ruth
significatur de qua dicitur Benedicta es a domino filia
quia priorem misericordiam posteriore superasti Prior
namque una fuit quando concepit deus adhuc

uincit in medio. Posterior uero mia eius est
quam amplius quam per mille ducentos annos ex
hibuit de celo. Posterior ita porro supera
uit quia ista illam multitudinem innumerabilium
beneficiorum excessit. Cuius estimacionem posset
quis inestimabilis mia. Quoniam misericordia sua sit
uendita cum inestimabilis sit ipsa eius mia. Et
quis estimacionem posset quam inestimabilis mia
mia per quam ipsa tam inestimabiliter sit uendita
hinc bernardus super cantica. Bernardus exclamans ait Cuius
mens tua o uendita longitudinem latitu
dinem sublimitatem et profunditatem queat
inuestigare. Vendita ergo mia est per mul
tiplici mia quia per eam recipit homo et recipit
et uendita utique est quia per eam deus homini pla
cabilis est et uendita quia est mia quia per eam homo
deo acceptabilis est et uendita insuper est
quia per eam dyabolus homini superabilis est. Quo
Primum quod mia uendita est quia deus per eam homini
placabilis est figura signatum est in abigayl
de qua legitur primo regum xxv. Cum enim dauid of
fensus occidere uellet nabal stultum a
bigayl occurrens offenso placauit eum
cui placatus dixit benedictum eloquium

et benedicta tu que prohibuisti me ne irem et ho
die et ulciscerer me manu mea Nabal stul
tus significat predonem Omnis enim peccator est
sed heu sicut dicitur Stultorum infinitus est numerus
Abigail anima significat interpretatur enim patris
exultacio Que quidem exultacio patris celes
tis in anima et anima in patre celesti fuit
cum ipsa dixit Exultavit spiritus meus in
deo Sicud autem Abigail dominam meam
sicut dicit dominum significat David autem of
fensus nabal stulto per abigail placatus
est deus impiis per animam reconciliatur Abi
gail placuit david verbis et muneribus
Anima placat deum precibus et meritis A
bigail ultorem temporalis David non eternalis
tollit dum illa humana iusta non deum
divinum gladium avertit Propter hoc bene ait
sicut bernardus Nemo dicat tu predones qui
gladio domini pro nobis manus obviat
ut tu dei amantissima propter quod primus feste
primus magis de manu dei mei Item
femina mea non solum benedicta est quia per eam
deus hodie placabilis est Sed etiam benedicta
est quia per eam hodie deus acceptabilis est eo quod

ipsam benedictam. Ideo benedictus est. Unde beneficium ipsa-
rio. dicitur: Cum Israhel benedictio in medio terre cui
benedixit exercituum dominus dicens benedictus populus
meus Israhel Egipti et opus manuum mearum Assi-
rio hereditas autem mea Israhel. Medium terre
cui benedixit dominus dici potest beata virgo Maria. In
quo terre medio inchoata est salutis nostre
benedictio. Iuxta illud psalmi: Deus autem rex noster ante secula opera-
tus est salutem terre in medio. De hac terra me-
dio scitur bene. Sic ait David immutabili proprie-
tate terre medium appellatur quod illa est sicut
ad medium sicut ad archam dei sicut ad
verum tamen sicut ad negotium salvatore respi-
ciunt qui habitant in celo et qui habitant
in inferno et qui nos precesserunt et qui nos
sequuntur. Illi qui sunt in celo ut restauren-
tur. Qui in inferno ut eripiantur. Qui pre-
cesserunt ut apostoli fideles inveniantur. Qui
sequuntur ut glorificentur. In hoc ergo benedicto ter-
re medio benedictus est. Ihesus benedictus est
populus dei dum per benedictam dei matrem deo est
acceptus. Quando mittit se per benedictam dei
matrem. Benedicta et accepta sit deo creatura
rationalis tunc etiam per ipsam benedicta sit creatura
universalis. Unde Anselmus exclamans ait

O virgo benedicta et super benedicta per cuius benedictionem
benedicitur omnis creatura a creatore Et eciam crea
tor a creatura Item secundum istam non solum
benedicta est quia per eam deus hodie placatus
est Non solum quia per eam homo deo acceptatus
est Et eciam ideo benedicta est quia per eam dyabolus
hodie superatus est Unde ipsa per illam Judith
figurata est de qua dicitur Benedixit te dominus
in virtute sua qui per te ad nichilum inimicos
nostros [illegible] sunt demones quos beata virgo ad nichil
redegit tam in se et in multis aliis vires
eorum confregit Sicud beatus Bernardus testatur di
cens Tu bellatrix egregiis diebus ante faciem
tuam milicia spiritualium nequiciarum in fugam
est conversa. Fugiamus ergo et confugiamus ad
auxilium matris domini contra dolos reparato
bus et temptacionibus dyaboli Ipsa namque est
inimicis animarum nostrarum terribilis ut
castrorum acies ordinata Et quia heu
multiplex est nostra miseria propter quam bene
dictione eius indigemus et misericordia Jo
hanc benedictam auctorem tuo beato Bernardo
qui sic dicit Sic pietatis virgo benedicta

ipam quam apud deum meruisti graciam notam
facere mundo tocius veniam egris medelam
pusillis corde robur afflictis consolacionem pe
riclitantibus adiutorium et liberacionem sanctis tuis
precibus optinendo. Ecce videmus o dulcissima
maria quia tu es vere benedicta per tua multi
plici via benedicta magis es quia per te deus
homini placatur et per te deus glorificatur et dyabolus ab
homine superatur. Heu quam longe ab hac ma
ledictione est tunc quia deus placatus non est
tunc deo gratus non est tunc a dyabolo
subiugatus est et ideo maledictus
est. Scito pensare secundum quod vere bene
dicta sit maria. propter magnitudine glorie sue Iuxta
illud Ezechielis iii° Benedicta de [illegible] suo loco
gloria domini est gloriosa mater domini que benedicta
est de loco suo dupliciter. Benedicta magis
de loco quo filius eius apud ipsam requie
vit in utero. Benedicta est de loco quo ipsa
apud filium requiescit in celo. Utique lo
cus dignissimus est sicut patet per bernardum bened. sic
dicentem Nec in mundo locus dignior uteri
virginalis nec in templo in quo filium dei
maria suscepit nec in celo regali loco

quo ma· maris filius sublimauit· Vndecimo
quod ma· propter gloriam suam sublimissimam co
piosissimam stabilissimam et benedicta dico
propter gloriam sublimissimam dignitate· vnde propter
gloriam copiosissimam in necessitate· vnde propter gloriam
stabilissimam perpetuitate· Dico secundo quod be
nedicta est ma· propter gloriam suam sublimissimam digni
tate· De hac vndecima accipi potest illud psal
miste et benedices corone anni benignitatis
tue· Illud quod annus equanimitatis annus fe
cunditatis annus benignitatis· Primus est annus
exultationis in mundo secundo est annus exul
tationis in inferno tercius est annus exultationis in
celo· Primus habet dies et noctes secundus habet
noctes et non dies tercius habet dies non noc
tes· Dico quod primus annus habet dies et noc
tes i· bonos et malos qui sunt in hoc mun
do sunt· Tot autem sunt dies et noctes
in hoc anno ut sunt boni et mali in mundo·
Secundus habet solas noctes i· solos peccatores
noctibus tenebrosiores tot autem noctes sunt
in hoc anno quot sunt peccatores in inferno·
Tercius annus habet solos dies i· solos bonos
die clariores tot autem sunt dies in hoc an
no quot sunt iusti in celo· In primo anno

cōmunitatis boni et mali cōmunivit tollant
In 2o anno sanctitatis mali sanctissime cruciat
In 3o anno benignitatis boni benignissime coro-
nat. Huius autem anni benedicta corona est benedicta
virgo maria ipsa est etc corona omnium die-
rum huius anni maria ipsa est corona omnium sanctorum
celi Corona enim super capit locatur sic Ita
maria super omnium sanctorum exaltata est de super
capita omnium sanctorum locata est Unde testatur
beatus ~~ser~~ Jo sermo exaltata meruit super cho-
ros angelorum et pueri ult quam nostre humili-
est nature filius etc maria est summa sanctorum co-
rona maria vero corona sub corona. Primo quod
sublimiter sit benedicta corona maria mater-
na maria. Omnibus ergo tam sublimiter sanctam
benedictam, benedictam utique deo quam beatus bernardus aut
illo est nobis hec manens civitas et eam in
quirimus ad quam hodie maria benedicta pu
Iste bernardus benedicta est maria non solum propter
gratiam eius excellentissimam dignitatis sed etiam propter
eius copiosissimam in necessitate Cuius copi-
a tanta est quod ad omnes diffunditur et in multis
ab hominibus benedicitur et quod de ipsa signum dicitur
illud Judith xv° Et benedixerunt eam una
voce dicentes Tu gloria Jherusalem Tu

letitia israel tu honorificentia ppli nostri
Benedixerit eã utique omnes Nota q dr
omnes illa omnes ꝯ sigm vniuersale respec
tu appellatiuã & certe q tu appellatiua
est Deus angelus homo · qui ma · benedixe
runt Deus utique benedixit ma · pr bene
dixit eã filius benedixit eã Spũs sanctus ben
dixit eã Omnes tres ꝑsone benedixerunt
eã Angeli eciam benedixit eã prima eius
ierarchia benedixit eã Secunda benedixit
eã · tercia benedixit eã Omnes angeli bene
dixerunt eã homo quem benedixit eã Con
iugati bñ · eã · vidue · bñ · eã · virgines
bñ · eã benedixerunt eã dicentes Tu gloria
ierusalem euphamia gloria magna omnium sanctorum
Tu letitia israel decor corporis letitia
omnium angelorum Tu honorificentia magna omnium
in mundo iustorum Benedictus g° sit dulcissimus
filius tuus o · ma · qui de copiosissima ben
dictione tua tanta pręstat bona in celo & in terra
ut tam angeli quam homines gratulari possint
ꝗ anselmus q aut habet tanta bona ꝑ benedictionem
fructus ventris tui benedicte ma · ꝓuene
runt in totum seculum ma · non solum est benedicta

xpi graz eius plenissima dignitate ipsa plu
benedicta est xpi graz copiosissimaz in necessitate
ymo etiam benedicta est xpi graz stabilissimaz
perpetuitate ipsa namque per dominum illa signatur
de qua ps. dicitur Te domine benedixisti bene
dicta erit perpetuum. vel imperpetuum sicut
in ps. dicitur propterea benedixit te deus in eternum
Sic ergo o dulcissima virgo maria tu es vere
in mulieribus super mulieres ymo etiam super viros
ymo etiam super angelos benedicta Benedicta in
qua xpi plenitudine graz quam recepisti et
Benedicta per celsitudine persone quam genuisti
benedicta per multitudine misericordie quam exhibuisti bene
dicta per magnitudine glorie quam recepisti Te
ergo nimis o benedicta devorans te implorans
te orans cum beato Bernardo qui te benedictam
orans ait Fac o benedicta per gratiam quam invenisti
per prerogativam quam meruisti per misericordiam
quam peperisti ut qui te mediante fieri
dignatus est particeps infirmitatis et miserie
nostre te quoque interveniente participes nos fa
ciat beatitudinis et glorie sue Amen

Benedicta tu in mulieribus et benedictus
ventris virginis benedicte ... dicatur

Adhuc studiamus scribere maria benedicta. Insuper uos
omnibus cum maledicta Maledicti omnes quibus
dicetur Discedite a me maledicti Maledicta
erit omnibus anima uiciosa Benedicta uero tu maria
uirtuosa maledicitur per vii uicia capitalia
mundus inficit benedictionem et uirtutes
contrarias maria obtinuit Benedicta tu inter mu-
lieribus o maria benedicta utique quia per humilitatem
contra superbiam per caritate contra inuidia per
lenitate contra iracundia per strenuitate contra
accidia per liberalitate contra auaricia per so-
brietate contra gula per castitate contra luxuriam

contra superbiam humilitas

Primo audiamus sermo quod benedicta sit maria per humi-
litate contra superbia Superbi enim maledicti
sunt secundum [?] scriptum est Increpasti superbos ma-
ledicti qui de[illegible] tuis Contra hanc superbie male-
dictionem maria obtinuit humilitatis benedictionem Vn-
de ipsa per valle illa signatur pro De qua 2°
paralipomenon xx° dicitur Vocauerunt locum illius val-
lem benedictionis Ubi omnibus herbis et quod-
dam uallis Item ysaias Omnis uallis
exaltabitur Quanto magis fuit uallis
que tanta fuit humilitate profunda Cum ni-
mirum si ipsa fuit uallis uallium Unde

fuit humilia humilis. O quantis hic sublimata su-
doribus fuit exaltata per humilitatem suam tam
stupenda tam utili tam grata. Unde beatus Augustinus
ait: O uere beata humilitas Marie que deum
hominibus peperit vitam mortalibus edidit celos
innouauit mundum purificauit paradisum
aperuit et hominum animas ab inferis liberauit.
Vallis quanto humilior tanto receptabilior
est aquarum sic Maria gratiarum. Vallis autem ir-
rigationes aquarum recipit quandoque a superiori
per pluuias de monte fluentes aliquando ab in-
feriori uero per aquas de fonte effluentes.
Similiter humilis Maria quasi de superiori et
inferiori quasi de monte et fonte irri-
gata est scilicet diuina et humana filii sui na-
tura tanta gratiarum benedictione infusa est sicut
itaque benedictio est de qua legitur Judicum i. Cum
Axa duceret patri suo: Da michi bene-
dictionem. Dedit ei pater suus irriguum superius
et inferius. Axa Maria compungeretur superius que ir-
riguam a patre celesti benedictionem suscepit.
Dedit ei pater deus irriguum superius in
corpore diuinitate. Inferius uero in ipso humilitate

contra invidiam est caritas

Item sicut in mente Instruens lucerne Item
superius in caritate Dei Inflammans in caritate
proximi Item sicut in contemplacione Instruens in
actione. Vel sic per eum celestis dedit
ei benediccionem in effectibus irriguum superius in celis
Instruens mentibus ut in celis benediccionem glorie mereatur
benediccionem gracie possideamus et benedicta est tam
in celo quam in terra Secundum quod benedictus. Unde quamvis
dicitur Maria memento quod Christus maledictionem protulit
contra eos qui te mirentur sua benediccione in celis
Sed est in terris benedicta ab angelo et a cunctis
terre generacionibus multo beata predicaris
Secundo Sermoni audiamus quomodo benedicta est Maria.
per caritatem contra invidiam Invidi namque
maledicti sunt sicut de invido reperitur Genesis
iiij Maledictus eris super terram que aperuit
os suum et cetera supra. Contra hanc invidie male
dictionem Maria obtinuit caritatem benedictionem unde
ipsa benedictum preservatam [illegible] sicut dicitur de
[illegible] Genesis xvij et benedicam ei et ex
illa dabo tibi filium cui benedicturus sum
Sara mater [illegible] tercio [illegible] benedicta Maria. [illegible]
[illegible] tercio [illegible] ardore caritatis

ignita fuit per quod est ipsa per rubum ar-
dentem signata. Propter quod fideli omnibus videndo
gratie mistica. Unde dicitur xxxiiij. d. bn̄
dicto illius qui apparuit in rubro veniat super caput
Joseph. Joseph interpretatur augmentum et signat
quelibet fideles divina gratia adauctum. Ubi
dicitur rubus et videns quod per ternatem ap-
peruit in rubo. per quam tanta super caput fidelium
venit benedictio. Et o. vere videns carbo tam bn̄
dicta flama producens bn̄. maria. tam videns
prolem gignens. Ex illa mihi dixit Dabo tibi
filium cui videlicet sum. Pensa ergo quanta
caritate maria ad deum habuit cum deus eius
filius sit corporalis. Pensa est quanta ad
proximos caritatem habuit cum bene omnis proximus spiritua-
liter filius eius sit. Dei autem filii eius sumus
ergo et fratres filii eius sumus. Et ideo bn̄ di-
cta mater bn̄. dicit omnis sicut. Quod bn̄ et equal-
tata nostra secundum fili pro est nobis quod est quoniam mag-
num est quod admirabile est quod video pro te
evenire nobis quod video gaudeo. quod gaudeo
dicere non audeo. Si enim tu domina es mater
dei nonne et alii filii tui sunt fratres dei ///

contra iram et mansuetudo

Tercio sermo studias quod bonum sit ira per lenitatem
contra incitatam et mansuetudine. Exemplum quod
sit maledicto. Exemplum spiritus sanctus Eccli. xlviii. Male
dictus furor eorum quia pertinax et indignatio
eorum quia dura. Exemplum Jacob. Hanc nec maledictorum
ira obtinuit mansuetudinis benedictorum cuius
et via mansuetudo tanta fuit quia non solum
ipsa ira caruit sed etiam iram domini ad mansue
tudinem convertit. Exemplum in ipsa puella Abigail
signatur cui David dixit Reg. xxv. Be
nedictum eloquium et benedicta tu que prohibuisti
me ne irem ad sanguinem et ulciscerer me
manu mea. Flos spiritus et mansuetudinis ira
factis vobis frangit iram offensorum. Iuxta
illud Prov. xv. Responsio mollis frangit
iram. Mansuetudo Abigail mansuefacta ira
fugatur. Vis nosse quam mansuetudo fuit ira. Au
di bonum. Exemplum Revolve diligenter clamate
hystorie solum universa et si quid forte in
temperatum si quid durum si quid denique sig
num tenuius indignationis occurrit in ira de
tectio suspectum habebis et attendes vera
vobis. Exemplum si plena magis omnibus partibus

z q̄re psona mansuetu[dinis] z nu[n]c inueneris
q ad ea ptinet. gras agas ei q talem
tue maiestati benignissima miscordie puidit
inq. inoch posset esse suspectu. Dauid
xo sigt qui mansuetima .ma. mansuescit
z placat. ne se de peccatore p morte et
na ulciscat. Omnis enim aia morti etiam
ob inopia anhelare no cesset ad sacra
mea. mansuetus q ct ipa e nro iudicia
Dicat g o omnis sp[irit]us moribundus dicat
z c obseqh ait O tu bn sup celicis q
angelos vincis pud te sedes supas pcte
Anhelat sps moribundus meus ad tante
benignitatis aspectus & erubescit ad tanti
iudicis aspectu. Quaro audias sermo
quo bn sit ma fideliter serviens con accidia
Accidiosi enim maledicti sunt qui pro opa
dei strenue z fideliter no agunt. Vnde
dic Je Jherimie. Maledictus q facit opus
dei fraudulenter. Con iratus maledictionem ma-
meruit rigoris iudicem ipa naqz pulla
signa est q clauo sisera interfecit ##X
iudic iiij. . Vndecima mrt mlieres
Jachel zt. Jael intepr abscondens

con accidiam agentes

q(uod) no(n) quer(itur) ma(ior) q(uod) no(n) sit accidiosa ascen-
dit. s(ed) strenue de virtute in virtutem de in-
ferioribus ad superiora. ff ascendit. Augustinus
illud Cant(icorum) iiij(o) Que est ista que ascendit
per desertum sicut i(d est). Ista b(ea)ta Jael que fecit
clavo tab(er)naculi interfecit Sysaram. Sysara
conclusio gaudii interp(re)tatur. Et b(ea)tam virginem significat
qui a gaudio celesti conclusus est et eius a-
liis concludere festinat. Primo nos omnes
heu conclusit per unicum hominem [illegible]
Cuius conclusionis maledictio conclusa est per
benedictam matrem salvatoris. Unde beda
ait: Beata tu in(ter) mulieribus per cuius partum vel
genitum a nobis antiquae maledictio(n)is prime
mulieris conclusa est. Sed quid per clavum sig-
natur quo caput Sysare perforatur. Clavus
est clavus iste vel rigor disciplinae. Et
cum est rigor discipline accidiosis nec clavus
in oculis. Rigor utriusque discipline clavus
est durissime pungentibus. Clavus est
durissime rigidissime confringentibus. Beata itaque
Jahel caput Sysare interfecit clavo con- //

fecit quia bu ma. idute sathfac ngoc
dyscipline mise contempsit | Dubium quo modo
inficiens Jaheel Sed virum int' inficiens ma.
Int' Intinquas inficiens Audi bedam q' dicit
Ato solu bndcta tu intinficientibus ter' mlic
nes bndictas bndcoe spiritualis in spiritu
Quinto audias secundo quo bn sit ma. p
liberalitate contra avariciam Avari cum ma contra avaricia liberalitas
ledicta sunt s(ecundu)m d(octore)m iiii. carpet ii. Sor quo
ciat avaricia hominis maledictionis filii et
Cum hanc avaricie maledictionem ma. me
ruit largitatis et munificentie bndictionem Ipsa
namque tanquam vena fontana ff sunt efflu
ens ff larga Et ideo vocat bn Jeronimus illud
prov. v. Sit vena tua bndicta Intemporalibus
vena ista ma. plusquam larga fuit Quia
large et perfecte omnia contempsit Unde dicit
per Haymonem vita dei genitricis lunam sub Nota bene
pedibus habuit quia terra cuncta despexit
Quanto quidem hec vena ad celestia
defluxerit Et ergo o certa tua vena
bndicta per quam tanta affluunt bona | Vere
vena nobilis | Vere vere spiritu sancto plena ||

contra gula
sobrietas

Vena fontis vite vena salutis marie est
ma. per hanc namque venam fontis vite ihesus
xpus etiam nos venimus. Et io ve[nit]
vndecima. Unde beatus bernardus ait per te
accessum habemus ad filium o benedicta inve
trix gratie genitrix vite mater salutis
ut per te suscipiat nos qui per te datus est
nobis. Duodecimo audias sermoni quo benedicta
sit maria pro sobrietate contra gulam. Gulosi
namque maledicti sunt secundum prius in gula primorum paren
tum per quam et ipsa et totum genus humanum ma
ledictionem incurrit. Contra hanc gule maledictionem
maria obtinuit abstinencie et omnibus temperancie bene
dictionem. Multo enim contra maledictionis gule in
paradyso mali habundauerit benedictionis tem
perancie in paradyso spirituali. Augustinus eodem sermone.
Ista que paradysus in benedictionibus. Tanta
graciarum copia in maria habundauit ut etiam
ipsa gloriosa virgo gratia quodammodo dici possit.
Sic autem gratia videtur graciosissima virgo maria
que paradysus in benedictionibus. Sicut enim in
paradyso mali gula eue meruit maledictiones
penarum. sic in paradyso spirituali temperancia

ma· meruit bndcões gñiaz bn dr aug9
ait Maledcō cne i bndcoz mutat̃ ma
rie Bnd aut gula cne no solu ma
ledcoz i aīa· s3 ecā i corp̃e no solu ma
ledco spuale s3 ecā corpale· i cōtr
Bit ma tpāviᵗ no solū bndcoz spuale
s3 ecā corpale obtinuit Maledcō eu̾ cne
gulose fuit pare̾ cū dolore· Bndcō aut̃
ma· tpate fuit pare̾ sine dolore Tes
te bto bn· qui ait Bndcā tu i mlieri
b9 q̄ illā gnale bndcoz euasisti q̄ dom
ē Iudolore pares filios 2 mchilōmi nqua
serit est Maledcā sil' i ipsis ac sm
corserua ē bndcoz ut nec sterilis maneas
nec cū dolore pares Secūdo sciend audias
quod bn· est ma· ꝑ castitate cont̃ luxu
ria· luxuriosi sūt maledci sicud deut°
xxvij° dr Maledcus q' dormit cū uxo
re ꝑximi sui· 2 dicz oēs ppls amē
Cont̃ ḡat i cotnēc maledcoē ma me
ruit cotinēc bndcoz sicud scptm est de
Iudith xv° ubi dr Benedixerūt ea
oēs una uoce· d· Tu gla ihrlm
Tu letitia isrl Tu honorifica ppli mei

cont̃ luxe
castitas

no bn

quia fecisti viriliter et confortatum est cor tuum eo
quod castitatem amaveris et post virum tuum alium
nescieris. Ideo manus domini confortavit te et
eris benedicta in eternum. Jdt. Hec casta Judith
benedicte patri benedicto ma. non solum singulari
ter est per locum a mundi probari. Ber. eum
sit benedicta et vidua casta in aspicie tal
virgo quia est dei parens et vere sit parens
meruit quia virginitatem non amisit. Apocalypsis
quia sum stella dicitur Benedicta est incomparabilis
que est dum ~~gemmis~~ gemmis glorie suscepit
et coronam virginitatis servavit. Nonus
autem est quod in scriptura invenimus. benedictam virgi
nem. benedictam viduam. benedictam coniugatam.
Benedicta coniugata fuit za[...] De qua dicitur
Tho. xx. Dicitur benedicto super uxore tua.
Benedicta autem vidua fuit Judith vidua
sicut ostensum est. De vidua quod benedicta
est probatur. dicitur Viduam eius benedicens benedicam.
Benedicta non fuit virgo Maria. Testatur
angelo qui dixit Benedicta tu in mulieri
bus. Benedicta virgo quia coniugalis. benedicta

magis que vidualis. benedicta virginalis
que maxime amavit castitatem. benedicta etiam
que cum Sara et Susanna fuit casta coniuga
lis. benedicta magis quam Judit et Anna fuit
casta vidualis. benedicta maxime que cum Ma
ria fuit casta virginalis. Unde beatus Augustinus dicit
Bonum susanne coniugali castitate
laudamus sed tamen bonum vidue Anne multo magis
Maria ei ante ponimus. Dignum et iustum
est ut benedicta sit que cum viro suo virum
alium non novit. Iustum est magis benedicta sit
que nec viro suo nec post virum suum alium no
vit. Dignum et iustum est ut maxime benedicta
sit que nec suum nec alium virum novit et tamen
virum tamen concepit. Unde beatus Au
gustinus dicit. O femina super feminas benedicta que
virum omnino non novit et virum suo utero
circumdedit. Dicit ergo benedicta per humilitatem benedicta per
caritatem benedicta per lenitatem benedicta per strenuitatem benedicta
per liberalitatem benedicta per sobrietatem benedicta per castitatem
Maria mundo fuit que excellentissima caritate
opulentissima lenitate patientissima strenuitate
fervientissima largitate Effluentissima sobrietate.

Absconderis cepit te continere magna fit. Eya gloriosa
o tu tam multipliciter benedicta, tu tam feliciter super
benedictam maria, oramus ut tua benediccione nos
miseros absolutos ab omni maledictione dignos
reddas diuina benediccione. Aue maria gracia

Benedictus fructus ventris tui amen. Quia
est super quo maria est purissima inte
innocencia merito per aue salutatur. Quia est
copiosissima gracie affluencia merito tecum plena
commendatur. Quia est familiarissima dei pre
sencia, Dominus secum sepe insinuatur. Quia
est dignissima persone reuerencia merito benedicta
in mulieribus nominatur. Quod decet autem nunc est
quia est utilissima pluribus sue exercitacione merito
benedictus fructus ventris tui proclamatur. Benedictus
ergo fructus ventris tui. O benedicta mater filii dei
hic est ille fructus de quo psalmista dicit: Dominus dabit
benignitatem et terra nostra dabit fructum suum.
Quem exponens Beda dicit: Dedit dominus benignitatem
quia misit unigeniti filii sui virginalis
uteri templum spiritus sancti quod consecrauit. Et
terra nostra dabit fructum suum quia eadem virgo
que de terra corpus sumpsit filium genuit diui
nitate quidem deo patri coequalem, sed sibi

carnis unitate spirituale. Considerandum
autem est quod fructus iste · fructus gloriosissimus
fructus deliciosissimus · fructus virtuosissimus
fructus copiosissimus est. Fuit namque gene-
rositate · nobilissimus · fructus delecta-
bilitate desiderabilissimus · fructus virtuositate
utilissimus fructus copiositate universalissimus
Primo considero secundum quod fructus ventris
virginalis generosissimus sit. Generosus quidem est
quia de utero regali est. Generosior autem est
quia de utero virginali est. Generosissimus autem est
quia de utero paternali de utero videlicet patris
eterni est. Dico secundum quod generosus fructus
iste est quia de utero regali est. De utero
videlicet regis david et propterea dixit sic sibi pro-
miserat dominus. David in psalmo. De fructu ven-
tris tui etc. Hoc autem promissum complete
impletum est teste scriptura. David. Cuius fructus est eius ex
semine dicitur. Etiam fructus iste generosus et no-
bilis est propter ... david. Et est per omnes illos
nobiles reges progenitores suos per quos
secundum Genealogiam a matheo descriptam propa-
gatus in mundum venit. Iuxta illud Sapientie

xiiij° A regalibus sedibus venit. Item secundum
fructus iste licet generosus sit propter uterum re-
galem generosior tamen est propter virginalem
De quo dicitur benedictus fructus ventris tui. Videtis
utrique qui (?) virga aaron signatum fuit
florem virginitatis simul ad fructum fe-
cunditatis tenuit. Sequitur quod bn. bnd. aut vas
citur ihesus ex muliere. Quis cui fecunditatis
fructus sic attendat ut non decidat
flos virginitatis. Sicut fructus virginitatis nobili-
tas sit mirabilior ita expressior est quam
prima plus quam expaltet. reli alia. Quia
non mirabilis et inaudita nobilitas
Quia non nota de virgine nativitas. No-
bilitas maxima Augustinus fuit nascentis
Item secundum fructus ille licet generosus sit propter
uterum regalem generosior autem propter uterum
virginalem generosior tamen est propter uterum pater-
nalem. Unde de fructu accipi potest illud
Osee. xiiij° Ex me fructus tuus inven-
tus est originaliter. Originaliter sit tuus. Exo sit
eius. Dicat ergo deus pater ad mariam. Di-
cat ad fidelem animam. Dicat ad ceterum

Exime fructus inventus est. Cuius o ma-
ria ad hunc fructum producendum electa. Cuius o
anima ad hunc fructum diligendum illecta. Cuius
caro ad hunc recipiendum collecta. cuius magni-
tudo. tuus est ma. corporaliter per assumptionem
naturam. Cuius spiritualiter. o. anima per gratiam. Cuius
sacramentaliter. o. caro per eukaristiam. tuus est
naturaliter per gloriam. Exime tu tuus est pri-
mo uteri genitus est sicut in ps. scriptum
est Ex utero ante luciferum genui te. O
uere nimis admiranda nimis quam venerand-
da nobilitas quam fructus ventris matris
est filius uteri eterni et sapientia cordis pat-
ris sicut est vita uerbi. De isto fructu scribens
ait Illius o maria mater eius cuius deus
est pater filius patris celestis est coro-
ne maiestatis Sapientia patris cordis
est fructus uteri virginalis Iste ergo fructus
generosissimi cuius nobilitas omnia et per
infinitum sua dignitate precedit et omnem in-
tellectum humanum et angelicum sua subli-
mitate excedit Ideo de hoc fructu
dicitur ysa. iiij Erit germen domini in magnifice-
tia et gloria et fructus terre sublimus In //

magisterie # virgale Jngla ... virgina
lem Sublimus # eternale sine p(er)nale
gaudiis ¶ Secundo considerans liuiu quo fruct(us)
ut virginalis deliciosissimus sit Deliciosus
quidem est in odore deliciosior in decore de
liciosissimus in sapore Odore aut eius fuit
de decore ipse sapore eius eadem Scripi
mus Dico li(bri) q(uod) fructus ma(ri)e deliciosus
est suavi odore Unde de ipso bn' p(er) dice
mat' eius illud Eccl(esiastici) xxiiij Ego q(uas)i vitis
fruct(ificavi) sua(vitatem) o(dor)is fructus vitis est plenus
uvis que tunc nec vinum est et mire verum
est teste Aug(ustinus) qui de hoc fructu sic
ait De creatura creator omnium procreatus nasc
itur et de vinculo suo fructus magnus educitur
radix omnium De virgultu suo nascitur et vi
tis vera palmitis sui fructus efficitur. Fruc
tus vinum est. odor aut vini delectabilis
est Bernardus ait eo enim odore christi odor consolationis
christi odor compassionis christi valde de
lectabilis est. anime christi sicientis et ideo sicud
odor vini sicienti Bernardus odor christi in spirit(u)
pus ipsum credente et diligente Cap(itulum) 1o The

me p9 te. Et q° nos mis heu no tumq
s sepimq vno sig^m est q de odore fru
ty huiq heu pax susceperis. Vos si olfacit
psaac hemq qui huiq fructy odore tam
longe psensit. Teste bto. bnd. q^s sic dicit
huiq odoris fructy fraglanciam sensie
bat q^o dicebat Ecce odor filii mei 2c
Ast secundo fructy iste no plus delectosus
est odore s est delectosior est spe 2 deco
re. De h' no q^o d^r sequit. Xxom^o sume
tib q die p^o fructy arbor pulchrime
p9 dicit aiaz illuians e fideles 2 ete fideli su
me debet fructy arboris pulch^me. Arbor
pulch^ma e maria pulch^a que i folys orib
pulchior i floribq cordib Pulchima uo in
pulchrimo fructu ventris De q° bnd^s si
infert sic Si mq fructy iste morib no s
su suauis fuit aduestedo. s etia teste
scriptura delectabilis aspectu Ecce magf hq
intal fructy vinsit decore debeq in
quid inque desiderat angeli pspice
pulchra utiqz fructy ie^s est qui speciosq
for^a p filys hom est Si aut plenus cog
noscere uoluimq fructy huiq pulchritudme

veniamus ad sponsam pulcherrimam eius matrem et desp
ciamus illud Can. v°. Qualis est dilectus tuus
ex dilecto O pulcherrima mulierum et ecce ipsa
respondens et dicit Dilectus meus candidus et ru
bicundus electus ex milibus Ipse est candor
lucis eterne Candidus quidem est divinitate
rubicundus passione Ecce quam pulcher fructus
iste hoc bene de ipso dicit Eccl'. Pulcher medius
pulcher initiis pulcher in parte ult' pul' in me
te rad' et rubri Ille autem pulcherrima arbor ma
nens solum pulcherrimus fructus verus sed etiam habz
pulcherrimos fructus mentis De quibus apostolus ad
Gal' v° scribens ait fructus autem spiritus est cari
tas gaudium pax pacientia benignitas bonitas
continentia castitas etc. Item summi fructus ille
non solum deliciosus est odore Non solum
delectosior est decore Sed etiam delectabilissimus
est sapore Unde bene illa sancta anima experta
fuit que Can ij° dicit Sub umbra illius quem desi
deraveram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo Quid
mirum si fructus iste tam dulcis est qui tam altus
est Dicit enim Bernardus fructus quanto altior est tam
dulcior Ergo tu solus dulcissimus quia tu solus
altissimus Quod autem Christus est altissimus
ille fructus eius longissima est arbor Sed

ate huius fructus arbor maxima et altissima
sit est et bassissima Altissima divinitate bas-
sima humilitate Altissima in oculis domini bassissima
in oculis suis. Sed licet hic modo sit bassus fructus
eius tamen est valde dulcis Unde ecclesiastici xi dicitur
Brevis in volatilibus est apis et initium
dulcoris habet fructus eius. Secundo fructus ven-
tris marie olfactu visu gustu delectabilis-
simus est. Et ideo non benedictus est sicut
[illegible] testatur dicens Benedictus fructus ven-
tris tui benedictus in odore benedictus in sapore
benedictus in spe. ¶ Tercio secundo considerandum quo-
ad virginalem uterum fructus sit virtuosissimus. Una
remedio virtuosus est ad perditorum salvacionem
ad salvatorum multiplicacionem ad multiplicatorum
conservacionem. Dico primo quod fructus benedictus virtu-
osus est ad salvandum pacem ad salutem spiritualem
quia est fructus salutis dicitur Unde eccli. i° Co-
rona sapiencie timor domini replens pacem et salutis
fructum. Sed unde est quod dicit pacem et fructum fructus sa-
lutis in te et pax mea ille est qui fecit utraque
unum ad Ephesios ii. Et iste huius fructu hanc pacem
timor domini replevit teste Ysaia qui ait Et
replebit eum spiritus timoris domini. Cum autem dicatur
fructus salutis sic quod nulla salus in nobis

Iuxta id actum unquam illo est aliquis falsus alio
Et dixisti non est magis falsus nisi quod tu peccasti
Tu ergo o maria vere es arbor salutis que
mundo portasti fructum salutis sic bernardus
[illegible] exclamat dicens O vere celestis plan-
ta preciosior cunctis sanctior universis O vere
lignum vite quod solum dignum fuit portare
fructum salutis Sed heu multi fructum ipsum
salutiferum sibi fiunt mortiferum. fructum tamen
mellifluum convertunt in absinthium et ut in-
sit dicit amos v° Convertistis in amaritudi-
nem iudicium et fructum iusticie in absinthium
Iste secundus fructus id est valde virtuosus
non solum virtute salutativa sed virtute est
multiplicativa Unde etiam in bonis oppo-
nere possumus quod spiritualiter est fructus fru-
menti et olei ut frumenti ad corpus christi oleum
ad animam christi vinum ad divinitatem christi in figura
fructum quod frumenti ad sacramentum corporis [illegible]
Fructus autem vini ad sacramentum sanguinis christi
Fructus vero olei ad unguentum spiritus sancti. ipse
possumus ergo hic fructum multiplicari sicut filii
in terra et multiplicata est in filiis etiam [illegible]
omnes filii veteris ecclesie sunt hereditatibus

ventris fruc[tus] ventris ma[rie] s[ecun]d[o] in p[ro]l[og]o d[icitu]r. Fruc[tus]
hereditatis d[omi]ni filii ventris fruc[tus] ventris. De
h[oc] q[uo]d b[ea]t[us] Jac[obus] ait. Ip[s]e d[omi]n[u]s nat[us] de v[ir]-
gine fruc[tus] est fructus ventris cui[us] assu[m]pta
humanitas hanc accipe[re] meruit ut gener-
aret[ur] i[n] filios fruct[us] hereditas eius. Istum
fructu[m] fructus benedictus iste no[n] solu[m] virtute
salutaria virtuosos: no[n] solu[m] virtute multiplicat[iva]
virtuosior: s[ed] et[iam] virtute conservativa virtuo-
sissimus est. Vn[de] d[e] h[oc] fructu accipe[re] pos-
sumus id q[uo]d Apoc. xxi. fructus ligni vite
[ag]it[ur] eni[m] ligno vite q[uo]d fuit i[n] medio pa-
radisi terrestris virtute sua salvabat vita[m]
nature. sic et iste fructus ventris ma[rie] q[ui] e[st] lig-
nu[m] vite et fructus vite in medio paradisi ce-
lestis p[ro]prie co[n]servat vita[m] gr[ati]e. Conservat
q[ui]d[em] vita[m] gr[ati]e a corrupt[io]ne culpe. vita[m] v[er]o
gr[ati]e a corrupt[io]ne o[mn]ib[us] misericordie ut sic recipiat
i[n] fructu ma[rie] q[uo]d amisimus i[n] fructu adam
et eve. Vn[de] b[ea]t[us] notavit beda d[icens]. benedictus
fructus ventris illius p[er] q[uo]d et semen incorrup-
tionis et superne hereditatis q[uo]d i[n] adam p[er]didimus
fruct[us] recepimus. Bern[ardus]. ergo benedictus fructus ma[rie]
salutem dando spiritualit[er] salvando multiplicando
universalit[er] multiplicatos conservando

etiam virtuosissimus est. Tertio consideremus fructum
quomodo videlicet iste fructus sit copiosissimus. Secunda
enim tam copiosus est, quod animam plene potest
reficere; tam copiosus est, quod omnibus potest suf-
ficere; tam copiosus est, quod numquam potest defi-
cere. In primo dicitur copiosus, in secundo copiosior,
in tertio copiosissimus. Dico secundo quod fructus
iste videlicet tam copiosus est quod possit reficere
animam quam totus mundus omnibus creaturis non potest sa-
tiare. Unde scriptum est: De fructu operum tuorum
satiabitur terra. Fructus ventris Mariae fructus
operum tuorum domine, tuorum unicus tuorum primo secunda-
norum non mortalium sed tuorum. Unum enim divinum
opus est, scilicet agnus paratus. Unum o-
pus est, Gabriel missus. Unum opus est
spiritus sancti superventio. Unum opus est verbi et car-
nis unio. Aliud enim operum tuorum domine
est fructus iste, quia de talibus operibus quasi de
arboribus floribus processit fructus iste. Unde
est Nazareth, quod interpretatur flos. Unde ap-
paruerunt flores isti. Dicit enim beatus Bernardus.
In Nazareth nutritur Christus, nascitur quia
in flore speratur fructus processurus. Terra
qua iste fructus satiatur est anima humana
que ad modum terre ff est germinata sit

utilem fu dulcedo libans a cogitationum et de
fessores Ista inquit terra fructum suum saciat
sed scriptum est Saciabor cum apparuit gloria tua
Quando impletur sic gloria sanctorum. Est fructus fruen
tes cum eis inmiscia est fructus sancte cre
dentes Unde cassiodorus exclamans ait
O fructus id est mea quam suavi gaudia dulcissima
dulcitate saciavit. Cum non gustare perare
est Unde Gregorius quam copiosus est qui aut sani
are potest quod totus mundus saciare non potest
Hic fructus id est benedictus non solum tam
copiosus quod est ut universitati saciadore
potest bene suffice Hic enim fructus illius gloriose de
quo dicit Daniel iiij. fructus eius nimius et
esca universorum mea Universorum enim in dno
mineum quesierunt resurgentem sic pul
chre signat per [illegible] levitici xxv. Dabo
nobis benedictionem meam anno sexto et faciet fructus
sui annorum Annus sextus etate sexta. vj.
vij. viij. viiij. sicut Iste annus sextus est
annus plenitudinis. cum id apostolus Gal iiij.
At ubi venit plenitudo temporis et cetera. Hic itaque
annus produxit fructum dei filium. Fructus utique

tam copiose quod per ipsum anno sexto vindemiando an-
no septimo quiesceretur. Amos viii. resurgentium
habemus omnes fructus maxime animarum. Ipse est ergo
fructus sufficiens universitati creaturarum. Hic autem est
fructus ventris Marie. Augustino teste qui ait
Illa vero singulari gratia plena facta est atque replevit ut
ipsum haberet ventris sui fructum quem excipimus
haberet universitatis dominum. Iste fructus secundum
tres gradus non solum tam copiosus est ut pos-
sit animam replere non solum immo etiam quod copiosior est
quam animarum saciandarum potest universitati sufficere. Ymmo
etiam copiosissimus est quod saciandis animabus et
angelis numquam potest deficere. Unde Ezechielis
xlvii. Non deficiet fructus eius. Quia infini-
ta copia. Quia copia deficere nescientibus deficere
utique non potest copia huius fructus. Tertium gradum
sit copiosissime tres gradus in tertio. Sit ergo secundum
dictos fructus id est gradus copiosus est quod ad
satietatem replet. Copiosior quod ad saciandam
universitati sufficit. Copiosissimus dum saciando
in perpetuum non ~~suff~~ deficit. Videbis nunc
o lector, videbis o auditor quam graciosissimus quam
deliciosissimus quam copiosissimus sit fructus ven-
tris Marie benedictus. Videbis nunc quomodo graciosus sit
in utero virginali graciosior [illegible] graciosissimus

spirituali. Videtis ergo quod delicatus sit o
dore · delicatior decore · delicatissimus decore
sapore. Videtis nichilominus quod virtuosus sit ad
curandum. Virtuosior ad multiplicandum · virtuosissimus
ad conservandum. Videtis insuper quod copiosus
sit ad satietatem. Copiosior ad universitatem
copiosissimus ad perpetuitatem. Hec duodecim
conditiones huius fructus signari possunt per xii
fructus de quibus Apocalypsis · xxii° · Et angelus
ei ostendit lignum vite afferens fructus xii ·
Et quia fructus iste · fructus vite lignum vite ad
hos hodie ad vitam producit. Ideo merito omnis
homo ad laudandum huius fructus auctorem inducitur sicut
scriptum est. Confiteantur tibi populi Deus et terra ma
dal. F. suum. Terra nunc benedicta mater huius be
nedicti fructus facit ut fructum sanctum in
eternum per eundem fructum dominum nostrum

Benedictus fructus ventris tui. Postquam te
nuit videmus de fructu ventris Marie qua
libus et quantis sit dotatus. Videamus modo quorum
sit et quibus debeatur. Fructus namque iste benedictus
non solum est fructus ventris solius Marie · fructus
autem ventris cuiuslibet fidelis ac fructus ven
tris per carnem · fructus ventris per fidem
Unde sanctus Ambrosius ait. Si secundum carnem

vna mat' e xpo . 2ᵐ fide cu omi fructu e
x. Omnib' cu aia capit ubib' dei i ma
culata z i mimis amicijs Iac. 2ᵐ Ambr'
Fructus meus sicut fructu voluit ad esse
dz amicijs i mimis etc. x. cu fructu
e meritis no viciose s virtuose No viciose
p. vij. vicia capitalia Fructus g. i. est.
fructus humilis con superbia. fructus amatiuus
con. invidiam. fructus mitis con ira.
fructus laboratiuus con accidia fructus li
beralis con avaricia fructus abstinentiuus
con gula. fructus continentiuus con luxuriaz
Primo videas quo fructus iste be
nedictus sit humilis con superbia De hoc
cu accipe possis q. d. iiij. Reg. xix.
Fructus reliquum fuit de domo iuda mittet
radicem deorsum z faciet fructum ~~deo~~ sur
sum De domo iuda bta ma. de domo
iuda est quelz fidelis aia i corpa. Ista
spirat illa procurat Ista p fidem Et io
no solu ma. s et quelz fidelis aia uo
lens facere fructu sud sursu dz radice
mittere deorsu Radix aut mittenda
deorsu humilitas est q admo' radicis
ff ad yma tendentis est Tunc benedicte

radicis arbor quanto fuerit superior tanto ra-
dix ipsa debet esse profundior Iuxta id etiam iiij°
generatio magnum est similia te in radicibus et corda
dos in celis gaudium Alioquin arbor quanto ma-
ior esset tanto citius vento inflationis subverteretur et
et si non magis et profunda humilitatis radice
firmaretur. Propterea quanto radix eius exige
profunda fuerit que sic in sublimi excrevit quod
fructum angelis altiorem fere meruit fru-
itatem de quo beatus Ambrosius ait Ipse fructus ven-
tris est flos radicis. de quo Ysaias Exiet vir-
ga de radice et flos eius de radice as-
cendet Quaerendum autem habet humilitatis radice
decorem [illegible] ipsa huic fructui suspen-
debit Quintum in [illegible] in ratione intellectu Quintum in ratione
affectu Quintum in contemplatione Quintum in di-
lectione Quarto fructus i. benedictus humilis est
ideo maxime super omnes homines fuit humilitate
radicatissima. Propter quod beatus Bernardus exclamans
ait O virgo virga sublimis ad quanta celsi-
tudine vertice sublimis erigeris usque ad thronum
maiestatis quo in altum mittis radices humi-
litatis. Secundo videamus breviter quomodo fructus
i. benedictus sit amantium deum et proximum
consolatio in media De hoc accipere possumus

ad p̄s Erre· hereditas dn̄i filij merces f
ue· hoc exponens btus ambr̄ aut heredi
tas dn̄i filij sunt merces vnius filij qui est
fructus uē· benedicti Ez ubi ut qui meruit
hac mercede meruit ergo nascendo me
ruit in presepio nasci iacendo meruit o/
pa salutis nr̄e operiendo meruit mo
riendo meruit mors· xxxi° amb nos
puendo Et ꝑ h° instisse hac mercede
exigit. d. zecha xi° Si bonum ē oculi
nr̄is affer mercede mea Ez ergo nō solu
filij sunt mercis fruc· ue· s; est fruc ue.
stiste ē mercis mercis filij cuiuslz adoptiui
Qm aut sut isti filij audi filiorum ē dili
gere premi ꝛ pris filios filij g° dei ꝛ
filij esse sunt quicumz deū ꝛ pximu̅ diligunt
Vnd apls ephi· v° d̄ Diligite inimicos
ur̄os benefacite his qui uos oderunt
ꝛc̄ Tales g° filij mcdz amatores dei
ꝛ proximi sunt mercis huius fructus bndicti
Talium ꝑ filiorum merces ē xpc fructus bndictus
Est g° fructus i° dignus est ꝛ io ma· sup
omīs homies fuit h' fructu dignissima quia
sup omīs homies fuit caritate affectus ma

Estote imita
tores dei ꝛ ephe
v° d7

xpi q bn aut brus dlug9 sit Quis dubi
tat potit dico i affectione caritatis trans
isse virgem ma^e inquibus ipa q deus
e caritas nove mensibus corpalit re
quievit Tercio secundum videas quod fruc
ma. bndcus sit pacientibus 2 inimicis con
traria De h accipias q dicit Job Si posui
acquiescere quo illi 2 hesto pace 2 p h
hebis fructus optimos acquiescere 2 pa
ce hre c inimicis 2 pacientibus Quia ita
sunt ipi qui hor fructus optimos habent Duo
aut optimi sunt fructus . unus virtutis alter
ventris Optimus fructus virtutis caritas de
qua aplus aut fructus autem spus e caritas
2o fructus qui ibi enumerant. Alii quidem sunt
boni alii vero meliores Sz primus q e cari
tas optimus est sine q alii omnes sunt inutiles
dulcis bonus sunt Optimus aut fructus ventris
e xpus Ille namq bonus fructus ventris est
quicumq in ventre sanctificatus est . bonus fruc
tus ventris est Elizabeth Melior aut
anne aut anne Optimus vero fruc. ven. ma.
bonus utique fruc. ven. Elizabeth . Joha
nes Melior fructus anne ma. Opti
mus fructus ma. ihs. Pensa sunt quis

sit iste fructus et de quo tamen sit productus et
videtur quod est optimus concludi ideo quia ait fruc-
tus i est virgo de virgine. deus de ancilla
deus ex homine. filius ex matre fructus etiam
o felices qui eum castigant disciplina animi
pacientem sunt et tamen patitur quod eos huius
tempore consequuntur fructum pacientiam fructum
pacatissimum de quo apostolus ad hebreos xii
loquitur Omnis namque disciplina in presenti
non videtur quod sit gaudii sed meroris postea
autem fructum pacatissimum exercitatis per
eam reddet iusticie. Exercitata ergo pa-
ciencia habentes fructum optimum referunt
Supra ad luc viii fructum afferunt in paci-
encia etc. Bernardus. fructus iste benedictus est
pacientem et mitem et ideo mea super omnes
homines sunt huius fructum dignissima quia super
omnes homines sunt mitissima. ita quod nec
ore nec verbo nec facto turbatissimum in pacie-
ncia ostendit pacientissima teste beato Ambrosio
qui ait nichil torvum in oculis nichil in verbis
procax nichil in actu verecundia
Quarto sciendum videamus quo fructus ma-
sit benedictus exercentem seu laborantem

cordium concordia. De hoc dicit sapiens iij° Bonorum
laborum gloriosus est fructus. Quem reddit et fruc-
tus iste cum operibus laboris. Primo quia apes querunt
fructum mellis fructum magnum de quo Ecclesiastici
xi° dicitur: brevis inter volatilia est apis et initium
dulcoris habet fructus eius. Considera frater quomodo
apis de orto ad ortum de arbore ad arbo-
rem de flore ad florem discurrit pro fructu
mellis. Sic et tu meditacionibus et desideriis
et zelo imitandi discurre tam quam iustorum et
maxime perfectorum discurre magis de orto ad
ortum de statu ad statum discurre de ar-
bore ad arborem, id est de iusto ad iustum dis-
curre de flore ad florem, id est de virtute ad
virtutem de exemplo ad exemplum discurre maxime
super illum florem qui est flos et fructus de quo
Bernardus dicit: Flos Marie Christus est qui velu-
ti bone arboris fructus per nunc progressu virtutis
nunc floret nunc fructificat in nobis. Labo-
remus fratres sine plus fructum quia bonorum operum
gloriosus est fructus. Illorum ergo quotidie laborum
sed tamen bonorum laborum est fructus iste. Illorum enim
est illorum laborum de quibus dicit sapiens iij°: Sa-
pientiam qui abicit et disciplinam infelix est.
Dicitur ergo fructus iste benedictus est eximius

se in bono contra accidiam. Et ideo maria super omnes
homines fuit huiusmodi fructu dignissima quia super
omnes homines in bono operativissima fuit sicut
bene ostendit dicit beda qui super hoc verbo
Magnificat anima mea dominum induxit ipsam sic lo
quentem. Totum anime affectum in agendis gratiarum
laudibusque offero. Totum quo vivo quo sentio quo dis
cerno in eius magnitudine contemplanda to
tum in eius preceptis observandum impendo. Secun
do videamus secundum quod fructus maria videatur
sit sit liberalium contra avariciam. Et maxime
illorum liberalium qui pro hoc fructu renunciant
omnibus temporalibus. Super illud Canticorum viii°. Vir afferet
pro fructu eius mille argenteos relinquendo
omnia dicit. Et item glossa dicit. per mille pro fructo
argenteos de mundanis accipitur. Quia
igitur preciose de mundanis preciosis relinquit
ipse qui mille argenteos pro hoc fructu reddit
Eis certe qui dare noluit mille omnia relin
quendo dicit saltem aliquid pro hoc fructu dare pau
peribus subveniendo ut sic sicut oliva fruc
tificat fructum vite ferendo. Quia ideo
fructus vite fructus est clemencia mea quod est
deus ideo maria quod fuit vite fructus copiose
tulit ipsa sicut oliva fructificans ipsa qui oli

ua sponsa incapis conueniētissīe fuit ꝑ
q̄ Johannes damascenus dicit Maria
i domo dei plantā ꝛ impinguā sp̄s
et oliua fructifera omībꝫ uirtutibꝫ habitaculū
fca est. Heu q̄ᵐ longe ab eo fructu mi
sericordie ꝛ gr̄ie recessisset ꝰ sunt ac
malorum de quibus dr̄ luc̄ viijᵒ d sollicitudinibꝫ
ꝛ diuiciis ꝛ uoluptatibꝫ uite
euntes suffocant semen ꝛc̄. Dicitur quoque
Eccē vᵒ Qui amat diuicias fructum nō
capiet ex eis. Sic igitur fructus i. uidelicet
liberalitatis ꝛ tp̄alium contemptus ꝰ est. Et
ideo ma. super omēs hoīes fuit hoc fruc
tu dignissima q̄ super omēs hoīes i con
temptu tp̄alium fuit liberalissima. Teste
btō bn̄d. qui ait Cunctis ma. honoris
inpp̄o cunctis rex tenerā de ꝑna
domo hn̄re potuisset oīa arbitrata est
sicut q̄ stercora ut dtū ꝰ lud̄ fuerit deo
iudeos Item quo fructus nē ma sit absti
nentia ꝰ contra gulā ꝛ de hoc notemus q̄
dr̄ prū xviijᵒ De fructu oris sui dici pot
saciabitur. bonis fructus ma. fructus oris
dici pot nō solum q̄ oris oratione ꝛ doc
trina sz etiam q̄ oris abstinentiam acquisiuit.

De isto fructu saciabitur bonis spiritualibus qui
p(ro) isto fructu abstinens est a bonis temporalibus
saciabitur bonis de isto fructu quorum esurit
et sitit corpus magis autem spiritualiter p(ro) isto
fructu vnde bern. ait bonus fructus
est qui auctorum esuriendum et sitiendum ...
tiona et ista p(ost)q(uam) est beati q(ui) p(ro) hoc fructu e-
suriunt in mundo q(uia) de isto saciabuntur in
celo Jero. ad fur. vi(de)o beati q(ui) nunc esu-
ritis q(uia) saciabimini h(ic) e(nim) q(ui) p(ro)p(ter) fructum absti-
nentes ibi erunt de fructu isto comme-
dentes vn(de) ysa. iij dicit Dicite iusto quoniam
bene quoniam fructum adinventionum suarum come-
dent Et g(regorius) fructus iste bonitatis benedictus e(st)
abstinencia contra gulam Et iste ma. sup(er)
omnes homines fuit hoc fructu dignissima q(uia)
sup(er) omnes homines fuit contra gulam temperatis-
sima ... vnde bern. sup(er) Crisos ait
Comessacionis aut vinolencie macula nunquam
fuit non bonis non iocosa non cantationes
non tempus illorum amatores Talia ... item
pa(r)q(ue) sequi solet. Septimo restat vide(re)
an quo fructus ma. sit comparatur (?) con-
supernarum De hoc s(ancta) dicit iiij (?) sollempn...
stabilis et coinquinata que nescit thorum in

delictis habet fructum in respectione maioris status
in respectione magis preciosum magis aut minus
pertinentem ad gloriam Et ideo fructus ventris cas
tissimi fuit veri viri libenter in medio fuit
tormentis spiritualis. Et Tercio quod fructus
virginis benedictus benedicitur omnes fideles gratia
medio tormentis benedictus per ipsum spera
liter pro quo in tormento virgina benedicta est
pro omnibus singulariter secundum beatum Bernardum declarat d.
ubi benedictus fuit venter tuus magis benedicte per
omnes gentes de cuius plenitudine tu quos accepis
te cum ceteris et diffinitis actis uel sup
udoste qui nulla parte habuit cum filio virgi
nis quo nullam habuit causam quod posset frue
fructum Sermone Unde de adulterio dicitur
Cum xxiiii° parum cuius non dabitur fruc
tus Igitur fructus istius benedictus est tormen
tum continue luxuriam Et ideo maria super omnes
homines fuit hic fructus dignissimus quod super omnes
homines fuit castissima secundum beatum testatur Johannes
Crisostomus dicens O inestimabilis laus maria ma
gis credebat Joseph castitati quam utero
eius et plus crederet quam naturae possibilius
credebat mulierem sine viro concipere quam
mariam posse peccare O quam maria feli

cissima que nec tanquam virtuosissima fructu diuino
fuisti dignissima adiuua nos ut virtutibus ad
tuum florem pertingere valeamus Deo nostro etc.

Benedictus fructus ventris tui. Videamus de
benedicto fructu ventris Marie quis et qualis
sit. Videamus quorum et qualium sit. Videamus
tunc ad quos et ad quales effectus necessarius
sit. Iste fructus est contra malum. Fructus iste
ad bonum necessarius est. Necessarius est quod
contra sex effectus contra malum notamus et cetera
contra sex effectus ad bonum. Sunt itaque benedicti
fructus sunt duodecim effectus valde uti-
les sive duodecim utilitates valde nota-
biles pro quibus nato largitori cuius fruc-
tus laudat omnes homines Iuxta x [illegible] Con-
fiteantur tibi ipsi deus confiteri tibi populi omnes.
Primus ergo effectus est expiatio culpe mor-
talis. 2us purificatio iniusticie capitalis
Tertius sanatio plage originalis. Quartus inno-
vatio [illegible] Quintus curatio pre-
iudicialis Sextus elongatio pene gehenna-
lis Septimus renunciatio [illegible] temporalis Octavus
completa [illegible] Nonus consumma[illegible]
te spiritualis Decimus multiplicatio [illegible]
universalis Undecimus [illegible] nunc

emp[er]ialis Quadruplex perpetue glorie et
nalis Primo ergo benedictus fructus marie benedictus
necessarius est ad expiationem culpe mor-
talis De hoc exposito pt quod dicitur ysa. xxvii°
Iste omnis fructus ut auferatur peccatum eius Omnibus
fructus mellis pt de quo beatus ber[nardus] loquens ait
Inmorte pendet omnis fructus vite quia ipse est
arbor vite in medio paradisi Omnibus ergo fruc-
tus est totus fructus totus ihesus hic fructus ad hoc
est ad hoc datus est ad hoc natus est ad
hoc passus est ut auferatur peccatum hominis Ipse
enim sicut angelus inquit mathei i° Saluum
faciet populum suum a peccatis eorum Ipse hic est
dominus de quo Jo. dicit Ecce agnus dei Iste
ergo agnus iste est fructus tollit peccata mundi
tamen mortalia quam venialia ut ecce hunc
fructum purgat a mortalibus purgatus est a
venialibus ut fructum habundancius ferat Iuxta
id Jo. xv° Omnem qui fert fructum purgat eum ut
fructum plus afferat Secundo benedictus fructus ma-
benedictus necessarius est ad pacificationem inimi-
cicie capitalis que fuit inter deum et hominem et
inter angelos et homines Unde ysa. lvii dicit
Creavi fructum labiorum pacem pacem ei qui longe
et pacem ei qui prope est fructus iste marie benedictus

pt d' fructꝰ labiorum ma. qꝛ de labijs
suis stillauerit melliflua u'ba illa Ecce
ancilla dni statim concepit mellifluum fi
lium suum de quo melliflua u'ba labia sicut
dr Can. iiijo Fauus distillans labia tua spon
sa. labiorum fructum xpm quem deus pater crea
uit sibi fecit pacem. pacem inquam ei qui longe
est per culpam. ut fiat prope per gratiam. Uel fiat lon
ge per culpa prope cum sicut apostolus ait Est
pax nostra qui fecit utraque unum. Fructus est ergo
fructus id est pax inter homines qui longe est a mun
do et inter angelum qui prope est medio utrosque
pacificauit in patibulo sicut ad ephe. ijo
pacificans per sanguinem suum siue que in medio
et in terris sunt. Item fructus id est pax hominis ad ho
minem pax hominis ad angelum pax hominis ad
deum fructus est. Quid mirum si per hunc fructum
pacem habet homo cum deo cum ipse fructus pacificus
sit deus et homo. Testatur hoc beda qui ait Terra
nostra dabit fructum suum. quia virgo maria que
de terra corporis habuerat filium genuit diui
nitate quidem deo patri coequalem sed sibi car
nis veritate consubstantialem
fructus ma. benedictus nominatus. Tercio benedic
tione plage originalis est ad cura
Ceterum exempla

ra primo communibus plagis quoniam incidit in la
trones vulneratus est deus per originale peccatum tam
tertus adiecerunt tam infirmus ad bonum tam pro
nus ad malum sicut est. Sed hee plage per huius
fructum sanantur. Iuxta quod dicitur iuxta nuptie sanantur
per gratiam ut in futura vita celo sanabimur per
gloriam. Unde legitur apocalipsis xxii° Et ostendit
ostendit Jo. lignum vite per menses singulos red
dens fructum suum et folia ligni ad sanita
tem gentium lignum vite est mater vite maria vel
lignum vite et lignum crucis vel lignum vite
est ipse auctor vite ihesus christus qui est fructus vite
huius folia sanativa sunt folia eius quanto magis
sanativus est fructus ipse. Ut ergo per huius fructum
sanemur accedamus ad arborem eius. Accedamusque
magis ad mariam orantes cum devotissimo quodam orante
ait Exaudi me domina sana animam servi tui
peccatoris per virtutem ventris tui qui sedet in dextera
dei omnipotentis patris sui. Quarto fructus
fructus ventris marie necessarius est ad ...
medicine sicut famulus in ... ne propter defectum
nutrimenti deficiat gratia dei. Apocalipsis x. Unde
Johelis ii° dicitur Nolite timere animalia regionis
quia germinaverunt speciosa deserti et lignum at
tulit fructum suum. Desertum quod sine cultura
germinat profert pastum animalium signum habet

ma · que sine cultura maritali protulit filium
qui est pastus omnium fidelium secundum verbum de ipsa dictum
post id ezech. xxxvi° Terra illa inculta
est facta ut ortus voluptatis Speciosa huius
felicis deserti sunt speciosa gramina celestium
desideriorum speciose herbe bonorum operum
speciosi flores virtutum et donorum Speciosa
folia utilium verborum Et item speciosus fructus
ventris sui qui est pastus omnium iustorum Maria
ergo est desertum hoc speciosum ma · quoque
est lignum hoc fructuosum de quo dicitur Et lignum
attulit fructum suum Quem vivalem fructum
per quem tam fames quam sitis relevatur animarum
sicud testatur beatus bernardus dicens Bonus fructus qui
animarum esurientium iusticia et esca et potus
est Nolite ergo timere animalia dicitur Nolite ti-
mere fideles christi quod inedia deficiatis cum
plena pascua in deserto plenum fructum in
ligno pleno ecce pabula habeatis in presepe
pro quo dicit eciam beatus. ??? . Natus in diversorio
reclinatus in presepio ut fideles omnes ut
velud sancta animalia carnis sue alimento
reficeret Et beatus augustinus ait O presepe splen-
didum in quo non solum iacuit fenum animalium
sed etiam cibus angelorum inventus est

Tercio scilicet nimi necessarius est dulcius fructus
iusticie ad eviternitatem nostram iudicat quam utique
terra habet omnis in iustus sit fructu quo vita
iudicii evadat. Tunc utique habet omnis iustus
unus in ps[almo] dicitur Si utique est fructus iusto utique
est deus iudicans eos in terra i. iustos sic
exponit glo[ssa] In iustos namque iudicabit deus
terra dum iudicio iusti tacere esse in iusti
vero terra remanebunt quia terrenis tam deum
adheserunt ita ut dicere possent adhesit
terra venter noster Dominus quoque iudicans sic ut
quod est fructus suavis iusto sic utique erit in
deus eius iniusto vero quoniam erit quod fructum
suavissimum tamen convertit sibi in iudicium a-
marissimum sic dicitur Amos vi[o] Convertistis in
amaritudinem iudicium et fructum iusticie in
absinthium fructus iusticie est fructus iusti
fructus iusti est fructus vite. De quo dicit beatus
Ieronimus ait Iustum fructum dedit terra ergo quia
veritas de terra orta est Secundo scilicet nimi ne-
cessarius fructus est vite dulcius ad elonga-
tionem sui a dolorem pene inhernalis sive
mortis eternalis De quo exponere possumus
quod dicitur iere[mie] ii[o] Et duxi vos in
terram fructiferam et fertilem via terra pa-
nis et olei ac mellis et uniceris et no

morientium Infra via uel intra ciue. tuss'
rimus. q[uia] toto corde ad ipam conuertit.
Sic aut[em] terra valde e[st] fructifera ferens fruc
tus panis et vini et olei et mellis do[minu]m ih[esu]m
x[pistu]m. Ipse nam[que] est nobis fruc[tus] panis confor
tantis cor[da] defessa. Ipse nobis est fructus vini
cuantis ad x[pistu]m. Ipse q[uoque] e[st] nobis fructus o-
lei illuminantis intellectum. Ipse insuper e[st] nobis
fructus mellis dulcorantis affectum. Per hunc
ergo fructus vincetis et non morientur morte
eterna. Benedicta sit terra huius fructus
et benedictus sit super omnia ipse fructus per que
alteratis malis excepti sumus sicut bene declara
uit Anshelmus cum dixit. Quid digne referam
genitrici dei et domini mei per cuius fecunditatem
captiuus sum redemptus. per cuius partum de mor
te eterna sum exemptus per cuius prolem perditus
sum restitutus et de exilio miserie in patriam
beatitudinis reductus. Benedicta in mulieribus
Sic oia in dedit benedictus fruc[tus] ven[tris] tui in
regeneratione baptismatis sui Vego omnibus
ab isto fructu scriptum nam[que] est Omnis arbor
que non facit fructum bonum excidetur et in
ignem mittetur. Septio bonum necessarius
e[st] fructus via. benedictus ad renunciatorum sine
contemptum fine temporalis Vnde Cant viij

Sint affert pro fructu eius mille argenteos Ir.
linquendo temporalia debet dicit intelligi. Una secundum
alia glosa per mille perfectos per argenteos uero
omne mundanum accipit. Unde qui pro mille
argenteos pro hoc fructu dat quicunque perfectus
omnibus temporalibus pro xpo renunciat. Et ut medi
to pro hoc fructu omnia temporalia implendit qui
cunque id est quam preciosissimus sit iste fructus diligenter
attendit. D. id prov. viij melior est fructus
auro et lapide precioso et gemma mea argen
to electo. Vnde certe est quicunque uidet et vult aut
ipse tam uidet pro hoc fructu contempnere debet non
solum res et diuicias sed etiam honores et potencias
dicens id Judicum Non possum dulcedinem me
am fruct. et suauissimos relinquere et me ut
inter cetera ligna promouear. Suauissimi
fructus sunt xpi et caritas. ligna siluarum secundum
d. glo. sunt homines infructuosi et non merce
dis temporali. Sed propter fructus istos suauissimos
uiliter contempnat honores super ligna sil
uarum periculosissimos uiliter contempnat omnia
propter fructum benedictum super omnia. De quo beatus Ber. ben
dicit singulariter benedictus fructus ventris tui qui
est super omnia benedictus in secula. Octavo
fructus necessarius est fructus .ma. benedictus ad lo
cupletacionem siue repletionem anime volentis. Vnde
dicitur prov. xij° De fructu oris sui unusquisque

replebitur bonis domus ihesu christi non solum fru-
uen· sed etiam fruc· omnes non inquirunt facte
nunt quia ipsi omnes perditatem omnes confes
fessione omnes oratione· nec non· ipsum quod o-
re exteriori sumimus sacramentaliter ore
vero interiori spiritualiter propter quod bene benedictus· bene-
dicit· flos matris· fructus est fructus ut nos illum
comedemus De isto fructu omnis unusquisque
fidelis replebitur bonis spiritualibus diuiciarum
bonis necnon virtutum et graciarum De talium bono
rum repletione apostolus dicit ad Romanos· xv· Deus autem
spei repleat nos Quare beata hic fructus
plenus dicitur quia repletus est non solum ager virginis
huius fructum producens sed etiam beatus unus
cuiusque fidelis huius fructum comedens sicut
patet per beatum Iohannem qui ait bene ager plenus dicitur
quia plena gratia virgo maria prouidatur De cuius
vero credentibus fructus vite pressit et nos
omnes de plenitudine eius accipimus gratiam
pro gratia C Nono similiter necessarius est benedictus
fructus matris ad perfectionem vite spiritualis Unde
de viro perfecto dicitur in psalmo Et erit tamquam lig-
num quod plantatum est iuxta decursus aquarum Quod
intelligere debemus per decursus aquarum id est ir-
rigationem graciarum per quas homo dat suum fructum

106

fructu suu dum ihm p'ij Tres aut hec
gradus pfte uite insinuatur q honor
hic fructu fructiferu tectant. Primo na
q in tpe suo no negligit quod per q bn dr
fructu suu dabit in tpe suo Secundo quod
est uber in utilibus no defluit quod per q bn
addit et foliu eius no defluet Tercio in
super est q spm effa sit no obmittere quod per q
bn subiungit oia queque faciet pspabunt.
Vel cte ei qui hunc fructu ptaltate tulit
oia pspabunt qm sibi oia in bonu coopan
tur sicut scptu est Ro viij Scimus quo di
ligentibus deum oia coo[illegible] Beatus vir qui
ta pfte tulerit fructu istu ut tempus sibi no
transeat in fructuose ut uber sibi no deflu
at ociose ut opus sibi no pereat uicuose sed
sit itaq sit tamq lignu qd fructuosu spua
lit quemadmodum maria fuit etia corpaliter
de quo bernh bn ait O uere lignu uite q
solu dignu fuit portare salutiferu fructu
Decimo secundo necessarius est fructus marie bn
dictus ad multiplicaoem ecce vniusalis vn
dr pn xxxi De fructu manuu suarum
plantauit vinea dni ihc sit bn dr fruc
tus ventris qz vent concipit. Et sed bn
dr fructus oris qz ore sumit. Ita bn fructus

manuum dicitur quia manibus honore eorum acquiritur
manibus quorum sacerdotalibus ministratur. Unde fruc
tus iste plenissime fructus marie fructus certe
ventris eius est qui de ventre eius singularis
sime natus est fructus est oris eius quia ore
eius dulcissime tractatus est fructus quoque
manuum eius est quia manibus eius devotissime
tractatus est. De isto quoque manuum fructu
marie ut premissum est sic exponit glossa pla
tavit vineam id est ecclesiam universalem per orbem
diffusam. O quot palmites huius vinee
id est fideles ecclesie per hunc fructum multiplicati
sunt unde doctores ecclesie in cordibus fidelium eun
dem fructum spiritualiter nasci fecerunt. Unde
hii impios dicitur fecerunt fructum nativitatis et
benedixit eos et multiplicati sunt nimis. Et quia
etiam de omnibus generationibus est per hunc fructum mul
tiplicatio. Ideo virgo hunc fructum producens merito
ab omnibus generationibus predicatur beata. Propter quod hic ipsa
ait Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. De
quibus verbis loquens beatus Bernardus inducit mariam lo
quentem sic Ecce iam modo quod futurum est in me
cuius fructus procedit de me quot et quanta bo
na non michi soli sed omnibus generationibus provenient per
me. Undecimo homini necessarius est huiusmodi fruc
tus ventris marie ad restaurationem ruine nostre sic

107

merito emptis. De hoc notare possumus quod dominus de medulla cedri plantare volens dicit Ezechiel xxvii°. In monte sublimi Israhel plantabo illud ut erumpat in germen et faciat fructum. Mons sublimis est sublimis illa mansio sublimis illa societas angelorum. Et bene mons Israhel dicitur quia Israhel visio dei interpretatur. Et certe semper sunt visione dei testante eo qui ait in Lucas: Mt. Angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est. In isto sublimi monte In ista sublimi angelorum societate deus plantat illud quod de massa perditorum elegit. Plantat medullam cedri i. medullam generis humani i. omnes electos dei quorum quidem iam quidem in spe plantati iam sunt in angelico monte. Unde super omnia diligendus fructus Christi quia tam sublimiter plantatur omnibus electis libenter hunc fructum domini dilexitis. Vos portare possumus Christi quia in angelos iam plantati sumus in spe. Hunc est fructum pro quo gratias agamus tibi gloria angelorum universitate reintegramus. Unde hunc fructum mater maria bene potest gloriari et dicere verba illa que bene dicitis bene quasi coram maria loquitur aut Angeli carum generationem in ibus per meam gratiam reintegrabitur et hominum generatio quam Ada maledicto per benedictum fructum ventris ad eternam benedictionem

regenerabitur. Duodecimo sermo utrumque benedictus
fructus ventris marie ad perpetuatorem glorie eternalis
Sive etiam non esset nisi per hunc fructum conserva
retur. Unde dicitur prov. xi° fructus iusti lignum
vite Optime fructus iste dicitur esse lignum vite
quia sicut lignum vite fuit ad conservandam vitam
naturalem in paradyso terrestri sic christus est ad
conservandam vitam eternalem in paradyso celesti
Sic igitur tanta bona que per benedictum fructum marie
consequimur benedicimus id est dicimus benedictus adducetur
cum dicit Sic tanta bona per eundem fructum be-
nedicti ventris benedicte marie pervenerunt
Sic igitur sermo vidistis quomodo benedictus fructus
marie necessarius omnino est Primo ad expian
dam culpam mortalem Secundo ad pati
ficandam iniusticiam capitalem Tertio ad sana
dam plagam originalem Quarto ad releva
dam inediam mentalem Quinto ad cavenda
iram iudicialem Sexto ad declinanda penam
ghehennalem Septimo ad renunciacionem
sive contemptum glorie temporalis Octavo ad
complectandam animam racionalem Nono ad con
summendam vitam spiritualem Decimo ad
multiplicanda actionem universalem Undecimo
ad reparanda ruinam angelicalem Duo

[illegible]

decimo ad consummandam gloriam eternalem
Et ecce hij duodecim effectus sive utilitates
huius fructus significari possunt per duodecim
fructus ligni vite quos omnes habes in fructu
ventris marie De quibus duodecim fructibus
legitur apocalypsis xxii° Et angelus ostendit Johan
ni lignum vite afferens fructus duodecim Oratio
devota O domina quod nos o benedicta inter mulieri
bus ut per benedictum fructum ventris tui benedictorum horum
duodecim fructuum consequamur O domina
o virgo fructifera per fructum tuum hiis fructi
bus ita fructuosi efficiamur quod per hoc fructum
fructum tuum sine fine percipere mereamur O domina
o dulcissima ut sine fine nos concedat
dulcedine sua frui ille liberalissimus con
mutator sui benedictus fructus ventris tui
Qui cum patre et spiritu sancto vivit et reg
nat deus Per omnia secula seculorum
Amen

Explicit speculum marie Amen

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

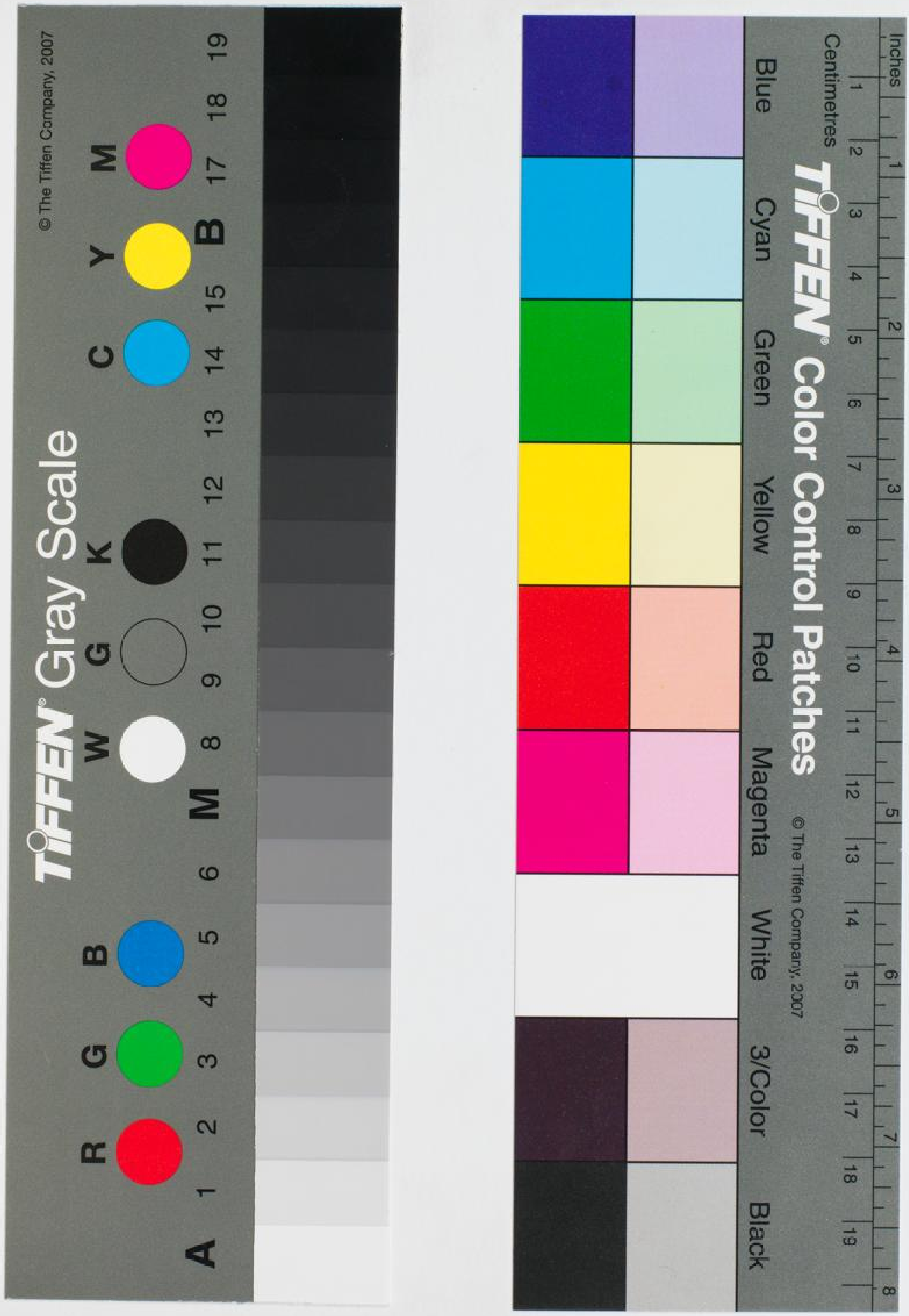

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Inches
Centimetres
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black